

КОЛЕКЦИЯ

КЛИФЪРД

САЙМЪК

ВЪРКОЛАК

АВТОРЪТ Е НОСИТЕЛ НА НАГРАДИТЕ ХЮГО И НЕБЮЛА

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА БАРД

КЛИФЪРД САЙМЪК ВЪРКОЛАК

Превод: Крум Бъчваров

chitanka.info

Близкото бъдеще...

Андрю Блейк е открит в капсула на далечна звезда, върнат е на земята и се оказва, че има пълна амнезия. Той е на повече от двеста години, мисли и действа като човек, но с ужас осъзнава, че в тялото му се крият две извънземни същества — странен биологичен компютър и подобно на вълк животно.

Обладан от безумие, той избягва от болницата, за да открие своето минало...

ГЛАВА 1

Създанието спря, притисна се до земята, втречено в малките, мъждукащи в мрака точки светлина.

Изскимтя уплашено и тревожно.

Светът беше прекалено горещ и влажен, а мракът — прекалено плътен. Растенията бяха твърде много и прекалено големи. Във въздуха се долавяше застрашително движение и растенията стенеха в агония. Някъде много далеч се мяркаха неясни припламвания на светлина, от които нощта не ставаше по-светла, и се разнасяха далечни, продължителни, ниски тътени. И имаше живот, много повече живот, отколкото бе в правото си да притежава която и да е планета — но неразвит и глупав живот, част, от който не беше нещо повече от биологично помръдване, мънички късчета материя, която можеше само слабо да реагира на определено стимулиране.

Навярно не трябваше толкова усилено да се опитва да избяга. Навярно трябваше да се задоволи да остане на онова безименно място, където нямаше съществуване, усещания, нито спомени за съществуване, а единствено познание, изкопано отнякъде, където е имало такова състояние като съществуване. Това, както и случайните проблясъци на разум, разделяше късчетата информация и го подтикваше да избяга, да се превърне в отделен фактор, да види къде може да се намира, да научи защо е било на онова място и по какъв начин може да се е оказало там.

А сега?

То се притисна към земята още повече и пак изскимтя.

Как бе възможно на едно-единствено място да има толкова много вода? И толкова много растения, и такова буйно движение на елементите? Как можеше който и да е свят да е толкова объркан, толкова крещящо неподреден? Толкова огромно количество вода бе истинско светотатство — течеше дори надолу по този склон, събираше се на вирчета и локви. И не само тук, но и в атмосферата — въздухът беше пълен с капчици вода.

Каква беше тази материя, стегната около гърлото му и покриваща гърба му, която се влачеше по земята и се развяваше на вятъра? Някакво защитно средство? Малко вероятно. Никога преди то не бе имало нужда от каквато и да е защита. Сребристата му козина беше единственото, от което се нуждаеше.

„Преди ли?“ — запита се то. Преди какво и кога? Опита се да върне мислите си назад и получи неясно впечатление за кристална земя със студен, сух въздух, с прах от сняг и пясък, с небе, осветено от много звезди, и нощ, ярка като ден от мекия, златист блясък на луни. Имаше и някакви натрапчиви смътни полуспомени как се пресяга в дълбините на космоса, за да разкрие тайните на звездите. Но дали това наистина бяха спомени, или просто фантазии, родени от онова безлико място, от което беше избягало? Нямаше как да разбере.

Създанието протегна чифт ръце, събра материята от земята и я стисна на топка. От нея закапаха малки капчици вода, които цопваха в локвичките на земята.

А онези точици светлина пред него? Не бяха звезди, защото лежаха прекалено ниско до земята и във всеки случай, тук нямаше никакви звезди. А това само по себе си бе невъзможно, защото винаги имаше звезди.

Създанието предпазливо се пресегна с ума си към постоянната светлина и откри нещо друго освен нея, някакво обгръщащо я усещане за минерал. Внимателно проследи усещането и осъзна, че в мрака има минерален блок с прекалено правилна форма, за да е естествена скала. Безумният тътен в далечината продължаваше и ужасните припламвания разкъсваха небето.

Трябваше ли да продължи напред и да заобиколи светлините отдалеч? Или да се насочи към тях и да разбере какво представляват? Или да тръгне обратно по стъпките си и отново да се опита да открие онази пустота, от която беше избягало? Макар че вече нямаше как да разбере къде можеше да е онова място. Когато бе избягало, мястото беше престанало да е там. А и оттогава създанието бе изминало голямо разстояние.

И къде бяха онези други двама, които бяха заедно с него в онова небитие? Дали също бяха избягали, или бяха останали там, навярно предусетили умопомрачителността на чуждата среда извън мястото? И

ако не бяха избягали, къде биха могли да са сега? И не само къде, но и кои?

Защо не му бяха отвърждали? Или може би изобщо не бяха чували въпроса му? Навярно в онова безименно място не бе имало условията, необходими, за да бъде зададен въпрос. Странно, да се намираш на едно и също място, да изпитваш едно и също усещане за вероятно съществуване с две други създания и изобщо да не си в състояние да общуваш с тях.

Въпреки нощната жегла дълбоко в себе си създанието потръпна.

Не можеше да остане тук. Не можеше да се скита безкрайно. Трябваше да намери убежище. Макар че още не беше измислило къде може да потърси убежище в един толкова безумен свят. Неуверено в себе си, неуверено накъде да върви и какво да прави, то бавно тръгна напред.

„Към светлините?“ — почуди се създанието. Дали трябваше да разбере какво са светлините, или да...

Небето избухна. Светът се изпълни до пръсване с блестяща синева. Заслепено и с отказали да функционират сетива, създанието отскочи и във вцепенения му мозък се надигна пронизителен писък. После писъкът рязко прекъсна, светлината изчезна и то отново беше в онова място на небитие.

ГЛАВА 2

Дъжд шибаше лицето на Андрю Блейк и самата земя трепереше от вцепенияващия тътен на гръмотевици. Огромните въздушни маси отново се сблъскаха, както му се стори, точно над главата му. Във въздуха се разнасяше остър мирис на озон и той усещаше между пръстите на краката си квакането на студена кал.

И как се беше озовал тук — навън в бурята — с гола глава, с толкова подгизнала роба, че от нея се процеждаше вода, и без сандали? Бе излязъл след вечеря да погледа бурята, която бушуваше над планините на запад — и ето, миг по-късно се беше оказал в центъра на самата буря или поне се надяваше, че е същата.

Вятърът виеше сред дърветата и от подножието на склона, където стоеше, можеше да чуе звука на течаща вода, а точно от другата страна на потока светеха прозорци.

Неговата къща навярно, помисли си той объркан. Макар че там, където се намираше къщата му, нямаше нито склон, нито поток. Имаше дървета, но не толкова много, пък трябваше и да има други къщи. Той вдигна ръка, объркано се почеса по главата и водата, която изстиска от косата си, потече по лицето му. Дъждът, който беше поутихнал за кратко, заплющя с подновен ентусиазъм и той се обърна към къщата. Не бе неговата къща, разбира се, но поне някаква къща и там някой можеше да му каже къде се намира, и...

Да му каже къде се намира! Та това беше лудост! Допреди миг стоеше във вътрешния си двор, гледаше буреносните облаци и нямаше никакъв дъжд.

Сигурно сънуваше. Или имаше халюцинации. Но плющящият дъжд си бе съвсем истински и във въздуха все още се долавяше мирисът на озон — а кой усеща мирис на озон насън? Понечи да тръгне към къщата, но когато вдигна десния си крак, удари нещо твърдо и го прониза остра болка.

Вдигна стъпалото си и го размаха във въздуха, подскачайки на един крак. Болката се съсредоточи, в палеца му, който запулсира в

агония.

Подхлъзна се и внезапно се плъосна, в калта. Задникът му се удари в земята и във всички посоки се разлетяха кални пръски. Беше мокро и студено.

Блейк сви стъпалото с болящия го пръст в скута си и предпазливо и нежно го попипа. Не бе сън, знаеше това. Насън човек нямаше да е толкова глупав, че да нарани пръста си.

Нещо се беше случило. Нещо го бе пренесло за миг, без той да съзнава, навярно на много километри от вътрешния двор. Беше го пренесло и го бе оставило наскре дъжд, гръмотевици и толкова тъмна нощ, че не се виждаше нищо. Отново попипа пръста си. Болката вече не бе толкова силна.

Внимателно се изправи и опита да стъпи върху болния си крак. Ако вървеше леко разкочен, изпънал наранения палец нагоре, можеше да ходи.

Като куцаше, залиташе и се подхлъзваше в калта, той тръгна надолу по склона, пресече дълбокото до глезените малко поточе и се заизкачва по отсрещния склон към къщата.

Мълния освети хоризонта и той за миг видя къщата, очертана на фона на светлината — масивна постройка с тежки комини и прозорци, разположени дълбоко като очи в камъка.

Каменна къща. Какъв анахронизъм! Каменна къща и в нея живееше някой.

Натъкна се на ограда, но този път не се удари, защото вървеше бавно. Тръгна опипом по нея и стигна до портата. Три малки правоъгълника светлина зад нея маркираха онова, което той взе за врата.

Усети под краката си плоски камъни и тръгна по тях. Приближи се до вратата и предпазливо забави стъпка. Можеше да има стъпала, а един наранен палец му беше достатъчен.

Имаше стъпала. Откри ги с все още болящия го палец и за миг остана вцепенен, изпънат, треперещ и стиснал зъби, докато болката не го отпусна.

После се изкачи по стъпалата и намери вратата. Затърси с ръка сигнализатора, но такъв нямаше — нито дори обикновена камбанка или звънец. Продължи да опипва и намери чукалото.

Чукало? Разбира се, че такава къща би трябвало да има чукало. Къща толкова назад в миналото...

Изведнъж го погълна див страх. Не пространство, а време? Дали не се бе преместил (ако изобщо се беше преместил) не в пространството, а във времето?

Зад него изхрущяха стъпки и го прониза коничен лъч светлина. Той се обърна и кръглото око на светлината го ослепи. Зад него Блейк долови неясната фигура на човек — блед силует на по-тъмна сянка на фона на нощния мрак.

Вратата зад гърба му се отвори и оттам също блесна светлина. Сега той видя човека с фенерчето — мъж в шотландска поличка с яке от овча кожа. В другата му ръка проблесна метал, който Блейк взе за оръжие. Мъжът, отворил вратата, рязко попита:

— Какво става тук?

— Някой се опитва да влезе, сенаторе — отвърна онзи с фенерчето. — Трябва някак си да е успял да се промъкне покрай мен.

— Промъкнал се е покрай теб — рече сенаторът, — защото си се бил скрил някъде от дъжда. Щом ще си играете на охрана, поне ме охранявайте.

— Тъмно е — възрази стражът, — а той се е промъкнал покрай...

— Не се е промъкнал — прекъсна го сенаторът. — Просто се е качил по стълбите и удари чукалото. Ако се е опитвал да се прокрадне, нямаше да го използва. Влязъл е като обикновен гражданин, а вие не сте го забелязали.

Блейк бавно се обърна, погледна застаналия на вратата мъж и каза:

— Съжалявам, господине. Не знаех. Не исках да предизвикам неприятности. Просто видях къщата...

— Това не е всичко, сенаторе — намеси се стражът. — Тази нощ имаше странни неща. Преди малко видях вълк...

— Тук няма вълци — прекъсна го сенаторът. — Изобщо няма вълци. Изчезнали са преди повече от век.

— Но аз видях — простена стражът. — Когато проблесна онази страхотна светкавица, го видях на хълма оттатък потока.

Сенаторът се обърна към Блейк.

— Съжалявам, че ви карам да слушате всички тези препирни. Тази нощ е по-добре човек да е на закрито.

— Изглежда, съм се загубил — отвърна Блейк, като се опитваше да не трака със зъби. — Ако ми кажете къде съм и ме упътите...

— Угаси това фенерче — каза на стража сенаторът. — И се заемай с работата си.

Фенерчето изгасна.

— Вълци, как ли пък не! — ядосано рече сенаторът. После се обърна към Блейк. — Влезте, моля, за да мога да затворя вратата.

Блейк влезе и сенаторът затвори вратата зад него.

Блейк се огледа. Намираще се във фойе, от двете страни, на което имаше стигащи до тавана врати, а в стаята пред него в огромна каменна камина гореше огън. Помещението беше претъпкано с тежки мебели в ярка тапицерия. Сенаторът мина пред него и спря, за да го погледне.

— Казвам се Андрю Блейк — каза Блейк. — Прощавайте, че цапам пода ви.

От робата му се стичаше вода и се събираше на локвички по пода, а от вратата до мястото, на което стоеше, водеха мокри стъпки.

Сенаторът бе висок строен мъж с къса бяла коса и сребристи мустаци, под които се виждаше твърда права уста. Носеше бяла роба, поръбена с лилав зигзаговиден мотив.

— Приличате на мокра кокошка — рече сенаторът, — ако не възразявате, че го казвам. И сте изгубили сандалите си.

Той се обърна и отвори една от страничните врати, зад която се показва дрешник. Бръкна вътре и извади дебела кафява роба.

— Ето — каза той, като я подаде на Блейк. — Това би трябвало да ви стане. Чиста вълна. Виждам, че ви е студено.

— Съвсем мъничко — отвърна Блейк. Челюстите вече го боляха от стискане в усилията му да не трака със зъби.

— Вълната ще ви стопли — рече сенаторът. — Сега не се среща често. Вече няма нищо друго освен синтетика. Можете да я намерите при един луд, който живее сред шотландските хълмове. Мисли почти като мен — че въпреки всичко е добре да се придържаш към старата действителност.

— Сигурен съм, че сте прав — отвърна Блейк.

— Вземете тази къща — продължи сенаторът. — На три века е и все още е толкова здрава, колкото и в деня, в който е била построена. Направена е от истински камък и дърво. От истински работници... —

той рязко спря и погледна Блейк. — Но аз си приказвам, а вие бавно замръзвате. Качете се по онези стълби вдясно. В дрешника ще намерите сандали, а предполагам, че гащетата ви също са подгизнали...

— Да, струва ми се — каза Блейк.

— В дрешника ще намерите гащета и всичко, от което може да се нуждаете. Банята е вдясно от вратата. Десет минутки гореща вана няма да ви се отразят зле. Междувременно ще накарам Илейн да направи малко кафе и ще отворя бутилка добро бренди...

— Не се безпокойте — каза Блейк. — И така направихте твърде много...

— Няма такова нещо — рече сенаторът. — Радвам се, че наминахте.

Стиснал вълнената роба, Блейк се изкачи по стълбите и влезе в първата врата отляво. Вдясно от вратата видя белия блясък на ваната. Идеята за гореща баня не беше толкова лоша. Влезе в банята, остави робата върху един кош, съблече мократа си дреха и я пусна на пода. После изненадано се погледна. Беше съвсем гол. Някъде, някак си бе изгубил гащетата си.

ГЛАВА 3

Когато се върна в голямата стая с камината, сенаторът го чакаше. Седеше на едно кресло, на страничната облегалка на което се бе настанила тъмнокоса млада жена.

— Е — рече сенаторът, — ето ви и вас, млади човече. Казахте ми името си, но се страхувам, че ми убягва.

— Казвам се Андрю Блейк.

— Съжалявам — каза сенаторът. — Изглежда, паметта ми вече не е толкова силна, колкото някога. Това е дъщеря ми Илейн, а аз съм Чандлър Хортън. От хленченето на онзи глупак навън вие несъмнено сте разбрали, че съм сенатор.

— За мен е чест, сенаторе — рече Блейк. — Госпожице Илейн, много ми е приятно да се запозная с вас.

— Блейк? — попита момичето. — Чувала съм някъде това име. Съвсем наскоро. Кажете ми, не сте ли известен с нещо?

— Ами, не — отвърна Блейк. — Но вестниците бяха пълни. И ви показваха по димензиното. Сега си спомням! Вие сте човекът, който се е върнал от звездите...

— И не казвате нищо — рече сенаторът и се надигна от креслото. — Колко интересно. Блейк, онова кресло там е много удобно. Почетно място, може да се каже. До камината и прочее.

— Татко е склонен да се прави на аристократ или може би на провинциален земевладелец, когато имаме гости — рече Илейн — Не му обръщайте внимание.

— Сенаторът е изключително любезен домакин — отвърна Блейк.

Сенаторът взе една гарафа и започна да пълни чашите.

— Нали си спомняте — каза той, — че ви обещах бренди.

— И — рече Илейн, — правете му сметката, ако не го похвалите. Дори да изгори гърлото ви. Сенаторът се смята за специалист по брендите. А ако желаете кафе, малко по-късно можем да пием. Включих автоготвача...

— Да не би готвачът отново да работи както трябва? — попита сенаторът.

Илейн поклати глава.

— Не особено. Направи кафето точно, както му казах — плюс пържени яйца с бекон. — Тя погледна Блейк. — Искате ли малко яйца с бекон? Още са топли.

Той поклати глава.

— Не, много благодаря.

— Уредът не работи от години — поясни сенаторът. С една дума, независимо какво му поръчате, ви сервира ростбиф. Той раздаде чашите и седна на креслото си.

— Затова харесвам това място — каза възрастният мъж. — Прост дом. Построен е преди триста години от човек, който е имал чувство за достойнство и екологична съвест, накарала го да построи сградата от местен варовик, а дървения материал взел от района. Не е наложил къщата си върху естествената среда, а я направил част от нея. И освен автоготвача тук няма нито една машинария.

— Ние сме старомодни — рече Илейн. — Винаги съм чувствала, че да живееш на такова място е като да... е, да речем, като да обитаваши в дървена колиба през двайсети век.

— Въпреки това в това има известен чар. И чувство за сигурност и стабилност — отвърна Блейк.

— Прав сте, така е — каза сенаторът. — Вслушайте се във вятъра, който се опитва да нахлуе вътре. Вслушайте се в дъжда.

Той разклати брендито в чашата си.

— Тя не лети, разбира се — продължи мъжът, — и не разговаря с вас. Но който иска къщата му да лети и...

— Татко! — прекъсна го Илейн.

— Извинете ме, господине — каза сенаторът. — Имам си любими теми и обичам да говоря по тях, но понякога се оставям да ме увлекат — а подозирам, че има и моменти, когато проявявам лоши обноски. Дъщеря ми спомена, че са ви показвали по димензиното, така ли?

— Разбира се, татко — рече Илейн. — Никога не обръщаш внимание. Толкова си погълнат от био-инженерството си, че никога не обръщаш внимание.

— Но, мила моя — възрази сенаторът, — това е важно. Човешката раса скоро трябва да реши какво да прави с всички тези планети, които откриваме. И ти казвам, че тераформирането им е безумно решение. Помисли за цялото време, което ще отнеме, и за парите, които ще погълне.

— Между другото — рече Илейн, — забравих да ти кажа. Обади се мама. Няма да се прибере тази вечер. Чула за бурята и ще остане в Ню Йорк.

— Добре — изсумтя сенаторът. — Не е нощ за пътуване. Как е било в Лондон? Каза ли нещо?

— Представлението ѝ е харесало.

— Мюзикхол — поясни сенаторът на Блейк. — Възраждане на един древен сценичен жанр. Много примитивен, както разбирам. Жена ми е увлечена по него. Тя е артистична личност.

— По какъв ужасен начин го казваш — рече Илейн.

— В никакъв случай — възрази сенаторът. — Това е самата истина. Но да се върнем на био-инженерството. Навярно, Блейк, имате някакво мнение по въпроса.

— Не — отвърна Блейк. — Не мога да кажа, че имам. Намирам, че донякъде съм откъснат от проблема.

— Откъснат от проблема ли? А, да. Сетих се. Онази работа със звездите. Сега си спомням историята. Някакви миньори по астероидите са ви намерили в една капсула. Чакайте да видя... В коя система беше?

— В района на Антарес. До една малка звезда — само номер, дори няма име. Но аз не помня нищо. Съживили са ме едва когато са ме откарали във Вашингтон.

— И не си спомняте нищо?

— Нищо — потвърди Блейк. — Що се отнася до мен, животът ми започна преди по-малко от месец. Не знам кой съм или...

— Но имате име.

— Само за удобство — отвърна Блейк. — Просто си го избрах. Джон Смит щеше да е също толкова подходящо. Изглежда, че човек трябва да се казва някак.

— Но, доколкото си спомням, вие сте имали някаква памет.

— Да — и точно това е странното. Спомени за земята, за нейния народ и за живота на нея, но в много отношения безнадеждно

остарели. Непрекъснато се изумявам. Натъквам се на обичаи, вярвания и думи, които са ми непознати.

— Не е нужно да говорите за това — тихо рече Илейн. — Нямахме намерение да се ровим в живота ви.

— Това не ми е неприятно — каза Блейк. — Приел съм положението. Странно е, но някой ден може би ще го разбере. Може да си спомня — кой съм, откъде съм дошъл и кога. И какво се е случило там. В момента, както навярно разбирате, аз съм извънредно объркан. Всички обаче са много внимателни. Дадох ми къща, в която да живея. И не ме безпокоят. Намира се в едно малко селце...

— В съседното селце ли? — попита сенаторът.

— Всъщност не знам — отвърна Блейк. — Случи ми се нещо странно. Не знам къде съм. Селото се казва Мидълтън.

— То е точно нататък в долината — каза сенаторът. — Няма и осем километра оттук. Изглежда, че сме съседи.

— Излязох след вечеря — каза им Блейк. — Застанах във вътрешния двор и се загледах към планината. Надигаше се буря. Имаше големи черни облаци и светкавици, но все още на голямо разстояние. И после внезапно се оказах на хълма от другата страна на потока, валеше дъжд и целият бях подгизнал.

Той замълча и внимателно остави чашата с бренди на камината. После започна да гледа ту момичето, ту сенатора.

— Това е — каза Блейк. — Знам, че звучи безумно.

— Звучи невероятно — рече сенаторът.

— Сигурен съм, че е така — каза Блейк. — А и тук не става дума само за пространство, но и за време. Не само, че се оказах на много километри, оттам, където бях, но и беше нощ, а когато излязох във вътрешния двор, едва бе започнал да се спуска здрач.

— Съжалявам, че глупавият страж насочи фенерчето си към вас — рече сенаторът. — Това, че сте се оказали тук, сигурно достатъчно ви е шокирало. Аз не съм молил за охрана. Дори не я искам. Но Женева настоява, че всички сенатори трябва да бъдат охранявани. Не знам точно защо. Сигурен съм, че никой не е жаден за нашата кръв. След толкова много години Земята най-после е отчасти цивилизована.

— Ами работата ти с био-инженерството? — каза Илейн. — Страстите доста се разгорещават.

— Тук става дума само за определяне на политиката — отвърна сенаторът. — Няма причина...

— Има — прекъсна го тя. — Всички религиозни фанатици, всички архиконсерватори, всички праволинейни конвенционисти са абсолютно против това. — Тя се обърна към Блейк. — Знаете ли, сенаторът, който живее в тривековна къща и се хвали с това, че в нея няма нито една машина...

— Готвачът — прекъсна я сенаторът. — Забравяш готвача.

Тя не му обърна внимание.

— ... и се хвали с това, че в нея няма нито една машина, се равнява с безумната тълпа, с архипрогресивните и крайните радикали?

Сенаторът изсумтя.

— В това няма нищо крайно, а просто го налага здравият разум. Ще ни струва трилиони долари да тераформиране дори само една-единствена планета. На много по-разумна цена и за много по-малко време можем да създадем човешка раса, която да е в състояние да живее на тази планета. Вместо да променяме планетата, за да е подходяща за човека, променяме човека, за да е подходящ за планетата...

— Точно в това е въпросът — прекъсна го Илейн. — Това е въпросът, който раздуват твоите противници. Да се промени човекът — това е нещото, което им разбърква червата. Когато всичко завърши, онова нещо, което ще може да живее на друга планета, няма да е човек.

— Може и да не прилича на човек — каза сенаторът, — но пак ще е човек.

Тя се обърна към Блейк.

— Вие естествено разбирате, че аз не съм срещу сенатора. Но има моменти, в които е ужасно трудно да го накараш да осъзнае срещу какво се изправя.

— Дъщеря ми се прави на мой адвокат и понякога това е от полза — рече сенаторът. — Но в този случай няма особена нужда от нея. Позната ми е горчивината на опозицията. Сенаторът взе гарафата.

Блейк поклати глава.

— Искане ми се да се върна вкъщи. Беше тежка нощ.

— Можете да останете да пренощувате у нас.

— Благодаря ви сенаторе, но ми се иска...

— Естествено — отвърна сенаторът. — Някой от охраната може да ви отведе. Най-добре да тръгнете със земеход. Нощта не е подходяща за гравитолет.

— Ще ви бъда извънредно благодарен.

— Така охраната поне ще е полезна с нещо — рече сенаторът. — Докато ви откарват вкъщи, няма да виждат вълци. Между другото, когато бяхте навън, не видяхте ли вълк?

— Не — отвърна Блейк. — Не видях.

ГЛАВА 4

Майкъл Даниълс стоеше до прозореца и гледаше как наземният екип на квартала Ривърсайд докарва къщите от другата страна на булеварда. Черните основи на сградите влажно блестяха в нощта и мастиленият мрак на Потомак на по-малко от половин километър зад тях улавяше и отразяваше блясъка на приземяващите се светлини.

Една по една къщите тромаво се спускаха от покритото с облаци небе, за да се установят над определените си основи, да увиснат там и бавно и решително да изравнят приземителните си решетки с тях.

„Пристигат пациенти — помисли си Даниълс. — Или навярно членове на персонала се връщат от ваканция.“ Макар че можеше да има и други, които да не са свързани с болницата, било то като пациенти или служители. Градът беше пренаселен поради регионалната анкета по био-инженерството, която трябваше да започне след ден-два. Пространството бе скъпоценно и мигриращите къщи се сместваха там, където успееша да си намерят място.

Далеч оттатък реката, някъде над Стара Вирджиния, със светлини, затъмнени от мъглата и ситния дъжд, се приближаваше кораб, готвещ се да кацне на космодрума.

Докато проследяваше полета му, Даниълс се зачуди от коя ли далечна звезда може да идва. И колко ли далеч от дома? Той мрачно се усмихна сам на себе си. Това бяха въпросите, които си задаваше винаги — спомен от детството, когато беше взел твърдото решение някой ден да пътува към звездите.

Но той знаеше, че в това няма нищо необичайно. В последно време всички момчета мечтаеха да полетят към звездите.

Ручейчета вода се стичаха на зигзаг по гладкото стъкло на прозореца, а навън къщите продължаваха да се приземяват и да запълват малкото все още свободни основи. Няколко земехода плавно се плъзгаха по булеварда и въздушните им възглавници вдигаха пръски вода от мократа повърхност. „Прекалено гадна нощ, за да има много гравитолети“ — каза си той.

Би трябвало да си тръгва за вкъщи, той знаеше това. Отдавна трябваше да си е тръгнал. Децата вече щяха да спят, но Черил щеше да е будна и да го чака.

На изток, почти извън полезрението му, блестеше с отразена светлина призрачно бялата стрела, издигната край реката в чест на първите астронавти, обиколили преди повече от петстотин години Земята, тласкани от грубата, варварска енергия на химическата реакция.

Вашингтон. Град от рушащи се сгради и пълен с паметници — хаос от мрамор и гранит, покрит с мъха на някогашни събития, чиито метални и каменни повърхности лъщяха от патината на стари спомени, и все още обвит в аурата на отминала огромна власт. Някога държавна столица на древна република, днес той беше само седалище на провинциално правителство, но все още бе обгърнат в дъха на величието.

И беше най-хубав в моменти като този, когато меката влажна нощ се спускаше над него и създаваше илюзорен фон, в който старите призраци оживяваха.

Приглушените нощни шумове на болницата шушнеха в стаята — тихото шляпане на сестра по коридора, тътренето на болнична количка, ниското бръмчене на звънец в кабината точно от другата страна на залата. Зад него някой отвори вратата. Даниълс се обърна и каза:

— Добър вечер, Горди.

— Мислех си, че вече си си тръгнал — ухили се специализантът Гордън Барнс.

— Тъкмо се готвех. Преглеждах доклада за Блейк.

Барнс взе папката, погледна я и каза:

— Извънредно интригуващ случай.

— Повече от интригуващ — озадачено поклати глава Даниълс.
— Направо не е възможно. На колко години трябва да е според теб Блейк? На око.

— На не повече от трийсет, Майк. Разбира се, ние знаем, че хронологически може да е и на двеста.

— Ако беше на трийсет, би трябвало да се очакват известни отрицателни промени, нали? Тялото започва да се износва в началото на двайсетте. Оттам прогресивно тръгва надолу по склона и се насочва към старостта.

— Знам — отвърна Барнс. — Но не и при Блейк, доколкото разбирам.

— Съвършен — рече Даниълс. — Съвършен екземпляр. Млад. Повече от млад. Без нито един недостатък. Без нито една слабост.

— И няма никакви данни кой е в действителност?

Даниълс поклати глава.

— Космическата администрация преся архивите през най-фино сито. Може да е всеки от хиляди хора. През последните два века няколко десетки кораба просто са изчезнали. Отлетели и никой повече не чул нищо за тях. Може да е който и да е от хората на борда на онези кораби.

— Някой го е замразил и го е натъпкал в капсулата — каза Барнс. — Възможно ли е това да е някаква следа?

— Искаш да кажеш, че е някой, който е бил толкова важен, че някой друг да си направи труда да го спаси?

— Нещо подобно.

— Няма никакъв смисъл — рече Даниълс. — Дори да е така, пак е малко прекалено сложно. Да изстреляш човек в космоса и каква е вероятността някога да бъде открит? Милиард на едно? Трилион на едно? Не знам. Космосът е голям и пуст.

— Но Блейк е бил открит.

— Да, знам. Капсулата му се носела в слънчева система, колонизирана преди по-малко от сто години, и била открита от група астероидни миньори. Влязла в орбита около един астероид, а те я видели да проблясва на слънцето и възбудила любопитството им. Прекалено силно блестяла. Фантазирали си, че ще открият чудовищен диамант или нещо подобно. Още няколко години и Блейк щял да се разбие в астероида. Опитай се да изчислиш вероятността.

Барнс остави папката върху масата, приближи се до прозореца и застана до Даниълс.

— Съгласен съм с теб — каза той. — Не е много логично. Случайността е била на негова страна. Дори след като е бил открит, някой е можел да разбие капсулата. Те са знаели, че вътре има човек.

Била е прозрачна и са го видели. На някого би могла да му хрумне безумната идея да се опита да го размрази и да го съживи. Щяло е да си струва загубата на времето им. Кой знае, той е можел да пази някаква ценна за тях информация.

— Много ценна, няма що — отвърна Даниълс. — Но това е друг въпрос. Умът на Блейк беше съвсем празен, освен общочовешките знания — такива, каквито могат да се получат единствено на Земята. Можеше да говори, имаше човешки възгледи и основна информация на човек, живял преди двеста години. Но това бе всичко. Ни най-малък спомен за онова, което може да му се е случило, кой е бил или откъде може да идва.

— Напълно ли е сигурно, че произхожда от Земята? А не от някоя от звездните колонии?

— Така изглежда. Когато го съживихме, той знаеше къде и какво е Вашингтон. Но за него градът все още бе столица на Съединените щати. И имаше много други неща, които би могъл да знае само човек, роден на Земята. Както можеш да си представиш, подложихме го на доста голям брой тестове.

— Как се справя?

— Очевидно добре. Не съм чувал нищо за него. Живее в малко селище на запад оттук. В планините. И двамата с него смятахме, че трябва да си почива известно време. Просто да се отпусне. Това би могло да му даде възможност да помисли, да се опита да си спомни. Вече може да е започнал да си припомня кой и какъв е бил. Не... не исках да го насилвам. Но ми се струва, че е естествено вече да си спомня. Беше доста разстроен от всичко това.

— А ако си спомни, дали ще ти каже?

— Не знам — отвърна Даниълс. — Надявам се. Но не го пришпорвам. Не мисля, че е благоразумно. Нека го стори сам. Ако изпадне в беда, мисля, че ще ми се обади.

ГЛАВА 5

Блейк стоеше във вътрешния двор и гледаше как червените задни светлини на земехода бързо се отдалечават по улицата.

Дъждът беше спрял и през разкъсаните облаци можеха да се видят, няколко звезди. Къщите по улицата бяха тъмни и светеха само дворните лампи. В собствения му дом светеше антрето — знак, че къщата го очаква. Планината на запад се изгърбваше като тъмно петно на фона на небето.

Режещият северозападен вятър бе студен — Блейк здраво загърна кафявата вълнена роба на гърдите си и я вдигна до ушите си. Сгушил се в робата, той се обърна, пресече двора и се изкачи по трите стъпала до вратата. Тя се отвори и Блейк влезе.

— Добър вечер, господине — каза Къщата и продължи укорително: — Да не са ви арестували?

— Случи ми се нещо — отвърна Блейк. — Имаш ли някаква представа какво може да е било?

— Напуснахте вътрешния двор — рече Къщата, възмутена, че той изобщо очаква от нея повече информация. — Вие, разбира се, съзнавате, че нашата загриженост не надхвърля границите на вътрешния двор.

— Да — измърмори Блейк. — Съзнавам това.

— Трябваше да ни известите, че излизате — строго продължи Къщата. — Бихте могли да направите така, че да останете във връзка с нас. Щяхме да ви осигурим подходящо облекло. А сега виждам, че се връщате с дрехи, различни от онези, с които излязохте.

— Един приятел ми ги зае — отвърна Блейк.

— Докато ви нямаше — каза Къщата, — пристигна съобщение за вас. На пощографа е.

Пощографската машина беше до вратата. Блейк издърпа листа хартия, който стърчеше от предната и страна. Съобщението беше написано от прецизна, твърда ръка и бе кратко и официално.

„Ако г-н Андрю Блейк намери за удобно да се свърже с г-н Райън Уилсън в гр. Уилоу Гроув, може да научи нещо, което ще е от огромна полза за него.“

Блейк предпазливо държеше листа между пръстите си. Беше невероятно. Намирисваше на мелодрама.

— Уилоу Гроув? — попита той.

— Ще проверим — рече Къщата.

— Моля — каза Блейк.

— Банята може да бъде готова след миг — каза Къщата. — Ако желаете.

— Храната също може да бъде готова скоро — извика Кухнята. — Какво желае господарят?

— Струва ми се — отвърна Блейк, — че бих искал да хапна нещо. Какво ще кажеш за малко яйца с шунка и една-две препечени филийки?

— Също толкова лесно би могло да бъде приготвено нещо друго — рече Кухнята. — Топено сирене с бира? Омар със сметана?

— Яйца с шунка — настоя Блейк.

— Какво ще кажете за украсата? — попита Къщата. — Не сме я променяли от невероятно много време.

— Не — уморено каза Блейк, — остави я такава, каквато си е. Всъщност няма никакво значение.

— Разбира се, че има — язвително отвърна Къщата. — Има такива неща като...

— Просто я остави както си е — каза Блейк.

— Както желаете, господарю — отвърна Къщата.

— Първо храната — продължи Блейк, — после банята, накрая в леглото. Беше доста тежък ден.

— А съобщението?

— Засега забрави за него. Ще го обмислим утре.

— Градът Уилоу Гроув е на северозапад оттук. На деветдесет и един километра. Проверихме.

Блейк пресече дневната, влезе в трапезарията и седна на масата.

— Трябва да дойдете и да го вземете — извика Кухнята. — Аз не мога да ви го донеса.

— Знам — отвърна Блейк. — Кажи ми, когато е готово.

— Но вие седите на масата!

— Човек има право да седи, където си поиска — яростно каза Къщата.

— Да, господине — отвърна Кухнята.

Къщата отново замълча и Блейк се отпусна на стола. Беше уморен до мозъка на костите.

Тапетите на стаята се бяха оживили. Макар че като се замислеше, това всъщност не бяха тапети. Къщата му го бе отбелязала в деня, в който беше пристигнал. Имаше толкова много неща, които често объркваше.

Виждаше се горски пейзаж с полянки и с поток, който течеше сред дърветата и поляната. Покрай него целенасочено подскачаше заек. Животинчето спря до участък, гъсто обрасъл с детелина, и започна да яде. Ушите му се мърдаха напред-назад. То се почеса със задната си лапа, извило глава настрани. Потокът искреше на слънчевата светлина и по повърхността на малкия бързей се носеха паднали листа и пяна. Сред гората прелетя птица и кацна на едно дърво, вдигна глава и запя, но не се чуваше звук. Човек можеше да каже, че пее, по трептенето на гушата и.

— Желаете ли да бъде включен звукът? — попита Трапезарията.

— Не, благодаря ти. Искам просто да поседя и да си почина. Навярно някой друг път.

Да седи, да си почива и да мисли — да стигне до истината. Да се опита да открие какво се бе случило с него, как е могло да се случи и разбира се, защо. И да определи кой или какво беше той, какъв е бил и какъв можеше да е сега. Всичко това бе кошмар, случващ се съвсем наяве.

Макар че когато настъпеше утрото, всичко можеше отново да е наред, можеше отново да изглежда наред. Слънцето щеше да блести и светът щеше да е сияен. Той щеше да излезе на разходка, да поговори с някои от съседите и всичко щеше да е наред. Навярно ако просто забравеше за това, ако го изтриеше от ума си — това може би щеше да е най-добрият начин да се справи с него. Можеше и да не се случи отново и ако не се случеше, нямаше нужда да се тревожи. Той неспокойно се размърда на стола и попита:

— Колко е часът? Колко време ме нямаше?

— Сега е почти два часа — отвърна Къщата. — Вие излязохте в осем или съвсем малко по-късно.

Шест часа. А можеше да обясни най-много два от тях. Какво се бе случило през онези други четири часа и защо не можеше да си ги спомни? По същата логика защо не можеше да си спомни времето, когато е бил в космоса и преди това? Защо трябваше животът му да започне с момента, в който отвори очи в някакво болнично легло във Вашингтон? Явно бе имало и друго време, други години. Някога бе имал име и история — какво се беше случило, че те изцяло се бяха изтрили от ума му? Заекът привърши с хрупането на детелината и заподскача нататък. — Птицата стоеше на клона, но вече не пееше. Някаква катерица се спусна с главата надолу по ствола на едно дърво и отново се втурна нагоре. Насочи се към един клон и изтича по него, после спря с щръкнала от вълнение опашка.

„Сякаш гледаш от прозорец“ — помисли си Блейк, докато наблюдаваше горския пейзаж — защото той не бе плосък. Имаше дълбочина и перспектива, досущ като действителна сцена.

Къщата все още го озадачаваше и объркваше, дори понякога го караше да се чувства неудобно. В запазената му памет нямаше нищо, което да го подготви за подобно нещо. Макар да си спомняше, че във времето преди да го обгърне пълната забрава, някой (чието име не можеше да си спомни) беше решил загадката на гравитацията и че функциониращата слънчева енергия бе нещо обикновено.

Но докато къщата се задействаше от генератор на слънчева енергия и бе подвижна по силата на антигравитационната си система, в същото време тя беше нещо много повече от това. Тя бе робот — робот с вграден комплекс на добър прислужник, а понякога и изглежда едва ли не с майчински комплекс. Тя се грижеше за хората, които подслоняваше. Благосъстоянието им беше твърдо вградено в компютърния и мозък. Тя разговаряше с тях, заяждаше се с тях и ги глезеше. Бе къща, прислужник и другар, всичко събрано в едно. Човек можеше да гледа на къщата си като на верен и любящ приятел.

Къщата правеше всичко за човека. Хранеше го и миеше съдовете, слагаше го да си легне, а ако и дадеше и най-малката възможност, би му избърсала и носа. Тя се грижеше за човека, предусещаше всяко негово желание и понякога бе неприятна в стремежа си да го прави. Измисляше си неща, които според нея щяха да харесат на обитателя и — като анимираните тапети (чудо, а не тапети!) със заека и пеещата птица.

Но според Блейк човек имаше нужда от известно време, за да свикне с всичко това. Може би не някой, живял винаги в такава къща. Но когато се връщаш от звездите, Бог знае от къде и кога, и си захвърлен в такава къща — тогава ти трябва известно време, за да свикнеш.

— Елате и си ги вземете! — извика Кухнята. — Яйцата с шунка са готови!

ГЛАВА 6

То оживя на място, което не беше усещало никога преди — странно оградено пространство, населено с предмети, направени предимно от дърво, макар да имаше някои от метал и плат.

Реагира незабавно. Включи защитните си системи и затъмни мястото. Вгради се в пирамида, която бе стабилно състояние на съществуването, и изгради около себе си изолираща сфера.

Потърси енергията, която щеше да му е нужна, за да захранва живота си и да поддържа умствената си дейност, и я откри — мощен прилив от енергия, прииждаща от източник, който не можеше да определи. Откри, че вече може да мисли. Мисловните му процеси бяха ясни и чисти, логиката му остра като нож. Мислите му вече не бяха като насън. Пирамидалното тяло му придаваше стабилност и поле, в което умът му можеше да функционира.

Насочи мислите си към онова, което се бе случило с него — как след неизвестен период от време, през който бяха функционирали само периферните му системи, ако изобщо бяха функционирали, изведнъж се беше освободило и отново бе цяло и ефикасно.

Потърси начало, но начало нямаше или навярно беше толкова мъгляво и неясно, че не можеше да е сигурно. То търсеше, ровеше и проследяваше, душейки в мрачните тунели на ума си, но не можеше да открие начало, за което да се залови здраво и стабилно.

Макар че това не беше толкова важно, защото началото можеше да не е от значение. Дали изобщо бе имало някакво начало, или то винаги го беше търсило така, ровейки в мисловните лабиринти, за да открие твърда опора? Началото, разбира се, не бе задължително, нито пък краят, но някъде, някак си трябваше да има нещо подобно на начало и край.

Навярно въпросът по-скоро беше дали е имало минало, а то бе сигурно, че трябва да е имало минало, защото умът му беше пълен с пяната на носещите се останки, които идваха от миналото — късчета фонова информация като фоновата радиация, която може да се открие

на всяка планета. То се опита да събере пяната в някакъв ред, но не се получи, защото нямаше начин да намести едно до друго късчетата информация.

„Данните — помисли си то сред завладялото го чувство на паника — някога имаше данни.“ Бе сигурно, че е имало данни. Някога бе имало нещо, с което умът му можеше да работи. А данните можеха все още да са тук, но замаскирани или скрити, показващи се само тук-там, и част от тях бяха съвсем маловажни, макар че не можеше да е сигурно, защото, изглежда, не бяха достатъчно, за да установи значението им.

То се намести в пирамидалната си форма и се заслуша в празното тропане на ума си: изключително способен ум, но без факти, с които да функционира — ум, който бясно препускаше на празни обороти, без да постигне нищо. То отново потърси в хаоса от късчета и парченца, които се носеха от миналото, и откри впечатлението за скалиста враждебна земя; от скалите се издигаше масивен цилиндър, черен като самия камък, извисяващ се към небесната сивота, докато опитите да го проследи не започнаха да го замайват. А в цилиндъра, то знаеше това, имаше нещо, което не подлежеше на никакво въображение, нещо толкова огромно и удивително, че умът се дърпаше дори от самата мисъл за него.

То потърси смисъла, някаква следа или разпознаване, но нямаше нищо друго освен образа на черната скалиста земя и студената чернота на цилиндъра.

Неохотно остави картината да изчезне и продължи да рови за нови късчета информация. Този път това беше разцъфнала долчинка, всъщност поляна, покрита с хиляди цъфтящи цветя. Във въздуха трептяха звуци, подобни на музика, сред цветята лудуваха живи неща и тук отново имаше значение, то знаеше това, но нямаше следа, която да може да открие и която да му позволи да стигне до смисъла.

Някога бе имало още едно. Беше имало още едно създание и именно то улавяше, пазеше и предаваше картините — и не само картините, но и данните, които вървяха заедно с тях. Картините все още се съхраняваха в ума, макар и съвсем хаотични, но данните, свързани с тях, някак си бяха изчезнали.

То се сви по-ниско и по-дълбоко в пирамидалната си форма. Пустотата и хаосът в мозъка му го пронизваха и то слепешком се опита

да се върне в здрачното си минало, за да открие онова друго същество, което го бе снабдявало с образи и данни.

Но нямаше какво да открие. Нямаше начин да се протегне и да докосне другото същество. И то заплака в самота, дълбоко в самото себе си, без сълзи или ридания, защото не разполагаше нито с едното, нито с другото.

И в голотата на мъката си то се върна по-дълбоко назад във времето, и откри време, когато не бе имало никакво създание и когато все още беше работило с данни и абстрактни картини, основани на данните, но нито в тях, нито в идеите имаше цвят, а построените по този начин образи бяха неподвижни, строги и понякога дори ужасяващи.

„Безполезно“ — помисли си то. Безполезно беше да се опитва. Все още бе неефикасно, наполовина мъртво и не можеше да функционира както трябва, защото му липсваше материал, за да изпълнява функцията си. Усещаше как чернотата се носи към него и не се опита да се съпротивлява. Остана да чака и позволи на чернотата да го обгърне.

ГЛАВА 7

Блейк се събуди и Стаята му закрещя.

— Къде ходихте? — извика му тя. — Къде ходихте? Какво ви се случи?

Той седеше на пода по средата на стаята с крака, скръстени под него. И това не беше естествено, защото би трябвало да е в леглото.

— Къде ходихте? — изрева пак Стаята. — Какво ви се случи? Какво.

— О, я млъквай — каза Блейк.

Стаята замълча.

През прозореца струеше утринна светлина и някъде навън пееше птица. Стаята бе обикновена. Не се беше променило нищо. Бе точно такава, каквато си я спомняше от момента на заспиването си.

— А сега ми кажи — рече той. — Какво точно стана?

— Вие излязохте! — извика Стаята. — И издигнахте стена около себе си...

— Стена?

— Небитие — отвърна Стаята. — Петно от небитие. Изпълнихте ме с облак от небитие.

— Ти си луда — каза Блейк. — Как мога да направя такова нещо?

Но още докато изричаше думите, разбра, че Стаята е права. Тя можеше само да съобщи за явлението, което беше усетила. Не притежаваше такова нещо като въображение. Бе само машина, макар и сложна, и в опита и нямаше неща като суеверия, митове или приказки.

— Вие изчезнахте — съобщи Стаята. — Обгърнахте се в небитие и изчезнахте. Но преди да започнете да се обгръщате, се променихте.

— Как бих могъл да се променя?

— Не знам, но е така. Стопихте се и приехте друга форма или поне започнахте да приемате друга форма, а после се обгърнахте.

— И ти не си можела да ме усетиш? Затова си си помислила, че съм излязъл, нали?

— Не можех да ви усетя — потвърди Стаята. — Не можех да проникна през небитието.

— Небитието?

— Просто небитие — отвърна Стаята. — Не можех да го анализирам.

Блейк стана и се протегна, за да вземе гащетата, които бе захвърлил на пода преди да си легне. Нахлузи ги и посегна към робата, праметната през облегалката на стола.

Беше тежка, кафява и вълнена — и Блейк изведнъж си спомни предишната вечер, странната каменна къща, сенатора и неговата дъщеря.

„Вие се променихте — му бе казала Стаята. — Вие се променихте и издигнахте около себе си обвивка от небитие.“ Но той не си спомняше това, нямаше и следа от такъв спомен.

Нито пък спомени какво се беше случило предишната вечер в интервала между момента, в който бе излязъл във вътрешния двор, и този, в който се беше оказал сред бурята на цели осем километра от къщи. „Боже мой — запита се Блейк, — какво става?“ И попита:

— Сигурна ли си?

— Напълно — отвърна Стаята.

— Някакви размишления?

— Знаете много добре, че не размишлявам — строго отвърна Стаята.

— Знам, разбира се.

— Размишленията — продължи Стаята, — са нелогични.

— Права си — каза Блейк. Изправи се, облече робата и тръгна към вратата.

— Нямате ли какво да кажете повече? — неодобрително попита Стаята.

— Какво бих могъл да кажа? — рече Блейк. — Ти знаеш повече за това от мен.

Излезе на балкона и когато стигна до стълбището, Къщата го поздрави по обичайния си оживен утринен начин.

— Добро утро, господине — каза тя. — Слънцето вече изгря и е силно. Бурята отмина и няма облаци. Прогнозата е за хубаво, топло време. Днес е прекрасен есенен ден и всичко изглежда чудесно. Имате

ли някакви предпочитания? Нещо за украсата? За мебелировката? Какво ще кажете за малко музика?

— Попитай го какво иска да яде — изрева Кухнята.

— А освен това — продължи Къщата, — какво искате да ядете?

— Какво ще кажеш за овесена каша?

— Овесена каша! — извика Кухнята. — Винаги овесена каша. Или яйца с шунка. Или палачинки. Защо веднъж не поиска нещо специално? Защо не...

— Овесена каша — настоя Блейк.

— Човекът иска овесена каша — рече Къщата.

— Добре — победена се съгласи Кухнята. — Скоро ще е готова.

— Не трябва да обръщате внимание на Кухнята — каза Къщата. — Тя се труди в условията на огромно разочарование. В програмата и са заложени какви ли не фантастични рецепти и тя наистина може да ги приготвя отлично, но почти никога не получава възможност да използва дори едничка. Някой път, просто ей така, защо не оставите Кухнята да...

— Овесена каша — каза Блейк.

— О, много добре, господине. Сутрешният вестник е на табличката на пощографа. Но тази сутрин няма много новини.

— Ако нямаш нищо против — рече Блейк, — ще погледна сам.

— Разбира се, господине. Както желаете. Само се опитам да ви информирам.

— Просто се постарай да не прекаляваш с това — каза Блейк.

— Извинявам се — отвърна Къщата. — Ще се старая.

Той взе вестника от антрето и го пхна под мишница. После се приближи до един от страничните прозорци и погледна навън. Съседната къща беше изчезнала. Платформата и стоеше празна.

— Тръгнаха тази сутрин — поясни Къщата. — Преди около час. Кратко ваканционно пътуване, доколкото разбрах. Всички ние се радваме...

— Ние?

— Ами да. Всички други къщи. Радваме се, че са заминали само за кратко и отново ще се върнат. Те са наистина добри съседни, господине.

— Изглежда, знаеш доста за съседите. Аз само съм разговарял с тях.

— А — отвърна Къщата, — не хората, господине. Нямах предвид хората. Говорех за самата къща.

— Значи вие къщите се смятате за съседи?

— Разбира се. Ходим си на гости. Приказваме си за едно-друго.

— Просто разменят информация.

— Естествено — отвърна Къщата. — Но какво ще кажете за украсата.

— Така си е добре.

— Не сме я променяли от седмици.

— Добре — замислено рече Блейк. — Можеш да попромениш нещо по тапетите в трапезарията.

— Това не са тапети, господине.

— Знам, че не са. Въпросът е, че започва малко да ми омръзва да гледам как онзи заек хрупа детелина.

— Какво бихте искали в замяна?

— Каквото си избереш. Само да няма зайци.

— Можем да разработим няколко хиляди комбинации и...

— Каквото си избереш — повтори Блейк. — Но в никакъв случай да няма зайци.

Извърна се от прозореца и влезе в трапезарията. От стените го гледаха очи — хиляди очи, очи без нито едно лице, очи, взети от много лица и залепени по стените. И докато някои бяха на чифтове, имаше други, които стояха поединично. И всяко око гледаше право в него.

Имаше бебешки светлосиви очи, които гледаха със сериозна невинност; кървясали, очи, които го гледаха свирепо, похотливо око, мътно и слугесто око на грохнал старец. И всички го познаваха, знаеха кой е и го гледаха по ужасяващо индивидуален начин, а ако към очите вървяха и усти, всички щяха да му говорят, да му крещат и да му се зъбят.

— Къща! — извика той.

— Какво има, господине?

— Тези очи!

— Но вие казахте, че може да е всичко, стига да няма зайци. Помислих си, че очите са нещо ново...

— Разкарай ги! — изкрещя Блейк.

Очите изчезнаха и на тяхно място се появи плаж и морски бряг. Белият пясък се спускаше до прииждащите вълни, които се разбиваха

в него и в далечния нос. Възлести обрулени дървета се привеждаха под поривите на вятъра. Над водата летяха кряскащи птици. В стаята замириса на сол и пясък.

— По-добре ли е така? — попита Къщата.

— Да — отвърна Блейк. — Много по-добре. Много ти благодаря.

Той седна зашеметен, втренчен в картината. Сякаш седеше на плажа.

— Използвахме звук и мирис — каза Къщата. — Можем да добавим и вятъра.

— Не — рече Блейк. — Така е достатъчно.

Вълните се разбиваха с грохот и птиците кряскаха над тях, а по небето се търкаляха огромни черни облаци. Имаше ли нещо, което Къщата да не може да възпроизведе на стената? Хиляди комбинации, бе казала тя. Човек можеше да си седи тук и да гледа всеки пейзаж, който си пожелае.

„Къща“ — помисли си Блейк. Какво беше къщата? Как се бе развила?

Първо, по време на мъглявото начало на човечеството, тя е била само убежище, което да заслонява човека от вятър и дъжд, място, в което да се сгуши и скрие. И по принцип това все още можеше да се използва като нейно определение, но днес човек правеше много повече от това да се крие и гуши; къщата беше място, в което да живее. Навярно в бъдеще щеше да настъпи денят, когато човек нямаше да напуска къщата си, а щеше да живее постоянно в нея, без да излиза от вратата, без да изпитва такава нужда или желание.

Този ден можеше да е по-близо, отколкото си мислеше. Защото къщата вече не бе само убежище или просто място за живеене. Тя беше другар и прислужник и между стените и имаше всичко, от което човек можеше да се нуждае.

До дневната се намираше мъничката стая, в която беше димензиното, логичното разрастване и развитие на телевизията, която познаваше отпреди двеста години. Но сега тя вече не бе нещо, което се гледа и слуша, а нещо, което се преживява. Художествени образи. Като този морски бряг, който се виждаше на стената. Щом влезеше в тази стая и включеше устройството, човек започваше да участва в представлението и да го усеща. Не само, че беше заобиколен и обгърнат от звука, мириса, вкуса, температурата и усещането за това,

което ставаше, но по някакъв фин начин се превръщаше в съпреживяваща и разбираща част от действието и емоциите, които изобразяваше стаята.

А срещу димензиното, в ъгъла на дневната се намираше библиотеката, която съдържаше в простотата на електронното си същество цялата литература, все още оцеляла от дългата човешка история. Тук той можеше да набере и избере всички запазени мисли и надежди на всяко човешко същество, записало ги някога с думи, опитвайки се да улови на листа хартия същината на преживяванията, чувствата и убежденията, извирали в мозъка му.

Тази къща беше далечен повик отпреди две столетия, сграда и институция, която изискваше почуда. И все още не бе завършена. През следващите два века можеха да настъпят още толкова промени и поправки, колкото и през вече изтеклите. Щеше ли някога да има край на развитието на концепцията за къщата? Блейк извади вестника изпод мишницата си и го разтвори. Къщата беше права. Почти нямаше новини.

Трима мъже били предложени за Хранилището на интелект, за да се присъединят към другите подбрани хора, чиито мисли и личности, познания и интелект през последните триста години били отпечатвани в масивната интелектуална банка, съхраняваща възгледите и мислите на най-интелигентните хора на света. Северноамериканският проект за изменение на климата най-после бил внесен за разглеждане във върховния съд в Рим. Разправията за скаридените плантации по брега на Флорида все още продължавала. Някакъв изследователски кораб най-после се приземил в Москва, след като бил изчезнал в продължение на десет години и се били отказали да го търсят. А регионалната анкета по предложението за биологично инженерство щяла да започне във Вашингтон утре.

Статията за биологичното инженерство бе разделена на две колони: едната на сенатор Чандлър Хортън, а другата на сенатор Соломон Стоун.

Блейк сгъна вестника на две и седна да я прочете.

„ВАШИНГТОН, СЕВЕРНА АМЕРИКА — Двамата сенатори от Северна Америка ще водят двубой по предложението за толкова оспорваната програма за биологично инженерство по време на започващата регионална анкета. Очакват се политически фойерверки.

Нито едно предложение през последните години не е увеличало до такава степен общественото въображение, независимо от огромните противоречия, които съществуват в днешния свят. Двамата северноамерикански сенатори са на диаметрално противоположни позиции, както всъщност са били и през по-голямата част от политическите си кариери. Сенатор Чандлър Хортън заема твърда позиция в подкрепа на проекта, който в началото на следващата година ще бъде подложен на световен референдум. Сенатор Соломон Стоун е решително против него.

Това, че тези двама души са от двете страни на барикадата, не е новост. Но политическото значение на въпроса е много по-сериозно поради така нареченото «правило на единодушно съгласие», чрез което по специални въпроси като този, подложени на световен референдум, трябва да бъде одобрен мандатът на гласоподавателите за Световния сенат в Женева. Ето защо, ако вотът е положителен, сенатор Стоун ще трябва да заяви, че ще гласува в Сената в подкрепа на тази мярка. В противен случай ще трябва да подаде оставка и ще се проведат специални избори за попълване на овакантеното му място. В тях ще могат да участват единствено кандидати, предварително заклели се, че ще поддържат въпросната мярка. Ако референдумът се обяви против нея, сенатор Хортън ще се окаже в същото положение.

В миналото, когато се е стигало до такава ситуация, някои сенатори са запазвали мястото си, гласувайки в полза на предложенията, срещу които преди това са се противопоставяли. Повечето наблюдатели са съгласни, че нито Стоун, нито Хортън ще постъпят така. И двамата са заложили политическия си живот и репутация. Политическите им възгледи са в противоположните полюси на спектъра и през годините личната им взаимна антипатия се е превърнала в легенда. Смята се, че след толкова много време нито един от тях...“

— Извинете, господине — каза Къщата, — но Горният етаж ме информира, че ви се е случило нещо странно. Надявам се, че сте добре.

Блейк вдигна поглед от вестника и каза:

— Да. Добре съм.

— Но може би — настоя Къщата — не е лоша идея да се подложите на лекарски преглед.

Блейк остави вестника и отвори уста — после решително я затвори. В края на краищата, колкото и досадна да беше, Къщата се грижеше за неговото добро. Тя беше сервомеханизъм и единствената и мисъл и цел бе да служи на човека, когото подслонява.

— Навярно си права — отвърна той.

Защото беше несъмнено, че нещо не е наред. За по-малко от двайсет и четири часа на два пъти му се бе случило нещо странно.

— Във Вашингтон има един лекар — каза той. — В болницата, където ме откараха, за да ме съживят. Май се казва Даниълс.

— Доктор Майкъл Даниълс — потвърди Къщата.

— Ти знаеш името му?

— Архивът ни за вас наистина е съвсем пълен — поясни Къщата. — Как иначе бихме могли да ви служим както трябва?

— Значи имаш телефонния му номер? Можеш да му позвъниш?

— Ама разбира се. Ако желаете.

— Моля те — рече Блейк.

Остави вестника на масата, изправи се и влезе в дневната. Седна пред телефона и малкият видео екран светна и затрептя.

— Само след, минутка, господине — каза Къщата.

Екранът се проясни и в него се показаха главата и раменете на доктор Майкъл Даниълс.

— Безпокои ви Андрю Блейк. Помните ли ме?

— Естествено, че ви помня — отвърна Даниълс. — Тъкмо снощи се питах за вас. Как я карате?

— Физически съм добре — рече Блейк. — Но имам... е, докато не откриете нещо друго, предполагам, че бихте ги нарекли халюцинации.

— Но вие не смятате, че са халюцинации.

— Напълно сигурен съм, че не са — отвърна Блейк.

— Можете ли да наминете насам? — попита Даниълс. — Бих искал да ви прегледам.

— Ще се радвам да намина, докторе.

— Вашингтон се пръска по шевовете — каза Даниълс. — Всичко е пълно. Хората идват за анкетата по био-инженерството. Точно от другата страна на улицата срещу нас има паркинг за къщи. Можете ли да почакате, докато проверя?

— Мога — отвърна Блейк.

Лицето на Даниълс изчезна и на екрана затанцува мъглявият, нефокусиран образ на кабинета. Гласът на Кухнята извика:

— Овесената каша е готова и чака. Има и препечени филийки. И яйца с бекон. И каничка с кафе.

— Господарят е зает на телефона — неодобрително отвърна Къщата. — Освен това поръча само овесена каша.

— Може да е променил решението си — рече Кухнята. — Овесената каша може да не му стигне. Може да е по-гладен, отколкото си мисли. Нали не искаш да каже, че го караме да гладува.

Даниълс се върна на екрана и каза:

— Благодаря, че ме изчакахте. Проверих. В момента няма свободни места. Утре сутрин ще има една свободна основа и аз я резервирах за вас. Можете ли да изчакате дотогава?

— Струва ми се, че мога — отвърна Блейк. — Искam само да поговоря с вас.

— Можем да поговорим и веднага.

Блейк поклати глава.

— Разбирам — рече Даниълс. — Тогава до утре. Да речем в един часа. Какви са планове ви за днес?

— Нямам никакви планове.

— Защо не отидете на риба? Да поразмислите над нещата. Да се занимавате с нещо. Ходите ли на риба?

— Не знам. Не съм мислил за това. Струва ми се, че може и да съм бил. Звучи ми някак познато.

— Естествено — каза Даниълс. — Продължавате да си спомняте...

— Не си спомням. Това е просто основна информация. От време на време късчета от нея придобиват някаква форма. Но всъщност не ми казват нищо. Някой споменава за нещо или прочитам нещо и то внезапно ми се струва познато: положение, факт или ситуация, които мога да приема. Нещо, което съм знаел или с което съм се сблъсквал в някакво минало време, но не си спомням абсолютно нищо за това кога, как или при какви обстоятелства.

— Бих дал всичко, за да извлечем някаква следа от тази ваша основна информация — каза Даниълс.

— Просто живея с нея — рече Блейк. — Това е единственият начин, по който мога да карам нататък.

— Това е единственият разумен, подход — съгласи се Даниълс.
— Прекарайте приятно деня в риболов и ще се видим утре. Доколкото
знам, във вашия район има няколко потока с пъстърва. Изберете си
някой от тях.

— Благодаря ви, докторе.

Телефонът изключи и екранът помътня. Блейк се обърна.

— Гравитолетът ще ви чака във вътрешния двор веднага щом
приключите със закуската си — каза Къщата. — Ще намерите
рибарски принадлежности в задната спалня, която се използва като
килер, а Кухнята ще ви приготви обяд. Междувременно ще проверя за
някой подходящ поток с пъстърва, ще ви дам указания и...

— Стига си дрънкала! — извика Кухнята. — Закуската изстива.

ГЛАВА 8

Водата се пенеше, задръстена от паднали дървета и клони, довлечени от някое пролетно наводнение между групата брези и високия стръмен бряг, бележещ острия завой на потока — пенеше се и после се успокояваше в тих тъмен вир.

Блейк внимателно насочи напомнящия на кресло гравитолет към групата брези и когато се приземи, изключи гравитационното поле. За миг остана неподвижен, заслушан в ромоленето на водата, очарован от пълното спокойствие на вира. Планинската верига пред него се издигаше към небето.

Измъкна се от машината и извади кошницата с обяда, за да стигне до риболовните такъми. Откъм яза от преплетени дървесни стволове се чу дращене. Блейк се обърна. Изпод едно от дърветата го гледаха две мънистени очи.

„Норка — помисли си той. — Или може би видра.“ И го гледаше от бърлогата си в яза.

— Здравсти — рече Блейк. — Имаш ли нещо против да си опитам късмета?

— Здравсти — с висок, писклив глас отвърна норката-видра. — Какъв късмет искаш да опиташ? Моля те, обясни ми.

— Какво... — Гласът на Блейк пресекна.

Норката-видра излезе изпод дънера. Не беше нито норка, нито видра. Бе двуного същество — като нещо, което е излязло от страниците на детска книжка. Космата муцуна на гризач с висок, куполообразен череп, от който стърчаха чифт заострени уши с пискюлчета на върховете. Стоеше на два крака и тялото му беше покрито с гладка кафява кожа или козина. Носеше яркочервени панталони, целите в джобчета, а пръстите на ръцете му бяха дълги и тънки.

Муцуната му потрепна.

— Да не би да носиш храна в онази кошница? — попита то.

— Ами да — отвърна Блейк. — Гладен ли си?

Това беше абсурдно, разбира се. Съвсем скоро — само след минута, ако не и по-рано — тази илюзия от детска книжка просто щеше да изчезне и той щеше да се захване с риболова.

— Умирам от глад — рече илюзията. — Хората, които обикновено ми оставят храна, отидоха на ваканционно пътуване. Оттогава живея на муфта. — Опитвал ли си се някога през живота си да изкрънкаш някаква храна?

— Май не — отвърна Блейк. То не изчезваше. Продължаваше да си стои и да разговаря и нямаше как да се избави от него.

„Мили Боже — помисли си Блейк, — ето, че отново имам халюцинации!“

— Ако си гладен — каза той, — ела. Има ли нещо специално, което би искал да хапнеш?

— Аз ям всичко, което може да яде Homo sapiens — отвърна създанието. — Не съм придирчив. Изглежда, метаболизмът ми възхитително повтаря този на обитателите на Земята.

Приблужи се до кошницата и Блейк вдигна капака.

— Изглежда, появяването ми от яза не те е обезпокоило — рече създанието.

— В никакъв случай — отвърна Блейк. Опитваше се да мисли бързо, но не можеше да насочи мислите си, накъдето му се искаше. — Тук имаме сандвичи, торта и купа със... според мен... а, да, картофена салата. И малко яйца с подправки.

— Ако не възразяваш, ще си взема два от тези сандвичи.

— Заповядай — покани го Блейк.

— Няма ли да се присъединиш към мен?

— Закусвах съвсем скоро.

Създанието седна на земята с по един сандвич във всяка ръка и лакомо започна да яде.

— Трябва да ме извиниш заради лошите маниери — каза то, — но не съм ял нормална храна вече почти две седмици. Иначе не съм лаком. Хората, които се грижеха за мен, ми оставяха истинска храна. А не като повечето други — само купичка мляко. По треперещите му мустаци полепваха трохички и то продължаваше да яде. Справи се с двата сандвича, протегна ръка над кошницата и попита:

— Нали не възразяваш?

— В никакъв случай — отвърна Блейк.

Създанието си взе трети сандвич и после каза:

— Извинявай, но колко от теб сте тук?

— Колко от мен ли?

— Да, от теб. Колко от теб сте тук?

— Ами — рече Блейк, — тук има само един от мен. Как би могло да има и други?

— Много глупаво от моя страна, разбира се — отвърна, създанието, — но когато те видях, можех да се закълна, че сте повече от един от теб. И то започна да яде третия сандвич, но малко по-бавно, отколкото предишните два.

Когато го изяде, лекичко опипа мустаците си, изтупа трохичките и каза:

— Много ти благодаря.

— Няма защо — отвърна Блейк. — Сигурен ли си, че не искаш още?

— Мм... не сандвич. Но ако ми дадеш малко торта...

— Вземи си — каза Блейк.

Създанието си взе.

— Виж сега — рече Блейк. — Ти ми зададе въпрос. Според теб ще бъде ли справедливо и аз да те попитам нещо?

— Съвсем справедливо, наистина — отвърна създанието. — Питай.

— Чудех се — каза Блейк — точно кой и какъв си ти.

— О — рече създанието, — аз си мислех, че знаеш. Изобщо не ми дойде наум, че няма да ме познаеш.

Блейк поклати глава.

— Съжалявам, но не те познах.

— Аз съм Брауни^[1] — отвърна то и се поклони. — На вашите услуги.

---

[1] Брауни — Добър елф, който тайно помага нощем в домакинските задължения. — Бел.пр. ↑

ГЛАВА 9

Доктор Майкъл Даниълс го чакаше и щом видя Блейк, попита:

— Как се чувствате тази сутрин?

Блейк мрачно се усмихна.

— Не чак толкова зле, след като прегледах онова, което ми дадохте вчера. Да са останали още някакви тестове?

— Като че ли изчерпахме всички възможни — призна Даниълс.

— Има още един-два, ако...

— Не, благодаря.

Даниълс посочи стола.

— Разполагайте се. Трябва да си поговорим за някои неща.

Блейк седна. Даниълс придърпа пред себе си дебела папка и я отвори.

— Струва ми се — каза Блейк, — че се опитахте да разберете какво може да се е случило в космоса — искам да кажа, какво може да се е случило с мен. Постигнахте ли някакви резултати?

Даниълс поклати глава.

— Никакви. Прегледахме списъците на пътниците и екипажите на изчезналите кораби. Тоест прегледа ги Космическата администрация. Интересуват се от случая, колкото и аз, навярно дори повече.

— Списъците на пътниците не биха ви казали много — рече Блейк. — Аз бих фигурирал в тях само като име и ние не знаем...

— Вярно е — прекъсна го Даниълс, — но има също и отпечатыци от пръстите и гласа. А вас ви нямаше там.

— Някак си съм излязъл в космоса...

— Да, знаем това. Освен това някой ви е замразил. Някой си е направил труда да ви замрази. Ако можехме да открием защо го е сторил, щяхме да разберем много повече. Но, разбира се, когато изчезне корабът, заедно с него изчезват и документите.

— Аз също размишлявах над въпроса — каза Блейк. — Ние през цялото време приемаме, че съм бил замразен, за да бъде спасен

животът ми. Което означава, че това е било направено преди да се случи онова, което се е случило с кораба. Откъде някой е знаел какво ще стане? О, предполагам, че има ситуации, в които това е възможно. Но замисляли ли сте се някога, че може да съм бил замразен и изхвърлен от кораба, защото не са искали да съм на борда му, защото съм направил нещо или са се страхували от мен, или нещо подобно?

— Не — призна Даниълс, — никога не съм се замислял за това. Идвало ми е наум обаче, че може да не сте били единственият замразен и капсулиран, че това може да е било направено и с други и че те все още са там. Просто се е случило така, че са намерили вас. При достатъчно време може да има начин за спасяването на живота на няколко души — и подозирам, че ще се окажат достатъчно важни.

— Да се върнем на онази работа с изхвърлянето ми от кораба. Ако съм бил такава гадина, че наистина се е наложило да го направят, защо са използвали толкова сложен начин да се опитат да спасят живота ми?

Даниълс поклати глава.

— Нямам ни най-малка представа. Единственото, което правим, е да боравим с догадки. Може да се наложи да се примирите с възможността никога да не разберете. Надявах се, че ще успеете да изровите някакъв спомен от миналото си, но досега не успяхте да го направите. Съществува доста голяма вероятност никога да не успеете. След известно време можем да прибегнем до психиатрично лечение, което може да ви помогне. Но съвсем честно ще ви призная, че може и да не стане нищо.

— Предлагате ми да се откажа ли?

— Не. Просто се опитвам да ви кажа истината. Ще продължим да се опитваме, докато вие искате да го правите. Но си мислех, че сме длъжни да ви съобщим, че има вероятност никога да не стигнем до отговора.

— Това е достатъчно справедливо — каза Блейк.

— Как мина ходенето ви на риба онзи ден? — попита Даниълс.

— Добре — отвърна Блейк. — Хванах шест пъстърви и прекарах приятен ден. Подозирам, че съм искал точно това.

— Някакви халюцинации?

— Да — отвърна Блейк. — Имах халюцинации. Не ви разказах за това. Просто го отлагах. Реших да ви го разкажа тази сутрин. Какво е

една халюцинация повече или по-малко? Когато отидох на риба, срещнах Брауни.

— Аха — рече Даниълс.

— Не чухте ли какво казах? Срещнах Брауни. Разговарях с него. Той изяде по-голямата част от обяда ми. Знаете какво имам предвид. Едно от онези малки приятелчета, които се срещат в детските приказки. С големи заострени уши и висока островърха шапка. Само че този нямаше шапка. И имаше лице на гризач.

— Имали сте късмет. Малцина хора са виждали някой брауни. А още по-малко са разговаряли с тях.

— Искате да кажете, че има такива неща!

— Ами да, разбира се, че има. Преселници от звездите Куунски. Не са много. Докарали са ги на Земята... хм, струва ми се преди сто, сто и петдесет години. С един от изследователските кораби. Идеята е била брауните да останат тук за кратко — нещо като културен обмен, доколкото знам — а после да се върнат вкъщи. Но на тях им харесало тук и официално поискали разрешение да останат. След това се пръснали и постепенно изчезнали. Поели към горите. Там си намерили къде да живеят — в дупки, пещери, кухи дървета. Той поклати глава малко объркано.

Странен народ. Отказаха повечето от материалните придобивки, които им предложихме. Не искаха да имат нищо общо с нашата цивилизация, не останаха впечатлени от културата ни, но планетата им хареса. Хареса им като място за живеене, но по техния си начин, разбира се. Ние не знаем много за тях. Изглежда, са високо цивилизовани, но по различен начин от нас. Интелигентни са, но ценностите им са различни от нашите. Доколкото разбирам, някои от тях са се привързали към отделни семейства или хора, които им оставят храна, снабдяват ги с дрехи или задоволяват другите нужди, които могат да имат от време на време. Това е интересна връзка. Брауните не са домашни любимци на тези хора. Навярно могат да се нарекат талисман. Връзката им е много по-дълбока, отколкото се описва в приказките.

— Проклет да съм — рече Блейк.

— Вие сте си помислили, че вашият Брауни е просто още една халюцинация?

— Да. През цялото време очаквах да се стопи, просто да изчезне от погледа ми. Но той остана. Седеше, ядеше, изтриваше трохичките от мустаците си и ми казваше къде да хвърлям, мухата. Каза ми, че точно между бързея и брега имало голяма пъстърва. И наистина имаше. Изглежда, знаеше къде е рибата.

— Отплащал ви се е за обяда. Бил ви е за кадем.

— Наистина ли мислите, че е знаел къде е рибата? Знам, струваше ми се, че е така, но...

— Не бих се изненадал — отвърна Даниълс. — Както ви казах, ние не знаем много за брауните. Навярно имат способности, които ние не притежаваме. Възможно е една от тях да е това да знаят къде е рибата. — Той рязко погледна Блейк. — Никога ли не сте чували за брауните? За истинските, искам да кажа.

— Не, не съм.

— Това като че ли ни дава добра отправна точка във времето — каза лекарят. — Ако сте били тук на Земята, щяхте да сте чували за тях.

— Може би, но не помня.

— Не мисля така. Ако се съди по онова, което са писали навремето, инцидентът е направил сериозно впечатление на обществото. Това е нещо, което щяхте да си спомните, ако бяхте чували за него. Щяло е да остави сериозно впечатление в ума ви.

— Имаме и други отправни точки във времето — каза Блейк. — Дрехите, които носим, са нови за мен. Роби, гащета и сандали. Спомням си, че носех някакви панталони и яке. И корабите. Гравитационните решетки също са нови за мен. Спомням си, че ние използвахме ядрена енергия...

— Все още използваме.

— По мое време имаше само ядрена енергия. Сега тя е спомагателна сила за набиране на висока скорост, но истинската енергия идва от управлението и манипулирането на гравитационни сили.

— Има още доста неща, които са нови за вас — рече Даниълс. — Къщите...

— В началото почти ме влудяваха — каза Блейк. — Но изпитвам облекчение за онзи браун. Той изважда един потенциален инцидент от положението ми.

— Тези халюцинации. Вие не смятате, че те са такива, разбира се. Казахте ми го вчера.

— Не разбирам как могат да бъдат — съгласи се Блейк. — Спомням си всичко, което се е случило до определен момент, после нищо и накрая отново идвам на себе си. Не мога да си спомня абсолютно нищо от втория период, макар да има многобройни доказателства, че нещо наистина се е случило. И определено има период от време, който ми се губи.

— Вторият път е било, когато сте спели — каза Даниълс.

— Точно така. Но Стаята е наблюдавала някои явления.

— Какъв тип, къща имате?

— Норман-Гилсън Б258.

— Един от по-новите и добри модели — каза Даниълс. — Добре съоръжена и компютризирана. На практика съвсем безопасна. Няма какво толкова да се повреди.

— Не мисля, че нещо се е повредило — отвърна Блейк. — Според мен Стаята казва истината. Когато се събудих, бях на пода...

— Но без никаква представа какво се е случило, не и докато Стаята не ви е казала. Нямате ли някаква идея защо се случват тези неща?

— Съвсем никаква. Надявах се вие да имате.

— Всъщност и аз нямам — призна Даниълс. — Тоест нямам истинска идея. Във вас има две неща — как само го казвам! — е, които са смущаващи. Първо, физическото ви състояние. Изглеждате трийсетинагодишен, навярно в средата на трийсетте. По лицето ви има няколко бръчки. Имате зрял вид. И въпреки това тялото ви е тяло на младеж. Няма никакви възрастови увреждания, нито следа за начало на такива увреждания. Вие сте съвършен във физическо отношение екземпляр. А ако е така, защо в лице изглеждате на трийсет?

— А второто? Нали казахте, че има две неща.

— Второто ли? Второто е, че електроенцефалограмата ви показва странен модел. Главният мозъчен модел си е там и може да се разпознае. Но има и нещо друго. Почти — колебая се да го кажа — но почти сякаш към собствения ви са добавили друг или други мозъчни модели. Доста слаби. Навярно би трябвало да ги определя като спомагателни модели.

— Какво се опитвате да кажете, докторе? Че имам някакво мозъчно отклонение ли? Което, разбира се, би обяснило халюцинациите. Което може да означава, че наистина са халюцинации.

Даниълс поклати глава.

— Не, не е така. Но е странно. Нищо не показва никакви отклонения. Нищо не показва и най-малкото мозъчно износване. Очевидно мозъкът ви е толкова здрав и нормален, колкото и тялото ви. Но почти сякаш имате повече от един мозък. Макар да знаем, разбира се, че имате само един. Рентгеновите снимки го показаха съвсем ясно.

— Сигурни ли сте, че съм човек?

— Тялото ви казва, че сте. Защо питате?

— Не знам — отвърна Блейк. — Намирате ме в космоса. Дошъл съм от космоса...

— Разбирам — прекъсна го лекарят. — Но забравете за това. Абсолютно всичко показва, че сте човек.

— А сега какво? Да се върна вкъщи и да чакам още от тези...

— Не веднага — отвърна Даниълс. — Бихме искали да останете при нас за известно време. Още няколко дни. Ако желаете.

— За още тестове ли?

— Всъщност да. Бих искал да поговоря с някои от колегите си да ви видят и те. Може да предложат нещо. Бих искал да останете за още малко наблюдения.

— В случай че имам нови халюцинации?

— Нещо подобно — отвърна лекарят.

— Тази работа с мозъка ме безпокои — каза Блейк. — Повече от един, казвате...

— Не. Просто предположение на енцефалограмата. Не бих се притеснявал за това.

— Добре — каза Блейк. — Няма да се притеснявам.

Но какво го беше попитал Брауни? „Колко от теб сте тук? Когато отначало те видях, можех да се закълна, че сте повече от един от теб.“

— Докторе, за този брауни...

— Какво има?

— Нищо — отвърна Блейк. — Нищо чак толкова важно.

ГЛАВА 10

Извлечение от протоколите на сенатската анкета (регионална, Вашингтон, Северна Америка) на предложението за програма за биологично инженерство като основа за колонизационна политика на нови слънчеви системи.

Г-Н ПИТЪР ДОТИ, председател на комисията: Казвате се Остин Лукас?

Д-Р ЛУКАС: Да, господине. Живея в Тенафлай, Ню Джърси и работя в корпорацията „Байолъджикс“ в Манхатън, Ню Йорк.

Г-Н ДОТИ: Оглавявате изследователския отдел на тази компания, нали?

Д-Р ЛУКАС: Ръководя една от изследователските програми.

Г-Н ДОТИ: И тази програма се занимава с биоинженерство?

Д-Р ЛУКАС: Да, господине, така е. В момента се занимаваме конкретно с проблема за създаване на селскостопанско животно за всякакви цели.

Г-Н ДОТИ: Бихте ли обяснили, моля?

Д-Р ЛУКАС: С удоволствие. Надяваме се да успеем да създадем животно, което ще осигури няколко различни вида месо, ще дава мляко, вълна, кожа или козина, а навярно и трите заедно. Надяваме се, че то ще измести многобройните специализирани животни, използвани от човека в животновъдството още от неолитната революция.

СЕНАТОР СТОУН: Доколкото разбирам, доктор Лукас, вие имате известни основания да смятате, че изследванията ви могат да постигнат практически успех?

Д-Р ЛУКАС: Наистина е така. Мога да кажа, че сме решили принципните проблеми. Всъщност разполагаме със стадо от такива животни. В момента се опитваме да направим някои подобрения. Целта ни е да получим едно-единствено животно, което да измести всички други селскостопански животни и да ни дава всичко онова, което сега ни дават те.

СЕНАТОР СТОУН: И също се надявате да успеете в това?

Д-Р ЛУКАС: Да, храним големи надежди.

СЕНАТОР СТОУН: И как наричате онова животно, което имате сега, мога ли да попитам?

Д-Р ЛУКАС: Не сме му измислили име, сенаторе. Дори не сме се опитвали.

СЕНАТОР СТОУН: Няма да е крава, нали?

Д-Р ЛУКАС: Не, не съвсем. Естествено, ще има някои от особеностите на едрия рогат добитък.

СЕНАТОР СТОУН: Нито прасе? Или овца?

Д-Р ЛУКАС: Не, нито едно от тях. Не изцяло, разбира се. Но с някои от особеностите и на двете.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Струва ми се, че няма нужда да минаваме през целия този дълъг увод. Онова, което иска да ви попита моят почитаем колега, е дали това създание, което разработвате, е нещо съвсем ново в начина на живот — да речем, на синтетичен живот, — или все още има някаква връзка с настоящите естествени форми?

Д-Р ЛУКАС: Това, сенаторе, е изключително сложен въпрос. Може да се каже, и ще е съвсем вярно, че настоящите естествени форми на живот са били запазени и използвани като образци, но че онова, което имаме ние, е по принцип нов вид животно.

СЕНАТОР СТОУН: Благодаря ви. Искам също да благодаря на моя колега за това, че толкова бързо схвана насоката, към която водеха въпросите ми. Значи казвате, че имаме съвсем нов вид създание, навярно далечно свързано с кравата, свинята, овцата, а може би даже с други форми на живот...

Д-Р ЛУКАС: Да, с други форми на живот. Някъде може да има граница, разбира се, но в момента не я виждаме. Смятаме, че можем да успеем да продължим да създаваме различни форми на живот, като ги сливаме в нещо жизнеспособно...

СЕНАТОР СТОУН: И колкото по-нататък отивате в тази посока, толкова повече ще отдалечавате връзката на тази форма на живот с което и да е настоящо животно?

Д-Р ЛУКАС: Да, предполагам, че може да се каже така. Трябва да помисля, преди да ви отговоря.

СЕНАТОР СТОУН: Не, докторе, оставете ме да ви задавам въпроси свободно. Вие можете да правите биоинженерните си

изследвания с животни. Може ли същото да се направи с човешки същества?

Д-Р ЛУКАС: О, да. Естествено, че може.

СЕНАТОР СТОУН: Сигурни сте, че в лабораторията могат да се създадат нови видове хора. Навярно много различни видове.

Д-Р ЛУКАС: Изобщо не се съмнявам в това.

СЕНАТОР СТОУН: И щом стане това — щом придадете на човека специфични особености, формата, която създадете, ще остане ли вярна на човешката раса?

Д-Р ЛУКАС: Несъмнено. Тя не би трябвало да е различна от човека. Това е просто въпрос на промяна на генетичен материал. Това е първото, което трябва да се направи, нали разбирате.

СЕНАТОР СТОУН: Нека сега задам въпроса направо. Да предположим, че наистина създадете нов човешки вид. Той ще бъде ли в състояние да възпроизвежда други хора от същия вид?

Д-Р ЛУКАС: Напълно. Освен, разбира се, малките мутации и вариации, които са задължителни за еволюционния процес. Но това се случва дори в естествените форми. Именно така се е развил днешният живот.

СЕНАТОР СТОУН: Да речем, че наистина създадете нов тип човешко същество. Да речем например, такова, което е в състояние да съществува в условията на много по-висока гравитация, отколкото ние тук на Земята, такова, което може да диша друг вид въздух, да използва храна, която може да е отровна за хората, такива, каквито сме сега, бихте ли... Нека перифразирам въпроса, ако не възразявате. Възможно ли е да се създаде такава форма на живот?

Д-Р ЛУКАС: Вие, разбира се, питате само за личното ми мнение.

СЕНАТОР СТОУН: Точно така.

Д-Р ЛУКАС: Ами тогава, бих казал, че това е напълно възможно. Първо трябва да вземете предвид всички фактори, после да нахвърляте биологическия проект и...

СЕНАТОР СТОУН: Но може да се направи?

Д-Р ЛУКАС: Без ни най-малко съмнение.

СЕНАТОР СТОУН: Можете да създадете същество, което да съществува при почти всякакви планетарни условия?

Д-Р ЛУКАС: Сенаторе, трябва да поясня, че лично аз не мога да го направя. Биоинженерството на хора не е в моята специална област.

Но да, това е напълно възможно. Днес има хора, които работят по проблема и които могат да го направят. Не че досега са правени никакви сериозни опити за действителното създаване на такова човешко същество, но доколкото ми е известно, въпросът вече е разработен.

СЕНАТОР СТОУН: И самите процедури ли?

Д-Р ЛУКАС: Да, струва ми се. И самите процедури.

СЕНАТОР СТОУН: А хората, които работят по тези процедури, могат ли да създадат човек, който да е в състояние да живее при всякакви планетарни условия?

Д-Р ЛУКАС: Е, не чак с такъв замах, сенаторе. Не при всякакви условия. Накрая, навярно, ще стане и това, но не и сега. И разбира се, има някои условия, които ще са напълно несъвместими с какъвто и да било живот.

СЕНАТОР СТОУН: Но може да се създаде форма на човешки живот, която да съществува при различни условия, които в момента не позволяват човешкия живот такъв, какъвто го познаваме.

Д-Р ЛУКАС: Струва ми се, че твърдението ви може да се приеме за вярно.

СЕНАТОР СТОУН: Тогава, нека ви попитам, докторе..., ако бъде създадена такава форма на живот, тя все още ли ще е човек?

Д-Р ЛУКАС: Доколкото е възможно, ще бъде основана на биологичния и интелектуален модел на човешкото същество. Това е задължително. Необходима е отправна точка.

СЕНАТОР СТОУН: Ще прилича ли на човешко същество?

Д-Р ЛУКАС: В много случаи може и да не прилича.

СЕНАТОР СТОУН: Навярно в повечето случаи. Не е ли така, докторе?

Д-Р ЛУКАС: Ще зависи изцяло от сериозността на параметрите на средата, в която ще трябва да живее.

СЕНАТОР СТОУН: В някои случаи ще бъде чудовище, нали?

Д-Р ЛУКАС: Сенаторе, трябва да уточните понятията, които използвате. Какво е чудовище?

СЕНАТОР СТОУН: Добре тогава. Да речем, че чудовище е форма на живот, която е отблъскваща за хората. Форма на живот, в която човек не може да открие връзка със себе си. Форма на живот, от

която човек може да се уплаши, ужаси или да се изпълни с отвращение и погнуса.

Д-Р ЛУКАС: Дали ще се изпълни с отвращение и погнуса до голяма степен зависи от това какъв човек е. С подходящата нагласа...

СЕНАТОР СТОУН: Нека забравим за подходящата нагласа. Нека вземем един обикновен мъж или жена, който и да е от хората в тази стая. Възможно ли е определени хора да погледнат онова ваше хипотетично създание и да изпитат отвращение и погнуса?

Д-Р ЛУКАС: Предполагам, че някои от тях могат. Но искам да ви поправа, сенаторе. Вие казвате „чудовище“. Това не е мое чудовище, а е нещо, което сте измислили самият вие...

СЕНАТОР СТОУН: Но някои човешки същества ще се отнасят към такова създание като към чудовище, нали?

Д-Р ЛУКАС: Някои от тях.

СЕНАТОР СТОУН: Навярно мнозина от тях.

Д-Р ЛУКАС: Да, Навярно мнозина от тях.

СЕНАТОР СТОУН: Благодаря ви, докторе. Струва ми се, че нямам повече въпроси.

СЕНАТОР ХОРТЪН: А сега, доктор Лукас, нека видим този изкуствен човек от малко по-различен ъгъл. Знам, че определението ми не е съвсем правилно, но мисля, че то ще се хареса на моя колега.

СЕНАТОР СТОУН: Изкуствен човек, да. Не човешко същество. Онова, за което се обявява този така наречен биоинженерен проект, е да колонизираме други планети не с човешки същества, а с изкуствени създания, които няма да приличат на хора. С други думи, да напълним галактиката с орда чудовища.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Е, дайте да видим. Доктор Лукас, нека двамата с вас се съгласим със сенатор Стоун, че такова създание може да е доста ужасна гледка. Но ми се струва, че това как ще изглежда е страничен въпрос. Важното е какво ще представлява. Не сте ли съгласен?

Д-Р ЛУКАС: Съвсем категорично.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Освен евентуалния му вид, според вас то ще продължава ли да е човешко същество?

Д-Р ЛУКАС: Да, сенаторе. Телесната му структура няма да има връзка със същността му. Неговата самоличност ще зависи от мозъка и ума му, от мотивите и интелектуалните му възгледи.

СЕНАТОР ХОРТЪН: А мозъкът му ще бъде ли човешки?

Д-Р ЛУКАС: Да.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Следователно чувствата, мотивите и възгледите му ще отговарят на човешките?

Д-Р ЛУКАС: Определено.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Следователно то ще е човек. Независимо как изглежда, то все пак ще продължава, да е човек.

Д-Р ЛУКАС: Да, човек.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Докторе, известно ли ви е дали някога е било правено такова създание? Под създание, разбира се, имам предвид изкуствен човек.

Д-Р ЛУКАС: Да. Преди около двеста години. Били са създадени двама такива. Но има известна разлика...

СЕНАТОР СТОУН: Един момент! Да не би да говорите за онзи стар мит, който от време на време чуваме...

Д-Р ЛУКАС: Сенаторе, това не е мит.

СЕНАТОР СТОУН: Разполагате ли с документи, за да докажете твърдението си?

Д-Р ЛУКАС: Не, не разполагам.

СЕНАТОР СТОУН: Какво искате да кажете с това „не разполагам“? Как можете да излизате пред тази комисия и да твърдите нещо, което не сте в състояние да докажете?

СЕНАТОР ХОРТЪН: Аз мога да го докажа. Когато се наложи, ще представя необходимите документи като доказателство.

СЕНАТОР СТОУН: Тогава навярно сенаторът би трябвало да седи на мястото на свидетеля...

СЕНАТОР ХОРТЪН: В никакъв случай. Този свидетел ме задоволява напълно. Значи казвате, че има известна разлика...

СЕНАТОР СТОУН: Един момент! Възразявам! Смятам, че този свидетел не е компетентен.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Ами, хайде да проверим. Доктор Лукас, при какви обстоятелства се сдобихте с тази информация?

Д-Р ЛУКАС: Преди десетина години, когато правех изследвания за една своя статия, поисках разрешение за достъп до някои документи в Космическата администрация. Разбирате ли, сенаторе, бях по следите на онова, което вие наричате мит. Малцина знаят за него, но аз бях

чувал и се чудех дали не е нещо повече от мит. Затова поисках разрешение...

СЕНАТОР ХОРТЪН: И го получихте?

Д-Р ЛУКАС: Не веднага. Космическата администрация прояви... е, може да се каже неохота. Затова накрая смених тактиката и заявих, че за въпрос с двувековна давност не е необходимо разрешение. Че това вече не е въпрос на разрешение, а на исторически документи. Спокойно мога да ви кажа, че не ми беше лесно да ги накарам да видят логиката в твърдението ми.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Но накрая сте се наложили?

Д-Р ЛУКАС: Да, накрая. Със сериозна компетентна подкрепа, бих добавил. Виждате ли, някога документите са се съхранявали при най-голямата секретност, която може да се наложи на такива материали. От техническа гледна точка тази секретност все още беше валидна. Трябваше да поспоря доста, за да изясня, че подобно положение е смешно...

СЕНАТОР СТОУН: Възможно ли е значителна част от тази подкрепа да е дошла от страна на сенатор Хортън?

СЕНАТОР ХОРТЪН: Тъй като въпросът засяга мен, със съгласието на доктор Лукас, ще отговоря лично. С удоволствие признавам, че му оказах известна подкрепа.

СЕНАТОР СТОУН: Добре, това е всичко, което исках да чуя. Просто за протокола.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Доктор Лукас, продължете, моля.

Д-Р ЛУКАС: Документите показаха, че преди двеста двайсет и една година — през 2266-а за да сме точни — са били създадени две изкуствени същества. Имали са формата и ума на хора, но са били създадени с много специална цел. Трябвало е да бъдат използвани за първоначални контакти с извънземните форми на живот, да бъдат носени на борда на изследователски кораби и използвани за събиране на данни за господстващите форми на живот, когато на някоя нова планета бъде открит такъв.

СЕНАТОР ХОРТЪН: А сега, доктор Лукас, без на този етап да се задълбочаваме в подробности, можете ли да ни кажете как точно е било планирано да извършват подобна работа?

Д-Р ЛУКАС: Не съм сигурен, че съм в състояние да се изразявам съвсем ясно, но ще опитам. Тези изкуствени хора са били високо

адаптивни. Ако искате по-ясна характеристика, можете да ги опишете като пластични. Била е приложена концепцията за отворената завършеност — допреди десетина години това не бе възможно да се постигне и е най-меко казано необичайно да открием такава сложна концепция, използвана за практически цели толкова отдавна. Всички основни компоненти на създадените човешки тела са се подчинявали на отворената завършеност — нали разбирате, били са завършени и в същото време в известен смисъл не са. Аминокиселините...

СЕНАТОР ХОРТЪН: Засега ни кажете само какво е трябвало да правят тези тела, без да се задълбочавате в приложените принципи.

Д-Р ЛУКАС: Искате да кажете просто каква е трябвало да бъде функцията им ли?

СЕНАТОР ХОРТЪН: Да, моля.

Д-Р ЛУКАС: Идеята е била, щом изследователският кораб се приземи на дадена планета, да бъде уловен и сканиран някой от господстващите там видове. Струва ми се сте запознати с процеса на биологично сканиране. Определят се и се записват структурата, химията, метаболичните процеси — всички данни, които правят създаването такова, каквото е. Щом това бъде направено, данните се предават на изкуствения човек, който — поради уникалността на биологичната си отворена завършеност — ще се промени в точно копие на създаването, характеризирано от записаните данни. Този процес не трябва да бъде бавен. Всякакво забавяне би било фатално. Гледката трябва да е била неестествена — човешко същество, което почти мигновено се променя в извънземно създание.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Казвате, че човекът ще се промени в извънземно същество. Това означава ли във всички отношения — в умствено и интелектуално, ако могат да се използват тези понятия, както и в...

Д-Р ЛУКАС: Всъщност човекът ще се превърне в създаването. Не в едно от създанията, нали разбирате, а в точно копие на създаването, което е било сканирано. Ще има спомените и ума му. Ще е в състояние незабавно да продължи, оттам докъдето е стигнало другото създание. Пуснат от кораба, той би могъл да потърси приятелите на другото създание, да се присъедини към тях и да извърши свое собствено проучване...

СЕНАТОР ХОРТЪН: Искате да кажете, че ще запази и човешкия си ум?

Д-Р ЛУКАС: Е, трудно е да се каже. Човешките мисловни процеси, памет, самоличност и всичко останало ще са си там, макар и навярно в доста изчистен вид. Всичко това ще съществува на подсъзнателно равнище и при нужда ще може да излиза на повърхността. В превърнатия в извънземно създание човек се въвежда стимул да се върне на кораба след определен период и когато се върне, той отново приема човешката си форма. Тогава ще е в състояние да си спомня за съществуването си като извънземно създание и да съобщи данни, които иначе би било невъзможно да се получат.

СЕНАТОР ХОРТЪН: И какво е станало в крайна сметка, ако мога да попитам?

Д-Р ЛУКАС: Трудно е да се каже. Няма съобщения за резултатите. Има документи, че те и двамата са били пратени в космоса. Но след това следата се губи.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Смятате, че се е случил някакъв инцидент ли?

Д-Р ЛУКАС: Да. Но не мога да си представя какъв.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Навярно нещо, свързано с изкуствените хора.

Д-Р ЛУКАС: Да, възможно е. Няма как да разберем.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Навярно не са функционирали.

Д-Р ЛУКАС: О, те биха изпълнили функцията си. Няма причина да не са изпълнили онова, което е било планирано. Трябвало е да функционират.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Задавам тези въпроси, защото знам, че ако не го сторя аз, ще го направи моят почитаем колега. А сега, нека ви попитам нещо лично от свое име. Възможно ли е такъв изкуствен човек да бъде създаден днес?

Д-Р ЛУКАС: Да. След като имаме проектите, няма никакъв проблем да го направим.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Но доколкото ви е известно, досега не са били създавани други изкуствени хора?

Д-Р ЛУКАС: Да, доколкото ми е известно.

СЕНАТОР ХОРТЪН: Бихте ли се опитали да обясните...

Д-Р ЛУКАС: Не, сенаторе.

СЕНАТОР СТОУН: Ако позволите да се намеся, доктор Лукас, разполагате ли с някакъв термин, характеризиращ процеса, използван при създаването на такива хора?

Д-Р ЛУКАС: Да, всъщност разполагаме. Нарича се „принципът на върколака“.

ГЛАВА 11

От другата страна на улицата някакъв мъж изнесе кофа и я остави на ръба на басейна във вътрешния двор. В кофата беше посадено дърво и когато човекът го остави и се отдалечи, дървото започна да звъни — звукът, който издаваше, напомняше на веселото звънене на много сребърни камбанки.

Седнал на стол и загърнат в роба на ярки райета, Блейк опря лакти на парапета пет етажа над улицата и напрегна слух, като се опитваше да се увери, че звъненето наистина идва от дървото. Струваше му се невероятно, но преди кофата с посаденото в нея дърво да бъде изнесена до басейна, не се бе разнасял такъв сребрист звук. А слухът му казваше, че той наистина идва откъм онази къща.

Вашингтон дремеше в синята омара на късния октомврийски следобед. Няколко земехода префучаха по булеварда под него. Реактивните им двигатели издаваха тихи, въздишащи звуци. В далечината над Потомак прелетяха няколко гравитолета — летящи кресла, в които седяха хора. Къщите на паркинга бяха строени в стройни редици, всяка с яркозелената си морава, с лехите си от пъстри есенни цветя и със синия блясък на басейна си. Като се наведе напред и протегна шия, той успя да види надолу по булеварда собствената си къща, настанила се върху основата, където бе кацнала, в третата редица отпред.

Най-близкият му съсед, възрастен мъж, завит до уши в дебело червено одеяло, седеше на верандата-солариум, втренчил празен поглед в пространството отвъд парапета, без да вижда нищо, и си мърмореше нещо. Малко по-нататък двама пациенти играеха на някаква игра, която можеше да е дама. През верандата припряно се приближи някакъв служител и каза:

— Господин Блейк, имате посетител.

Блейк се изправи и се обърна. На вратата на верандата стоеше висока тъмнокоса жена, облечена в бледорозова роба, която лъщеше като коприна.

— Това е госпожица Хортън — рече Блейк.

— Да, моля ви, пуснете я да влезе.

Тя пресече верандата и му подаде ръка.

— Вчера следобед отидох до вашето село и разбрах, че ви няма — каза тя.

— Съжалявам — отвърна Блейк, — че не бях там. Заповядайте, седнете.

Тя се настани на един стол и Блейк се облегна на парапета.

— Дошли сте във Вашингтон с баща си — каза той. — За анкетата...

Тя кимна.

— Започна тази сутрин.

— Ще присъствате на някои от заседанията, нали?

— Да — съгласи се тя. — Но е доста болезнено. Трудно ми е да гледам как баща ми поема ударите, а ще му се наложи да понесе още много. Възхищавам му се, разбира се, за това, че отстоява позицията, в която вярва, но ми се ще от време на време да се обявяваше за нещо, което да му носи обществено одобрение. Но той почти никога не го прави. Винаги е на противоположната страна, що се отнася до общественото мнение. А този случай...

— Имате предвид онази работа с единодушието? Четох нещо по въпроса. Изглежда ми доста глупаво правило.

— Навярно сте прав — отвърна тя. — Но положението е такова. Така границите на правилото на мнозинството ненужно се разширяват. Ако сенаторът трябва да се откаже, от политиката, това почти ще го убие. За него тя е солта на живота.

— Баща ви ми харесва много — каза Блейк. — В него има нещо естествено, нещо, което съответства на къщата, в която живеете.

— Имате предвид старомодно.

— Може би. Макар че не е точно това. В този човек има нещо солидно и в същото време той притежава ентусиазъм и очевидна отдаденост...

— О, да — прекъсна го. — Отдаденост. Вие сигурно му се възхищавате за това, както и повечето хора, струва ми се. Но по един или друг начин той успява да раздразни много хора, като им показва, че не са прави.

Блейк се засмя.

— Не знам по-добър начин да дразниш хората.

— Навярно — отвърна тя. — Но кажете нещо за себе си.

— Sprawям се добре — отвърна той. — Всъщност няма причина да съм тук. Преди да дойдете седях и слушах едно дърво да звъни с много камбанки. Почти не повярвах на ушите си. Някакъв мъж оттатък улицата го изнесе от къщата, остави го до басейна и то започна да звъни.

— Манастирско дърво — каза тя. — Среща се доста рядко. Няколко такива са внесени от една планета — много далечна планета, но не мога да си спомня името и.

— Постоянно се натъквам на неща, които са съвсем нови за мен — рече Блейк. — Неща, които са извън цялата сфера на опита ми. Онзи ден срещнах един брауни.

Тя го погледна възхитено.

— Брауни! Истински брауни?

— Изяде обета ми.

— О, имали сте късмет. Повечето хора никога не са виждали брауни.

— Изобщо не бях чувал за тях — рече той. — Помислих си, че отново имам халюцинации.

— Като онзи път, когато дойдохте в нашата къща.

— Точно така. Все още не знам какво се е случило онази нощ. Не мога да открия никакво обяснение.

— Лекарите...

— Лекарите като че ли не могат да ми помогнат много. Те са толкова озадачени, колкото и аз. Брауни може да е най-близо до истината.

— Брауни ли? Какво общо има той с това?

— Попита ме колко от мен са там. Каза, че когато ме видял за пръв път, бил съвсем сигурен, че съм повече, от един. Двама души в един, трима в един... Не знам колко. Повече от един, каза той.

— Господин Блейк — рече тя, — струва ми се, че всеки човек е повече от само един. Той има много страни.

Блейк поклати глава.

— Брауни нямаше предвид това. Сигурен съм. Мислих много по въпроса и съм уверен, че не говореше за различни страни на характера.

— Разказахте ли това на лекаря си?

— Всъщност не. Бедният човечец си има достатъчно проблеми. Защо са му още.

— Но може да е важно.

— Не знам — отвърна Блейк.

— Държете се така, сякаш не ви интересува, сякаш не искате да разберете какво ви се е случило. Или може би се страхувате да разберете.

Той я погледна изненадано и каза:

— Не ми е идвало наум, но спокойно може да сте права.

Звъненето оттатък улицата се промени — вече не беше като от много сребърни камбанки, а като остър звън от много по-голяма камбана, която кънтеше предупредително и предизвикателно над покривите на древния град.

ГЛАВА 12

В тунела тътнеше страх. Разнасяха се чуждопланетни миризми и шепоти. Светлината, която се отразяваше от стените и пода, беше твърда като скала.

Създанието се присви и изскимтя — всичките му мускули се напрегнаха, всеки негов нерв се парализира от страх.

Тунелът продължаваше безкрайно и то нямаше къде да избяга. Бе уловено в капан. И нямаше представа къде може да е този капан. Навярно на място, което не беше виждало преди и което не бе търсило. Беше впримчено и захвърлено тук поради причина, която не му бе известна.

Преди създанието беше попаднало на място, което бе влажно, горещо и тъмно и в което пълзеше усещането за многоброен мъничък живот. А сега беше на горещо, светло и сухо, но тук нямаше чувство за мънички форми на живот — по-скоро за далечни, по-големи форми на живот и тътенът на техните мисли отекваше като барабан в мозъка му.

Създанието се завъртя и се понадигна. Ноктите му драскаха по твърдия под. Тунелът продължаваше безкрай и в двете посоки. Затворено пространство, в което нямаше никакви звезди. Но се разнасяха разговори — мисловни разговори и по-дълбокото тътнене на говор — не като онзи, който се процеждаше от звездите, а объркан, хаотичен и мрачен говор, който прииждаше и припламваше и който нямаше нито дълбочина, нито някакъв смисъл. „Тунелен свят“ — ужасено си помисли създанието. Тясно затворено пространство, което беше навсякъде, имаше своите миризми, бе изпълнено с мрачен говор и пропито със страх.

По целия тунел имаше отвори и някои от тях бяха запушени с тъмен материал, а други бяха открити и най-вероятно водеха към други тунели, продължаващи в различни посоки, но също толкова безкрайни като този.

От един от страничните отвори се появи огромно уродливо и ужасно същество. Издаваше някакъв тракащ звук. Видя го, изкрещя и

нещо, което, носеше, издрънча на пода, а от мозъка му избликна звук на ужас и заподскача и заотеква в стените на тунела. Уродливото същество се обърна и побягна с изумителна скорост. Уплашеният му вик се смесваше с вибрациите на ужаса, който извираше от мозъка му, и изпълваше до пръсване тунела с хаос от звуци.

Създанието се оживи. Ноктите на краката му отчаяно задрачиха по твърдия под, тялото му се метна към най-близкия отвор, който водеше навън. Вътрешностите му се гърчеха и приспиваха от паниката, която го бе обзела, мозъкът му се, замъгли и вцепени от страх и то почувства как мракът се спуска над него като огромна тежест, падаща от някаква невероятна височина. И изведнъж то вече не беше самото себе си, не се намираше в тунела, а бе обратно в онова топло и изпълнено с черно спокойствие място, което беше негов затвор.

Блейк рязко спря до леглото си и се зачуди защо тича и защо болничната му нощница е на пода, а той е гол в стаята. И в мига на почудата нещо в черепа му прещрака, сякаш нещо в главата му, досега здраво завързано, се откъсна, и той вече знаеше за тунела, за страха и за другите двама, които бяха едно с него.

Седна на леглото и се изпълни с щастие. Отново беше цял: той бе създанието, което бе бил преди. Вече не беше сам, а заедно с другите двама. „Здравейте, приятели“ — прошепна, той и те му отвърнаха, не с думи, а с докосване на умовете си.

(Ръкостискане и братство. Ярки студени звезди над пустиня, в която се носи пясък и сняг. Протягане и улавяне на данни от звездите. Горещо димящо блато. Дълго претегляне на данните в пирамидата, която беше биологически компютър. Бързо взаимно сливане на три отделни мисловни басейна. Докосване на умове.)

„То избяга, щом ме видя — каза Търсача. — Ще дойдат и други.“

„Това е твоята планета, Променливи. Знаеш какво да правиш.“

„Да, Мислителю — отвърна Променливия, — моята планета е. Но нашето знание е общо.“

„Но ти си по-бърз в това. Знанието е прекалено много, прекалено голямо е. Ние ще те следваме, но бавно.“

„Мислителят е прав — каза Търсача. — Решението зависи от теб.“

„Може да не разберат, че съм аз — отвърна Променливия — Не веднага — Възможно е да имаме малко време.“

„Но не твърде много.“

„Не, Търсачо, не твърде много.“

И това бе така. Нямаше да имат много време. Пищящата сестра, която тичаше по коридора, щеше да събере другите — специализанти, други сестри, лекари, поддържащия персонал и хората от кухнята. Само след няколко минути болницата щеше да се превърне в кипящ въртоп.

„Проблемът е — каза той, — че Търсача прекалено много прилича на вълк.“

„Твоята характеристика — отвърна Търсача, — означава създаване, което изяжда друго. Знаеш, че никога не бих...“

Блейк си помисли, че Търсача наистина никога не би го сторил. Но когато го видят, всички ще го помислят за вълк. Като стража онази нощ до къщата на сенатора, които го бе видял на фона на светкавицата. И подвластен на старите приказки за вълците, бе реагирал инстинктивно. А ако видеха Мислителя, какво ли щяха да си помислят за него?

„Какво се е случило с нас, Променливи? — попита Търсача. — На два пъти бяха: първия път на влажно и тъмно, втория — на светло и тясно.“

„Щом избягах — отвърна Мислителя, — повече не можех да функционирам.“

„По-късно ще мислим за това — каза Променливия — Сега имаме проблем. Трябва да се измъкнем оттук.“

„Променливи — рече Търсача, — трябва да останем. Ти също. Ако по-късно се наложи, аз мога да тичам.“

„И аз — отвърна Мислителя, — ако по-късно ни се наложи. Аз изобщо мога да бъда каквото и да е.“

— Тихо — гласно каза Блейк. — Тихо. Нека помисля малко.

ГЛАВА 13

Първо бе самият себе си, човек — изкуствен човек, андроид, създаден в лаборатория, с отворената завършеност, принципа на върколака, биологичната и интелектуална гъвкавост, които го оформяха като такъв, какъвто беше.

Човек. Човек във всичко освен по вид. И то по-добър човек, отколкото изобщо можеше да е обикновеното човешко същество. Имунизиран срещу болести, самолекуващ се и самопоправящ се. Със същия интелект, чувства и физиологични процеси като всеки друг човек. Но също и оръдие, инструмент — човек, предназначен да върши определена работа. Инфилтратор на извънземни форми. И толкова уравновесен психически, че можеше да придобива извънземна форма или да приема извънземен интелект и чувства, без да насилва мозъка си, което би разкъсало обикновените хора на парченца.

После бе Мислителят (как иначе можеше да се нарече?) — безформена маса от плът, която можеше да приема, каквато форма си пожелае, но която по отдавнашно споразумение предпочиташе пирамидалното тяло като оптимално за функционирането си. Обитател на нецивилизована блатиста планета — първобитно място, върху което едно новородено слънце изливаше убийствената си светлина и енергия. Чудовищни форми пълзяха, плуваха и се тътреха из блатата, но мислителите не се страхуваха от тях, нито пък трябваше да се страхуват. Извличайки храната си от непреодолимата буря от енергия, която брулеше планетата, те имаха своя собствена уникална защита, обвивка от пресичащи се енергийни линии, която ги отделяше от опустошителния им свят. Те не мислеха за живота или смъртта, а само за съществуването — защото нямаха спомен за раждане, нито пък случай, в който някой от тях да беше умрял. При определени обстоятелства жестоките физически сили можеха да ги разкъсат, да разчленят плътта им, но от всяко парченце плът, натъпкано с генетична памет за цялото създание, можеше да израсне ново същество. Не че някога се беше случвало, но знанието, че би могло да се случи и за

последствията от това, бе част от основната умствена информация, с която бе надарен всеки мислител.

Променливия и Мислителя. Променливия се беше превърнал в Мислител чрез хитрините, плановете и ловките методи на онова друго племе мислители на много светлинни години разстояние, един изкуствен човек се бе превърнал в друго създание с всички негови мисли и спомени, с всички негови възгледи и мотиви, с всички негови физиологически и психологически особености. На практика се беше превърнал в другото създание, но в него бе останало достатъчно от човека, за да се отврати и отдръпне от ужасната и тържествена огромност на нещото, което беше станал, спасен единствено от мисловната броня, вградена в него на онази толкова далечна планета, чието слънце вече не можеше да се види.

Бе се отдръпнал, но съвсем леко — само в тайните ъгълчета на мозъчното вещество, което представляваше извънземното създание. Защото той беше създанието и човешката му част бе потънала дълбоко в гънките на масивната плът и мистичния ум, от които се състоеше създанието от блатата. Но с течение на времето човешкият ум постепенно изплува, за да заеме законното си място, ужасът отслабна и накрая беше забравен, и той се научи да живее в това ново тяло на този различен свят, възхитен, развълнуван и изпълнен с почуда от това ново преживяване на два разума, съществуващи един до друг, без нито един от тях да претендира за надмощие, без да се бори за господство, защото и двата принадлежаха на същество, което вече не бе нито само човек, нито само създанието от блатата, а двете, слети в едно.

Слънцето жареше и тялото всмукваше енергията, — а блатото преливаше от красота, защото беше домът на създанието. Тук имаше нови форми на живот, които да изследва и анализира, на които да се удивлява и възхищава — нови форми на живот, нов свят и една сляла се гледна точка на извънземния и човешкия разум.

Имаше любимо Място за мислене и Любима мисъл, и понякога (не много често) смътно общуване с други сродни създания, мъгляво протягане на умове, които се докосваха за кратко като с ръка в мрака и после се отдръпваха. Защото макар и общуването да беше възможно, от него почти нямаше нужда — всеки от мислителите беше достатъчен сам на себе си.

Времето нямаше значение, нито пък пространството, освен като обект на Мисълта. Защото Мисълта бе всичко — тя беше основание за съществуването, тя бе цел и смисъл на живота и нямаше никакъв край, дори не можеше да завърши сама себе си, защото беше безкрайна. Тя продължаваше постоянно, подхранваше сама себе си и никой не вярваше, нито се надяваше, че някога може да свърши.

Но сега времето се превърна във фактор, защото в човешкия ум бе вграден срок, когато трябваше да се върне, и щом го стори, Мислителя отново се превърна в човек. Събраните от него данни бяха записани и корабът пак се издигна в космоса, за да продължи напред.

После стигнаха на друга планета и имаше друго създание. Променливия се превърна в другото създание, както се беше превърнал в Мислителя — и тръгна по планетата, в тялото на създанието, в което се бе превърнал. Планетата беше студена и суха, както първата бе гореща и влажна, слабото слънце беше далеч и звездите блещукаха като назъбени твърди диаманти в безоблачното небе, а земята бе покрита с прах от бял сняг и пясък, който силните пронизващи ветрове разнасяха на дюни. Сега човешкият ум обитаваше тялото на търсач, който с езическа радост тичаше заедно с глутница търсачи из студените равнини и по скалистите хребети под диамантените звезди и луните в търсене на онези свети места, където по отколешна традиция общуваха със звездите. Но само по отколешна традиция, защото по всяко време и на всяко място можеха да уловят образите, несъзнателно излъчвани от многобройните култури, обитаващи други слънчеви системи.

Те не разбираха образите, нито пък се опитваха или искаха да ги разберат просто ги улавяха и ги пазеха заради естетичната стойност, която можеха да извлекат от тях. Като човек, който се скита из художествена галерия и спира да разгледа някоя картина, която съдържа и колорита и композицията си беззвучна истина — истина, която не може да се изрече с думи, но и няма нужда да бъде изричана с думи.

Човешки разум в тялото на търсач, но и още един разум; разум, който изпълняваше на повърхността и не би трябвало да е там, който трябваше да е изчезнал още, когато изкуственият човек беше сменил тялото, обитавано от онзи разум.

Изкусните земни хора не го бяха планирали така, не бяха и сънували, че ще стане така, бяха смятали, че извънземният разум и тяло ще изчезнат и няма да се появят отново, че създаденият от тях изкуствен човек може да бъде изтрит като плоча и после да се превърне в нещо друго. Но това не да стана. Паметта и образецът не изчезнаха, не можаха да бъдат изтрити. Те останаха. И ту потъваха дълбоко в съзнанието на възвърналия човешката си форма андроид, ту отново изпълзяваха на повърхността. Така че из равнините с навявания пясък тичаха не две, а три създания, обитаващи тялото на Търсача. И докато Търсача улавяше образите от звездите, Мислителя поглъщаше данните и ги оценяваше, а после задаваше въпроси и търсеше отговорите. Сякаш две части на компютър, работили досега поотделно: едната памет, в която се съхраняваха програмните данни, и другата — онзи елемент от системата, който извършваше анализите — най-после бяха събрани заедно и бяха заработили. Образите вече нямаха само естетическа стойност, значението им стана по-дълбоко и по-голямо — отделни късчета, събрани от всички части на Вселената и разхвърляни върху масата в очакване да бъдат подредени, да оформят някаква цялост, многобройни мънички, разпокъсани ключове към онова, което можеше да се окаже един общ универсален план.

Трите разума трепереха, балансирайки на ръба на бездната на вечността. Потресени, отначало неспособни да осъзнаят значението на възможността да притежават всички отговори на всички въпроси, които някога можеха да бъдат зададени, да обхванат тайните на звездите, които най-после щяха да им дадат уравненията на познанието, позволяващо на човек да напише едно-единствено изречение и да каже:

„Това е вселената“.

Но часовникът в един от умовете настойчиво иззвъня и дойде време човекът отново да се върне на кораба. Нямаше как да не се подчини. Обратно на кораба, за да изпразни ума на изкуствения човек, и после щеше да е време корабът отново да се издигне в небето и да се насочи към други звезди. Да лети от звезда на звезда, отново и отново да праща изкуствения човек в телата на разумните същества, които може би щяха да открият на други планети, и така да събира информация от първа ръка, която някой ден да позволи на човека да се справи с тези разумни същества за благо на човека.

Но когато Променливия се върна на кораба, нещо не беше както трябва. Нещо се бе случило.

Микросекундно предупреждение, че нещо не е наред, и после нищо — нищо до днес. Полубудно състояние, в което обаче буден беше само един, буден и много озадачен. Но сега най-после и тримата бяха отново заедно, кръвни братя по разум.

„Променливи, те се страхуваха от нас. Откриха какво сме.“

„Да, Търсачо. Или може би само си мислеха така. Та те нямаше откъде да го разберат. Можеха само да предполагат. Трептене на датчика. Изтичане на енергия...“ „Но те не чакаха — каза Търсача. — Не рискуваха. Разбраха, че нещо не е наред и после...“

„Такива са хората“ — каза му Променливия.

„Променливи, ти си човек.“

„Не знам, Мислителю. Ти ми кажи какъв съм.“

От другия край на коридора се разнесоха тичащи стъпки и един глас силно извика:

— Влязъл е ей там. Кати каза, че го видяла да влиза там.

Стъпките направиха отчаян завой и в стаята нахлуха специализанти в бели престилки.

— Господине — извика един от тях, — видяхте ли вълк?

— Не — отвърна Блейк, — не съм виждал никакъв вълк.

— Става нещо адски странно — каза друг специализант. — Кати няма да ни лъже. Видяла е нещо. Дяволски я е уплашило...

Първият специализант заплашително пристъпи напред.

— Господине, да не се майтапите? Ако това е някаква шега...

Дива паника нахлу в другите улове, истински порой от паника — паниката на разуми, сблъскали се със заплашителни чуждопланетяни в чуждопланетна обстановка. Неувереност, неразбиране, липса на основа за преценка на ситуацията...

— Не! — извика Блейк. — Не! Чакайте...

Но беше твърде късно. Промяната вече бе започнала, умът на Търсача вземаше надмощие и щом това стана, щом процесът на промяна беше задействан, нямаше как да го спре.

„Глупаци! — извика в ума си Блейк. — Глупаци! Глупаци!“

Специализантите ужасени заотстъпваха към вратата.

Срещу тях настръхнал стоеше Търсача, сребристосивата му козина лъщеше на светлината на лампата, която висеше от тавана.

Създанието беше приклекло, готово за скок, а устните му се бяха вдигнали, за да оголят блестящите остри зъби.

ГЛАВА 14

Търсача се присви и изръмжа. В гърлото му тътнеше страх.

Беше в капан и нямаше къде да избяга. Нямаше отвор — нито отзад, нито отстрани. Единственият изход водеше към външния тунел, а той бе претъпкан с глутница викащи чуждопланетни същества, които ходеха на двата си задни крака и бяха обвити в изкуствени кожи. Смърдяха и умовете им изливаха към него толкова силна мозъчна вълна, че беше като движеща се стена и той бе принуден да се опре здраво на краката си, за да й устои. Мозъчна вълна, в която не можеше да усети никакъв разум, а само първобитен страх и омраза, объркани и хаотични.

Търсача бавно пристъпи напред и глутницата се отдръпна, при което той почувства, че тялото му се изпълва с триумф. Наследената от някакъв далечен предшественик, дълбоко погребана в ума му расова памет избухна на повърхността, превърна се във воинска гордост и ръмженето, което тътнеше в гърлото му, изригна в свиреп рев — рев, който се вряза дълбоко в чуждата глутница и я пръсна във всички посоки.

Търсача тръгна напред. Краката му се превърнаха в мъгляво петно, когато светкавично се хвърли в тунела и бързо зави надясно. Едно от чуждопланетните създания скочи откъм стената към него, вдигнало над главата си някакво оръжие и приготвило се да замахне с него. Търсача се метна към създанието, масивната му глава се завъртя и нанесе удар, бърз и ужасен удар, който размаза плътта, разкъса я и създанието се строполи на земята с писък.

Търсача се обърна към създанията, които го нападаха. Ноктите му оставиха дълбоки бразди в пода и той се хвърли с пълна скорост към глутницата. Главата му се въртеше надясно и наляво, зъбите му срещаха плът и я разкъсваха, тунелът като че ли се изпълни с червената мъгла на яростта му.

Сега вече бягаха всички създания освен онези на пода. Някои от тях пълзяха, други само лежаха и стенеха.

Търсача рязко спря и наполовина седна, свил задните си крака, но без съвсем да ги прилепва до земята. После отчетна глава и зави — вик на триумф и предизвикателство, старият, непознат му досега вик на триумф и предизвикателство на дедите му, който в древни времена бе ехтял над онази далечна планета с навяван пясък и сняг.

Тунелът се беше замъглил и той като че ли отново усети мириса на родния чист, сух въздух вместо странните миризми на това място, на което се бе озовал. А най-странното беше, че той бе много стар търсач, един от древната раса на горди воители, които в стари времена яростно се бяха сражавали срещу ордите от почти забравени днес жалки същества, борили се с търсачите за господство над планетата.

После мирисът на мястото, задухът и ярките светлини разпръснаха илюзията за друго време и място и той отново се изправи и неуверено се обърна. Тунелът напред беше чист, но далеч зад него тичаха същества и въздухът бе потъмнял от разпокъсаните, но масивни мисловни вълни, прииждащи от всички посоки.

„Променливи!“

„Към стълбите, Търсачо. Тръгни към онези стълби.“

„Стълби?“

„Вратата. Затвореният отвор. Онзи със знак над него. Малкият правоъгълник с червени знаци.“

„Виждам я. Но вратата е солидна“.

„Бутни я. Ще се отвори. Използвай ръцете, а не тялото си. Запомни, моля те. Използвай ръцете си. Използваш ги толкова рядко, че изобщо забравяш за тях.“

Търсача се хвърли към вратата.

„Ръцете ти, глупако! Ръцете ти!“

Търсача я удари с тяло. Тя се отвори настрани и той бързо се промуши през нея. Отпред имаше стръмна пътека, водеща надолу. Това сигурно бяха стълбите.

Отначало предпазливо заслиза по тях, после, когато свикна, се втурна по-бързо. Стигна до друга стая и след кратко разстояние до други стълби, които водеха надолу.

„Променливи?“

„Тръгни по тях. Ще слезеш по още три групи стъпала. После излез през вратата. Тя води до голяма стая. Там ще има много

същества. Тръгни право напред, докато не стигнеш до голям отвор от лявата ти страна. Излез през него и ще си навън.“

„Навън?“

„На повърхността на планетата. Извън сградата (пещерата), в която сме сега. Тук имат пещери на повърхността на земята.“

„После какво?“

„После тичай!“

„Променливи, защо не вземеш контрола? Ти можеш да се справиш с това. Ти си като тези същества. Можеш просто да излезеш навън.“

„Не мога. Нямам никакви дрехи.“

„Обвивките ли имаш предвид? Изкуствените кожи?“

„Точно така.“

„Но това е глупаво. Дрехи...“

„Никой не ходи никъде без тях. Такъв е обичаят.“

„А ти си обвързан от обичая?“

„Виж, ти ще ги изненадаш. За миг ще се вцепенят при вида ти. Просто ще те зяпат, без да правят нищо. Ти приличаш на вълк и...“

„Вече го каза. Не ми харесва тази мисъл. Има нещо мръсно...“

„Просто същество, което днес е изчезнало. Страшно същество, което всява ужас в сърцата на хората. Те ще се уплашат, когато те видят.“

„Добре. Добре. Добре. Мислителю, какво ще кажеш?“

„Давайте — отвърна Мислителя. — Аз нямам данни. Не мога да ви помогна. Трябва да разчитаме на Променливия. Това е неговата планета и той я познава.“

„Добре тогава. Тръгвам.“ Търсача бързо заслиза по стълбите. Навсякъде се стелеше плътното усещане за страх. Мозъчните вълни прииждаха безспирно.

„Ако се измъкнем оттук — помисли си Търсача, — ако се измъкнем оттук...“

Усети как собственият му страх пропълзва в тялото му, почувства растящата тежест на неувереност и съмнение.

„Променливи?“

„Давай напред. Справяш се отлично.“

Той се спусна по третото стълбище и се изправи пред вратата.

„Тази ли?“

„Да, и давай бързо. Този път с ръцете, запомни. Ако блъснеш вратата с тяло, можеш да не я отвориш достатъчно широко. Може да се върне обратно и да те заклеци.“

Търсача протегна ръце и се хвърли към вратата.

„Променливи, наляво ли? Към левия отвор ли?“

„Да. На около десет дължини на тялото ти.“

Протегнатите ръце на Търсача се сблъскаха с вратата и я отвориха. Тялото му излетя в стаята. Испита обърканото усещане за уплашени писъци, отворени усти и бързо движещи се същества, после видя отвора вляво, завъртя се и се метна натам. Глутница същества се насочваше към отвора отвън — още от странните същества, които обитаваха тази планета, но обвити в други видове изкуствени кожи. Те отвориха усти да изкрещят срещу него и вдигнаха ръце, в които имаше някакви черни предмети. Внезапно изригна огън и във въздуха се разнесе остра смрад. Нещо се блъсна в нещо съвсем близо до него и издаде кух виещ звук. Нещо друго се вряза с хрущане в парче дърво. И изведнъж Търсача, неспособен да спре въпреки желанието си, се оказа сред съществата и в тялото му затътна старият боен вик, главата му заудря на всички страни, ръцете му се размахаха. За миг остана сред тях, после се измъкна и се понесе пред огромната, издигаща се към небето пещера.

Зад него се разнасяха остри викове и някакви малки, но тежки предмети, които се движеха много бързо, се забиха в повърхността, по която тичаше. Разхвърчаха се парчета.

Може би беше нощ, помисли си той, защото в небето нямаше голяма звезда, но пък блестяха много далечни звезди и това бе добре, тъй като всяка планета трябваше да има звезден покров.

И имаше миризми, но сега те бяха различни, не толкова силни, остри и тръпчиви, колкото в сградата, а по-приятни и по-слаби.

Пукотът зад него продължаваше и покрай тялото му прелитаха мънички неща, после той стигна до ъгъла на пещерата, която се издигаше до небето, и зави зад него, все още тичайки, тъй като си спомняше, че Променливия му беше казал да тича. И се наслаждаваше на тичането, на плавното гладко плъзгане на мускули, на усещането на повърхността, по която тичаше, на твърдостта под възглавничките на краката си.

Сега за пръв път, откакто бе започнало всичко това, имаше възможност да обхване различните страни на планетата и тя му се стори в много отношения доста оживено място. А в друго отношение много странна. Защото кой някога беше чувал за планета с такава повърхност? Повърхност, която излизаше от края на пещерата, извисяваща се в небето, и се губеше в далечината. И навсякъде, накъдето погледнеше, имаше други пещери, издигащи се от повърхността, и по много от тях блестяха жълти правоъгълници светлина, а пред някои в малки заградени участъци от повърхността се виждаха метални или каменни изображения на обитателите на планетата. И защо, зачуди се Търсача, трябва да съществуват такива неща? Възможно ли е, питаше се той, когато тези същества умрат, да се превръщат в метал или камък и да остават там, където са умрели? Макар че това изглеждаше малко вероятно, защото много от съществата, превърнали се в камък или метал като че ли бяха по-големи, отколкото живите. Но от друга страна, бе напълно възможно, разбира се, съществата да са различни по големина и само по-големите да се превръщат в камък или метал.

Виждаха се малко от живите обитатели на планетата и всички бяха надалеч. Но по пода много бързо се движеха метални неща, които имаха отпред блестящи очи и издаваха свистящ звук, а също и пращаха въздушна вълна, когато профучаваха покрай него. От тях се донасяха мозъчни вълни и усещане за живо същество, но за живо същество, което в много случаи имаше повече от един мозък — и мозъчните вълни бяха спокойни и нежни, а не натоварени с омразата и страха, които беше почувствал в пещерата.

Това бе странно, разбира се, но Търсача си каза, че би било необичайно да срещне на планетата само една форма на живот. Засега беше видял съществата, които вървяха на двата си задни крака и бяха обвити в протоплазма, както и металните неща, които се движеха много бързо и целенасочено, излъчваха светлина от очите си и имаха повече от един мозък. А той си спомняше и за онази влажна гореща нощ, когато бе усетил много други форми или със съвсем малко, или без никакъв разум, същества, които не бяха нищо повече от късчета материя, носещи дара на живота. Само тази планета да не беше толкова гореща и атмосферата и да не бе толкова тежка и потискаща,

тя би могла да се окаже много интересна. Макар че беше и много объркваща.

„Търсачо.“

„Какво има, Променливи?“

„Надясно. Дърветата. Големите растения. Можеш да ги видиш на фона на небето. Тръгни към тях. Ако успеем да навлезем сред тях, ще можем да се скрием там.“

„Променливи — попита Мислителят, — какво ще правим сега?“

„Не знам. Ще трябва да помислим. Тримата заедно.“

„Тези същества ще ни преследват ли?“

„Предполагам, че да.“

„Трябва да бъдем един ум. С Търсача трябва да знаем всичко, което знаеш ти.“

„Ще го знаем — каза Търсача. — Досега нямаше време. Случвах се прекалено много неща. Постоянно се разсейвахме.“

„Когато стигнем дърветата — рече Променливия, — ще имаме време.“

Търсача се отклони от страната на огромната пещера и се насочи към дърветата. С тихата въздишка на предизвикването от него въздушно течение от мрака изскочи едно от металните същества. Двете му очи силно блестяха. То зави и се насочи право към него. Търсача се обърка. Краката му ускориха ход, тялото му се притисна към блестящата повърхност, ушите му се свиха назад, опашката му се изпъна право зад него. Променливия го насърчи.

„Тичай, крастав вълк такъв! Тичай, чакал мършав! Тичай, проклета лисицо!“

ГЛАВА 15

Шефът на болницата беше спокоен и услужлив човек. Не бе от хората, които да ударят с юмрук по масата. Но сега удари с юмрук.

— Искам да знам кой глупак е позвънил на полицията изрева той. — Можехме да се справим и сами. Нямахме нужда от полицията.

— Според мен, който и да ги е извикал, си е мислил, че има причина за това — отвърна Майкъл Даниълс. — Коридорът беше претъпкан с изпохапани хора.

— Можехме да се погрижим за тях — каза шефът на болницата. — Това ни е работата. Можехме да се погрижим за тях и после да действаме много по-дисциплинирано.

— Навярно всички са били объркани — каза Гордън Барнс. — Един вълк в...

Шефът махна на Барнс да замълчи и се обърна към сестрата.

— Госпожице Грегърсън, вие първа сте видели онова нещо.

Момичето все още бе пребледняло и уплашено, но кимна.

— Излязох от стаята и то беше в коридора. Вълк. Изпуснах таблата, която носех, изпицях и избягах. Уплаших се...

— Сигурна ли сте, че е било вълк?

— Сигурна съм.

— Откъде можете да сте сигурна? Да не е било куче?

— Доктор Уинстън — каза Даниълс, — опитвате се да объркате въпроса. Няма никакво значение дали е било вълк или куче.

Шефът на болницата гневно го погледна, после нетърпеливо махна с ръка и каза:

— Добре де, добре. Можете да си тръгвате. Вие бъдете така добър да останете, доктор Даниълс. Искам да поговоря с вас.

Двамата почакаха, докато другите излязат, после шефът въздъхна:

— А сега, Майк, хайде двамата да седнем и да се опитаме да поговорим логично. Блейк беше твой пациент, нали?

— Да, така е. Запознат сте със случая, докторе. Човекът, който беше открит в космоса. Замразен и капсулиран.

— Да, знам — рече Уинстън. — Каква връзка има с това той?

— Не съм сигурен — отвърна Даниълс. — Подозирам, че той е бил вълкът.

— Хайде, хайде — сбърчи лице Уинстън. — Нали не очакваш да повярвам в това? Искаш да кажеш, че Блейк най-вероятно е върколак?

— Четохте ли вечерните вестници?

— Не, не съм. Каква връзка имат вестниците с онова, което се случи тук?

— Навярно никаква, но съм склонен да мисля, че...

Даниълс замълча. Всичко беше прекалено фантастично. Просто не би могло да се случи. Макар че имаше едно нещо, което навярно би могло да обясни онова, което се беше случило на третия етаж преди около час.

— Какво си склонен да мислиш? Ако имаш някаква информация, моля те, съобщи ми я. Ти естествено разбираш какво означава това за нас. Гласност — прекалено много гласност, и то изцяло в отрицателна светлина. Сензация, а болницата не може да си позволи сензации. Страх ме е да мисля какво могат да направят с нея вестниците и димензиното. А ще има и полицейско разследване. Вече започнаха да душат наоколо, да разговарят с хора, с които нямат право да разговарят, и да задават въпроси, които не би трябвало да задават. И всевъзможни анкети. Разследване в Конгреса, навярно. Космическата администрация ще ни стисне за гушата и ще иска да разбере какво е станало с Блейк, с този техен любимец. А аз не мога да им кажа, че се е превърнал във вълк, нали?

— Не във вълк. А в извънземно същество. Същество, което много прилича на вълк. Нали си спомняте, полицаите твърдяха, че е било вълк с ръце, които излизат от раменете му.

— Никой не е казал такова нещо — изръмжа шефът на болницата. — Полицаите бяха изпаднали в паника. Стреляха направо във фойето. Едва не улучиха една от санитарките. Куршумът се заби в ламперията точно над главата и. Бяха уплашени, казвам ти! Те не знаят какво са видели. Какво извънземно същество имаше предвид?

Даниълс си пое дълбоко дъх и се хвърли с главата напред.

— Днес следобед някой си Лукас свидетелствал пред сенатската комисия, назначена за анкетата по биоинженерството. Изровил е някакви стари документи за двама изкуствени мъже, създадени преди два века. Заявил, че е открил документите в архива на Космическата администрация.

— Защо там? Защо такива документи...

— Почакайте — прекъсна го Даниълс. — Не сте чули и половината. Това са били андроида, създадени с принципа на отворената завършеност...

— Мили Боже! — облеци се Уинстън. — Стариот принцип на върколака! Организъм, който може да се променя, да се превръща в каквото и да е. Значи онзи стар мит...

— Очевидно не е бил мит — мрачно отвърна Даниълс. — Били са синтезирани двама от андроидите и са били пратени на борда на изследователски кораби.

— И смяташ, че Блейк е един от тях?

— Така си помислих. Лукас е свидетелствал днес следобед, че и двамата са изчезнали. Документите мълчали. Не се споменавало до завръщането им.

— В това просто няма и капчица логика — възрази Уинстън. — Мили Боже, та това е било преди двеста години. Ако тогава наистина са създали андроида, добри, годни андроида, днес тук щеше да е пълно с тях. Не може просто да направят двама и после да изоставят целия проект.

— Може — отвърна Даниълс. — Ако тези двама не са функционирани както трябва. Да речем например, че не само андроидите не са успели да се върнат, но и самите кораби, на които са били. Че просто са ги изстреляли в пространството и за тях повече не е имало никаква вест. Не само че не биха произвели повече андроида, но и документите за провала биха били скрити дълбоко в архивите. Космическата администрация не би позволила на никой да ги изрови.

— Но те не биха могли да знаят дали андроидите имат нещо общо с изчезването на корабите. И едно време е имало, и сега има кораби, които не се завръщат.

Даниълс поклати глава.

— Един кораб да. С един кораб може да се случи какво ли не. Но с два кораба, които са обединени от това, че на борда на всеки има по

един андроид, на човек няма да му трябва много време, за да стигне до извода, че причината може да е била в андроида. Или че андроидът е предизвикал определени обстоятелства...

— Това не ми харесва — каза шефът. — Намирисва на лошо. Не искам да се забърквам с Администрацията. Имат си много проблеми и няма да им хареса, ако им обесим на врата и този. Пък и във всеки случай не виждам как всичко това може да се свърже с превръщането на Блейк, както, изглежда, смяташ ти, във вълк.

— Вече ви казах — отвърна Даниълс. — Не във вълк. В извънземно, което прилича на вълк. Ами ако принципът на върколака не е сработил така, както са очаквали? Андроидът е трябвало да се превръща в извънземна форма, като използва данните, извлечени от заловени извънземни същества, и да живее известно време в тази форма. После извънземните данни трябвало да бъдат изтрети и андроидът отново да се превърне в човек, готов да се промени в нещо друго. Но да предположим...

— Разбирам — прекъсна го Уинстън. — Да предположим, че не е станало така. Да предположим, че извънземните данни не е можело да бъдат изтрети. Да предположим, че андроидът е останал едновременно и извънземно, и човек — две същества и в същото време, което от тях си пожелае.

— Точно това имах предвид — рече Даниълс. — Има и нещо друго. Направихме на Блейк електроенцефалограма и тя показва нещо странно. Сякаш имаше повече от един мозък. Сякаш по линиите се забелязваха сенки на други умове.

— Сенки ли? Искаш да кажеш повече от още един ум?

— Не знам — отвърна Даниълс. — Следите не бяха ясно изразени. Нямах нищо, което да го доказва.

Уинстън стана и започна да се разхожда из стаята. После каза:

— Мисля, че грешиш. Надявам се да грешиш. Това е лудост.

— Това е един от начините, по които можем да обясним онова, което се случи — упорито отвърна Даниълс. — Но не обяснява едно нещо. Блейк е бил открит замразен в капсула. И нито следа от кораба. Никакви останки. Как да си обясним това?

— Не знам — призна Даниълс. — Няма начин да разберем. Не можем да знаем какво се е случило. Когато говорите за останки, имате предвид, че корабът е бил унищожен, а ние не знаем дали е било така.

Дори да беше, за два века останките биха се разнесли. А е възможно дори да са били в района на капсулата и да не са ги забелязали. Видимостта в космоса е лоша. Освен ако нещо не улови светлината и не я отрази, няма как да разберете какво има там.

— Смяташ, че екипажът е разбрал какво се е случило, хванал е Блейк и го е замразил, а после го е изстрелял в космоса в капсула? Като начин да се избавят от него? Като чист начин да сторят това?

— Не знам. Няма как да разберем. Можем само да разсъждаваме, а има прекалено много области, върху които да разсъждаваме, за да сме сигурни, че сме се съсредоточили върху правилната. Ако екипажът е направил онова, което казахте, ако се е избавил от Блейк, защо корабът не се е върнал обратно? Обяснихте един въпрос, а от него следва друго обяснение и така нататък. Струва ми се, че задачата е безнадеждна.

Уинстън престана да се разхожда, върна се зад бюрото, седна на стола и протегна ръка към комуникатора.

— Как се казваше мъжът, който е дал свидетелски показания?

— Лукас. Доктор Лукас. Не си спомням малкото му име. Пише го във вестниците. Телефонистката най-вероятно има вестник.

— Предполагам, че е най-добре да повикаме и сенаторите. Хортън — Чандлър Хортън. Кой е другият?

— Соломон Стоун.

— Добре — каза Уинстън. — Ще видим какво мислят те по въпроса. Те и Лукас.

— А Администрацията?

Уинстън поклати глава.

— Не. Не веднага. Трябва да разберем повече преди да се забъркаме с Администрацията.

ГЛАВА 16

Бърлогата беше малка и тясна — изпъкнал скален перваз с ерозирало пространство отдолу. Земята над него се издигаше рязко, а под него се спускаше стръмно. В основата на хълма криволичеше поток в каменисто легло. Входът на пещерата беше задръстен с малки каменни отломки, откъснали се от скалата през годините. Те коварно се изместваха под лапите на Търсача, докато се катереше, за да влезе, но той успя да се промъкне вътре и се завъртя, за да се обърне към отвора.

За първи път изпита някакво задоволство. Страните и гърбът му бяха защитени, но той знаеше, че сигурността му е илюзорна. Навярно дори в момента съществата на тази планета го преследваха и Търсачът беше сигурен, че скоро ще започнат да претърсват района. Металното създание, което се бе опитало да го нападне със свистящата си въздушна вълна и блестящите си очи, които пръскаха светлина пред него, определено го беше видяло. Той потръпна, когато си спомни как едва бе успял да се скрие сред дърветата. Още три дължини на тялото му и съществото щеше да го настигне.

Отпусна се. Копнееше да даде отдых на всеки мускул от тялото си.

Умът му продължи да проверява, да търси и надзърта. Тук имаше живот, повече живот, отколкото можеше да се очаква — претъпкана планета, място, което гъмжеше от живот. Мъничък, спокоен живот, неспособен да мисли и непритежаващ разум. Живот, който съществуваше, но нищо повече. Имаше малки разуми, които шумоляха неспокойно и уплашено — но бяха толкова малки и безплодни, че едва осъзнаваха живота и опасностите, които можеха да го заплашат. Някакво същество изтича в търсене и преследване на друго и умът му беше изпълнен с червените жилки на убийствени пулсации — злобно, ужасно и много гладно същество. Три форми на живот се бяха сгушили на едно място, безопасно и скрито, защото умовете им бяха уютни, доволни и топли. И други — много, много други. Много живот

и част от него — с разум. Но никъде не се долавяше острото, ясно и ужасяващо усещане за съществата, които живееха в наземните пещери.

Объркана планета, неподредена и хаотична, с прекалено много живот и вода, с прекалено много растителност, с прекалено гъст и тежък въздух и с прекалено горещ климат. Място, което не даваше никакъв покой, никакво чувство за сигурност, място, където трябва да усещаш, да внимаваш и слушаш и в същото време да се страхуваш, че някоя недоловена опасност може да се промъкне и да те стисне за гърлото. Дърветата тихо стенеха и докато ги слушаше, той се почуди дали това са самите дървета, или стенанието идва от движещия се въздух, който минава през тях.

И докато лежеше и се чудеше, разбра, че звукът се дължи на триенето на вятъра в материята на дърветата, на шумоленето на листата и на скърцането на клоните, че самите дървета не могат да издават звуци, че те и всички други растения на тази планета, наречена Земя, са живи, но не притежават разум и нямат сетива. И че пещерите са сгради, че хората не са племенни членове, а оформят полови общности, известни като семейства, и че сградата, в която живееше едно семейство, се наричаше дом.

Информацията се стовари върху му като прибор, като огромна вълна, която се извиси над него, погълна го в миг на сляпа паника, а после той изскочи на повърхността и вълната вече я нямаше. Но в ума му, Търсача знаеше това, лежеше цялото знание за планетата, всяко късче информация, което се криеше в ума на Променливия.

„Съжалявам — каза Променливия. — Нямаше време да я поемеш бавно, да се запознаеш с нея и да се опитаеш да я класифицираш. Дадох ти я цялата закуп. Сега вече можеш да я използваш.“

Търсача колебливо я подложи на кратко проучване и потръпна от хаотичната купчина, която представляваха данните.

„Голяма част от нея е остаряла — продължи Променливия. — Има много неща, които не знам. Ти имаш тази планета такава, каквато я познавах преди двеста години, плюс онова, което научих, откакто се върнах. Подчертавам, че данните не са пълни и някои от тях вече могат да нямат никаква стойност.“

Търсача се притисна до скалния под на бърлогата. Все още опипваше в мрака и продължаваше да разпъва засичащата мрежа,

която беше разпрострял във всички посоки.

Изпълни го усещане за пустота. Носталгия по планетата с носещия се сняг и пясък — и нямаше никакъв начин да се върне на нея. Навярно никога. Беше тук, на това хаотично място с прекалено много живот и опасности, без да знае накъде да се обърне, без да знае какво да прави. Преследван от господстващия вид на планетата, същества, които — сега вече знаеше — бяха по-ужасни, отколкото бе смятал. Коварни, безмилостни и алогични, ако се съдеше по страха и омразата им, подчиняващи се на убийствения порив на вида си.

„Променливи — попита той, — какво е станало с другото ми тяло? Онова, което обитавах преди да дойдете вие хората. Ти хвана онова тяло, спомням си. Какво направи с него?“

„Не бях аз! Не го хванах аз. Не съм направил нищо с него.“

„Недей да опитваш човешките си адвокатски хитрини на мен. Не се измъквай. Знам, че не само ти. Не лично ти, а...“

„Търсачо! — каза Мислителя, — не възприемай този мисловен тон. Тримата сме хванати в един капан — ако е капан. Склонен съм да вярвам, че може да не е капан, а уникална ситуация, която може да се превърне в наше преимущество. Ние споделяме общо тяло и умовете ни са по-близо, отколкото които и да било други някога. И не трябва да се караме, не трябва да имаме противоречия, не можем да си го позволим. Трябва винаги да работим заедно. Трябва да действаме в хармония. Ако имаме противоречия, трябва незабавно да ги решим, не бива да им позволяваме да гноясат.“

„Тъкмо това се опитвам да правя — отвърна Търсача. — Но има едно нещо, което ме безпокои. Какво се е случило с онова мое първо тяло?“

„Онова първо тяло — каза му Променливия — беше подложено на биологично сканиране. Беше разчленено почти молекула по молекула и после анализирано. Нямаше начин, по който отново да бъде събрано.“

„Искаш да кажеш, че сте ме убили.“

„Можеш да го наричаш така, щом искаш.“

„И Мислителя ли?“

„И Мислителя. Той беше първи.“

„Мислителю — попита Търсача, — това не те ли изпълва с негодувание?“

„Каква полза от негодуванието?“

„Това не е отговор и ти го знаеш.“

„Не съм сигурен — отвърна Мислителя. Трябва да помисля по въпроса. Разбира се, можеш да негодуваш срещу извършеното спрямо теб насилие. Но аз съм склонен да разглеждам онова, което се случи, по-скоро като преобразяване, а не като насилие. Ако не ми се беше случило, никога нямаше да съществувам в твоето тяло или да се докосна до ума ти. Всички данни, които събираш от звездите, щяха да бъдат загубени за мен и то за огромно съжаление, тъй като никога нямаше да разбера за тях. А ако не бе това, което сториха хората, ти на свой ред никога нямаше да осъзнаеш значението на образите, които събираш от звездите. Просто щеше да продължиш да ги трупаш, да им се наслаждаваш и навярно дори да не им се чудиш, а аз не мога да си представя нещо по-трагично от това да си на прага на някаква тайна и дори да не се запиташ за нея.“

„Не съм сигурен, че бих предпочел тайната и бих се отказал от чудото.“ — каза Търсача.

„Но не можеш ли да видиш красотата и? — попита Мислителя. — Ето ни нас тримата, съвсем различни един от друг. Три съвсем отделни вида. Ти, Търсачо, грубиян и бандит, Променливия, коварен и лукав, и аз...“

„И ти — рече Търсача, — премъдър, прозорлив...“

„Готвех се да кажа — прекъсна го Мислителя — търсещ истината.“

„Ако това ще накара и двамата ви да се почувствате по-добре — каза им Променливия, — аз се извинявам от името на човешката раса. В много отношения аз ги харесвам не повече от вас.“

„И имаш основание — рече Мислителя. — Защото ти не си човек. Ти си нещо, направено от хора, ти си оръдие на хората.“

„И все пак — каза Променливия, — всеки трябва да бъде нещо. Предпочитам да съм човек, отколкото каквото и да било друго. Никой не може да живее сам.“

„Ти няма да си сам — каза му Мислителя. — Ние двамата сме с теб.“

„И все пак — упорито каза Променливия, — настоявам, че съм човек.“

„Не мога да те разбера“ — отвърна Мислителя.

„Навярно аз мога — каза Търсача. — Там в болницата усетих нещо, което не бях усещал преди, нещо, което никой търсач не е усещал от много, много дълго време. Гордостта на расата и нещо повече, гордостта на расовия боен дух, скрит някъде дълбоко в мен, за чието съществуване не знаех. Подозирам, Променливи, че преди много време моята раса е била също толкова амбициозна, колкото е днес своята. И е въпрос на гордост да принадлежиш към такава раса. Това ти дава сила, статус и огромно самоуважение. Това е нещо, което Мислителя и неговият вид навярно никога не биха могли да изпитат.“

„Моята гордост, ако изобщо имам такава — каза Мислителя, — е различна и се движи от други мотиви. Но не отричам, че има много видове гордост.“

Търсача внезапно насочи вниманието си към склона на хълма и към гората, сепнат от полъха на опасност, прокраднал се по засичащата мрежа, и каза:

„Тихо!“

Някъде в далечината Търсача долови слабите следи и се съсредоточи върху тях. Бяха трима, трима човеци и след малко станаха повече от трима — дълга верига, предпазливо напредваща и претърсваща гората. И той знаеше, че има само едно нещо, което могат да търсят.

Долови мъглявите краища на мисловните им вълни и разбра, че те се страхуват; но същевременно бяха гневни и изпълнени с омраза. Освен страха и омразата им обаче той долови усещането за лов, странната, дива възбуда, която ги караше да търсят и да убиват причината за страха си.

Сви тялото си и се понадигна, за да погледне от бърлогата. Защото имаше само един начин да избяга от тези хора — да тича, да тича, да тича.

„Почакай“ — каза Мислителя.

„Те ще се изкатерят дотук.“

„Не чак толкова скоро. Придвижват се бавно. Може да има и по-добър начин. Не можем вечно да бягаме. Допуснахме една грешка. Не бива да допускаме втора.“

„Каква грешка?“

„Не трябваше да се превръщаме в теб. Трябваше да останем в тялото на Променливия. Единствено сляпата паника ни накара да

извършим промяната.“

„Но ние не разполагахме с информация. Видяхме опасност и реагирахме. Бяхме заплашени.“

„Можех да замажа положението — каза Променливия. — Но може би така стана по-добре. Те ме подозираха.

Щяха да ме поставят под наблюдение. Можеха да ме заключат. Така поне сме свободни.“

„Но не за дълго — отвърна Мислителя, — ако продължаваме да бягаме. Те са прекалено много — прекалено много на планетата. Не можем да се скрием от всички. Не можем да измамим всички. Математически имаме толкова малък шанс, че на практика това не е никакъв шанс.“

„Имаш ли нещо предвид?“ — попита Търсача.

„Защо да не се превърнем в мен? Аз мога да бъда просто парче скала, нищо, част от тази пещера. Може би камък. Когато го погледнат, няма да забележат нищо странно.“

„Един момент — каза Променливия. — Идеята ти е добра, но може да има проблеми.“

„Проблеми ли?“

„Вече би трябвало да си се сетил. Не проблеми, а проблем. Климатът на тази планета. Прекалено топъл е за Търсача. За теб пък ще е прекалено студено.“

„Студено липса на топлина ли означава?“

„Точно така.“

„Липса на енергия?“

„Правилно.“

„Трябва ми малко време, за да подредя цялата терминология — рече Мислителя. — Трябва да бъде каталогизирана и поета. Но аз мога да издържа на известен студ. За общата кауза мога да издържа на много студ.“

„Въпросът не е просто да издържиш. Разбира се, ти можеш да го направиш. Но имаш нужда от огромно количество енергия.“

„Когато онзи път се оформих в къщата...“

„Тогава можеше да черпиш от нейния енергиен източник. Тук няма нищо освен натрупаната в атмосферата топлина. А сега, когато слънцето е залязло, тя става все по-малко. — Ще трябва да действаш с

енергията, която притежава тялото. Не можеш да я получиш от външни източници.“

„Разбирам — отвърна Мислителя. — Но мога да приема форма, която да запази наличната енергия. Мога да я притисна към себе си. Ако извърша промяната, ще имам ли цялата енергия в тялото?“

„Струва ми се, че да. Самата промяна навярно изисква известен обмен на енергия, но не мисля, че е твърде много.“

„Как се чувстваш, Търсачо?“

„Горещо ми е“ — отвърна Търсача.

„Нямах предвид това. Не си уморен, нали? Не изпитваш липса на енергия?“

„Чувствам се добре“ — каза той.

„Ще чакаме — каза Мислителя, — докато не стигнат почти дотук. Тогава ще се превърнем в мен, а аз съм нищо или почти нищо. Просто безформена маса. Най-добре ще е да се разпростра из цялата пещера. Но така ще изгубя прекалено много енергия.“

„Може и да не забележат пещерата — каза Променливия. — Може да я подминат.“

„Не можем да рискуваме — отвърна Мислителя. — Ще остана във формата си не повече, отколкото се налага. Трябва да се променим отново веднага, щом отминат. Ако онова, което казваш, е вярно.“

„Прецени сам — подкани го Променливия. — Разполагаш с данните, които ти дадох. Знаеш толкова физика и химия, колкото и аз.“

„Данните може би да, Променливи. Но нямам мисловната нагласа, за да ги използвам. Нямам твоя начин на мислене. Нямам математическите ти способности и бързото ти схващане на универсалните принципи.“

„Но ти си нашият мислител.“

„Аз мисля по различен начин.“

„Стига сте дрънкали — нетърпеливо ги прекъсна Търсача. — Дайте да видим какво ще правим. Щом отминат, веднага се превръщаме отново в мен.“

„Не — възрази Променливия. — В мен.“

„Но ти нямаш никакви дрехи.“

„Тук навън това няма значение.“

„Ами краката ти? Имаш нужда от обувки. Теренът е каменист. И очите ти не могат да виждат добре в тъмното.“

„Почти са тук“ — предупреди ги Мислителя.
„Точно така — потвърди Търсача. — Спускат се по хълма.“

ГЛАВА 17

Оставаха петнайсет минути до началото на любимата и програма по димензиното. Илейн Хортън я беше очаквала през целия ден, защото Вашингтон я отегчаваше. Искаше да се върне в старата каменна къща в хълмовете на Вирджиния.

Тя седна, взе някакво списание и разсеяно започна да го разлиства. Влезе сенаторът.

— Какво прави цял ден? — попита той.

— Известно време гледах анкетата.

— Как беше?

— Доста интересно. Не мога да разбера обаче защо си направи труда да ровиш в онези неща отпреди двеста години.

Той се подсмихна.

— Ами, струва ми се, че отчасти беше, за да ядосам Стоун. Не можех да видя лицето му, но предполагам, че се беше изцъклил.

— През повечето време той просто седеше и гледаше — каза тя.
— А ти, струва ми се, искаше да докажеш, че биоинженерството не е толкова ново, колкото си мислят много хора.

Той седна на един стол, взе вестника, хвърли поглед на ярките заглавия и отвърна:

— Да. А също и, че това може да бъде направено — че всъщност вече е било направено, и то доста умело, преди два века. И че веднъж сме се уплашили, но не бива да се плашим отново. Помисли си за времето, което сме загубили — цели двеста години. Имам и друг свидетел, който дебело ще подчертае това. Той разтърси вестника и започна да го чете, после попита:

— Как е излетяла майка ти?

— Всичко е наред. Самолетът излетя малко преди обед.

— За Рим този път, нали? С какво ще се занимава — с кино, поезия или нещо друго?

— Този път с кино. Някакви стари филми от края на двайсети век, които някой си намерил.

— Майка ти е интелигентна жена, — въздъхна сенаторът. — Тя обича такива неща, но се страхувам, че на мен не ми допаднат. Приказваше нещо да те вземе със себе си. Може би щеше да ти бъде интересно.

— Знаеш, че нямаше — отвърна Илейн. — Ти си един стар мошеник. Вдигах такъв шум, сякаш се възхищавах от нещата, които харесва мама, но всъщност изобщо не ти пука за тях.

— Май си права — съгласи се той. — Какво дават по димензиното? Дали ще мога да се събера в кабината при теб?

— Има предостатъчно място, много добре знаеш. И си добре дошъл. Чакам Хорейшо Алджър. Ще започне след десетина минути.

— Хорейшо Алджър — какво е това?

— Предполагам, че би го нарекъл сериал. Продължава безкрайно. Хорейшо Алджър е човекът, който го е написал. Автор е на много книги от края на деветнадесети век, дори от по-рано. Критиците тогава са смятали, че книгите му са боклук, и предполагам, че са били прави. Но много хора са ги четяли и това очевидно означава, че са били привлекателни по някакъв начин. В тях се разказва за едно бедно момче, което успява, въпреки че всичко е против него.

— Звучи ми доста старомодно — рече сенаторът.

— Така е. Но продуцентите и сценаристите са взели всичките му глупави истории и са ги превърнали в социални документи, пропити от доста сериозна сатира. И по великолепен начин са възстановили автентичната обстановка. И не само физическата, но и моралната и обществена обстановка. Разкриват ситуации, които карат кръвта ти да се вледени... Телефонът иззвъня и видео екранът примигна. Сенаторът се надигна от стола и пресече стаята.

Илейн се настани по-удобно. До началото на програмата оставаха още пет минути. И щеше да ѝ е приятно да я гледа заедно със сенатора. Надяваше се нищо да не му попречи да стори това. Като например това телефонно обаждане. Тя отново започна да прелиства страниците на списанието. Зад себе си чуваше тих разговор. Сенаторът се върна в кабината и каза:

— Трябва да изляза за малко.

— Ще пропуснеш Хорейшо.

Той поклати глава.

— Ще го гледам някой друг път. Обади се Ед Уинстън от „Сейнт Барнабас“.

— От болницата? Нещо лошо ли се е случило?

— Не. Но Уинстън изглеждаше разтревожен. Каза, че трябва да ме види. Не искаше да ми каже какво става.

— Не закъснявай много. При тази анкета имаш нужда от сън.

— Ще гледам да не закъснявам — обеща той.

Тя го изпрати до външната врата, помогна, му да се облече, после се върна в дневната.

Болницата? Не и харесваше цялата тази работа. Какво общо би могъл да има сенаторът с една болница? Болниците я изнервяха. Нали днес следобед беше ходила в същата болница. Не и се бе искало, но сега се радваше, че го е сторила. „Бедният човек — помисли си тя, — наистина е попаднал в много заплетено положение. Да не знаеш нито кой си, нито какъв си.“

Влезе в кабината на димензиното и седна на стола. Заобленият екран пред нея и от двете и страни блестеше. Тя натисна копчетата, завъртя шайбата и екранът затрептя.

Странно как майка и можеше да се вълнува от някакви древни филми — стари и двуизмерни, за чието съществуване повечето хора дори бяха забравили. И най-лошото бе, че хората, които си даваха вид, че намират нещо с изключителна стойност в старовремските неща, в същото време си даваха вид, че изпитват презрение към модерните развлечения като нещо съвсем далеч от изкуството. Навярно след няколкостотин години, когато възникнеха нови развлекателни медии, щяха да преоткрият димензиното като древно изкуство, неоценено по достойнство по време на разцвета му.

Екранът престана да трепти и Илейн сякаш се оказа на градска улица. Един глас каза:

— ... все още никой не може да даде обяснение на онова, което се е случило тук преди по-малко от час. Съобщенията са противоречиви и няма два разказа, които напълно да си съвпадат. Болницата вече започва да се успокоява, но известно време тук беше истински ад. Има непотвърдени съобщения, че липсва един от пациентите. В повечето разкази се твърди, че някакво животно — някои казват, че било вълк — се разбесняло из коридорите и нападало всеки, който се изпречи на пътя му. Според един от разказите вълкът,

ако изобщо е било вълк, е имал ръце, излизащи от раменете. Когато пристигнали, полицаите стреляли по него и обсипали фойето с куршуми...

Илейн затаи дъх. „Сейнт Барнабас“! Това беше „Сейнт Барнабас“. Бе отишла там да види Андрю Блейк, а сега и баща и пътуваше за натам. Какво ставаше?

Тя се понадигна на стола, после отново се, отпусна. Не можеше, а и нямаше нужда да прави нищо. Сенаторът можеше да се грижи сам за себе си, винаги го беше правил. А каквото и да се бе появило в болницата, вече го нямаше или поне така изглеждаше. Ако почакаше още съвсем малко, щеше да види как баща и излиза от колата и се качва по стълбите. Тя стоеше и трепереше от студения вятър, която вееше на улицата.

ГЛАВА 18

Стъпките се разнасяха наблизко, чуваха се подхлъзвания по дребните камъни, които покриваха земята пред убежището им. Лъч светлина прониза пещерата.

Мислителя се сви, стана по-плътен и намали полето си. Полето можеше да го издаде, той знаеше, но въпреки това не можеше да го намали повече, защото беше негова част и той не можеше да съществува без него. Особено тук, в този момент, когато студената атмосфера лакомо изсмукваше енергията му.

„Трябва да бъдем самите себе си — помисли си той. — Аз, Търсача и Променливия. Не можем да бъдем повече или по-малко, отколкото сме, и не можем да се променим, освен чрез процеса на дълга и бавна еволюция, но през предстоящите хилядолетия няма ли да е възможно тримата да се слеem в едно, да престанем да сме три отделни разума и да се превърнем в един? И този разум би притежавал чувства, които аз нямам, които мога да различавам, но не разбирам, би притежавал твърдата, студена, безлична логика, която е моя, но не и на спътниците ми, проникателната, остра сетивност на Търсача, която нямаме нито аз, нито Променливия. Събра ни единствено сляпата случайност, постави умовете ни в материална маса, която може да оформя тяло — какви бяха шансовете да се случи това? Сляпа случайност или съдба? Какво е съдба? Има ли съдба? Дали има някакъв огромен, всеобхватен универсален план и това, че тримата сме заедно, не е ли част от него, не е ли задължителна стъпка преди планът да стигне онзи далечен завършек, към който винаги се е движил?“

Човекът се приближаваше, камъните се пързалиха под краката му, ръцете му дращеа по земята, за да не се свлече надолу по склона, привлечен от гравитацията; светлината на фенерчето, стиснато в дланта му, подскачаше и хвърляше променяща се дъга от светлина. Той прехвърли лакът през входа на пещерата и се изтегли нагоре, така че главата му се изравни с отвора.

Човекът задъхано извика:

— Хей, Боб, тази пещера мирише странно. Тук е имало нещо. Съвсем скоро.

Мислителя разшири полето си, силно го тласна навън и то удари човека като с юмрук. Лакътят му се изхлузи от ръба на скалата и човекът се запремята надолу по склона. Той изкрещя веднъж — писък на ужас, откъснал се от гърдите му. После се удари в земята и започна да се пързая. Мислителя можеше да усети пързаянето на тялото му, увличащо със себе си камъни и дървета, които отскачаха, громоляха и се плъзгаха надолу. Шумът утихна и в подножието на склона се чу плясък.

Човешки тела заподскачаха надолу, лъчи светлина се замятаха във всички посоки по храсти и лъскави дънери. Разнесоха се викове.

— Боб, нещо стана с Хари!

— Да, чух го да вика.

— Той е долу, в потока. Чух го как плъосна във водата.

Подскачащите тела ги подминаха и продължиха надолу по склона. Пет-шест лъча се мятаха безумно към подножието на хълма, неколцина от хората нагазиха в потока. От далечината се разнесоха други викове. Нещо в ума на Мислителя въпросително се размърда.

„Да — попита той, — какво има?“

„Какво ще правим сега? — изръмжа Търсача. — Чу какво извика той. Сега всички те са възбудени, но някой от тях ще си спомни. Неколцина ще се изкатерят дотук. Може да започнат да стрелят срещу нас.“

„Съгласен съм — каза Променливия. — Ще проучат нещата. Човекът, който падна...“

„Не е паднал! — унищожително го прекъсна Мислителя. — Аз го бутнах.“

„Добре тогава. Човекът, когото бутна, ги предупреди. Може да е усетил миризмата на Търсача.“

„Аз не мириша“ — възрази Търсача.

„Това е смешно — каза Мислителя. — Струва ми се, че и тримата имаме характерна телесна миризма. Твоето тяло беше тук достатъчно дълго, за да усмърди пещерата.“

„Може да е била пък твоята телесна миризма — рече Търсача; — Не забравяй, че...“

„Стига — остро ги прекъсна Променливия. — Въпросът не е чия миризма е усетил, а какво ще правим сега. Мислителю, можеш ли да се превърнеш в нещо тънко и плоско, в незабележима форма, която да е в състояние да изпълзи оттук и да се покатери по хълма?“

„Съмнявам се. Планетата е прекалено студена. Губя енергия твърде бързо. Ако разширя телесната си повърхност, ще я изгубя още по-бързо.“

„Трябва да решим този проблем — каза Търсача. — Проблема за запазване на достатъчно енергия. Променливия ще трябва да яде. Ще трябва да ни снабди с енергията, като смели наличната храна в собствената си телесна форма. И да остане в тялото си достатъчно дълго, за да смели храната. За Мислителя има няколко енергийни източника, а навярно няма храна, която аз да мога да изям и организъмът ми да се справи с нея. Подозирам, че...“

„Всичко това е вярно — прекъсна го Променливия. — Но нека го обмислим някой друг път. Сега нека се върнем към настоящия си проблем. Можеш ли да поемеш контрола, Търсачо? Мен ще ме забележат. Тялото ми ще се белее в мрака.“

„Естествено, че мога“ — отвърна Търсача.

„Добре. Изпълзи от пещерата и тръгни нагоре по хълма. Върви спокойно и тихо. Но колкото можеш по-бързо. Претърсващата група се е събрала на едно място и ако не те чуят, не е много вероятно да се натъкнем на който и да е от тях.“

„Да прехвърля хълма — попита Търсача. — А после какво?“

„После ще тръгнем по някой път — отвърна Променливия. — И ще търсим обществен телефон.“

ГЛАВА 19

— Ако това, което казвате, е вярно — рече Чандлър Хортън, — не бива да губим нито минута. Трябва да се свържем с Блейк.

— Какво, ви кара да смятате, че той все още е Блейк? — попита шефът на болницата. — Онова, което избяга оттук, не беше Блейк. Ако Даниълс е прав, той е бил извънземно същество.

— Но в същото време е бил и Блейк — възрази Хортън. — Може да е бил в тяло на извънземно, но е в състояние отново да се превърне в Блейк.

Сенатор Стоун презрително изсумтя.

— Ако искате да знаете какво мисля аз — каза той, — всичко това са пълни глупости.

— Ние се интересуваме от мнението ви, разбира се — отвърна Хортън. — Но наистина ми се иска, Соломон, поне веднъж то да е конструктивно.

— Ами че как ще е конструктивно? — извика Стоун. — Това са някакви детински измишльотини. Още не съм вникнал докрай, но знам, че е така. И мога да се обзаложа, че в дъното на всичко това сте вие, Чандлър. Винаги сте били склонен да правите фокуси. Нагласили сте това, за да докажете нещо. Знаех си, че става нещо, когато докарахте този шут Лукас да свидетелства.

— Доктор Лукас, ако не възразявате, сенаторе — отвърна Хортън.

— Е, добре. Доктор Лукас. Какво знае той за това?

— Нека да разберем — рече Хортън. — Доктор Лукас, какво знаете за всичко това?

Лукас сухо се усмихна.

— Що се отнася до онова, което се е случило в тази болница, абсолютно нищо. Що се отнася до това дали може да се е случило така, както смята доктор Даниълс — е, трябва да се съглася с него.

— Но това са предположения — подчерта Стоун. — Само предположения на доктор Даниълс. Чудесно! Добре! Браво! Има

богата фантазия. Но това, че той смята така, не означава, че наистина се е случило.

— Трябва да отбележа, че Блейк беше пациент на доктор Даниълс — каза шефът на болницата. — Това означава ли, че и вие му вярвате?

— Не непременно. Не знам какво да мисля. Но ако някой има право на каквото и да било мнение, това е Даниълс.

— Хайде всички да се поуспокоим малко и да видим с какво разполагаме — предложи Хортън. — Не мисля, че трябва да приемем обвинението на сенатора, че всичко това е измишльотина, но струва ми се, всички ще се съгласим, че тази вечер тук се е случило нещо странно. Освен това се съмнявам, че решението на доктор Уинстън да ни събере е било лекомислено. Сега той казва, че не може да даде твърдо становище, но сигурно трябва да е почувствал, че има основание за тревога.

— И продължавам да смятам така — потвърди шефът на болницата. — Доколкото разбирам, вълкът или каквото там е било...

Соломон Стоун пак изсумтя. Хортън го погледна ледено и продължи:

— Или каквото там е било е пресякъл улицата и е влязъл в парка, а полицията е започнала да го преследва.

— Точно така — отвърна Даниълс. — В момента са там и се опитват да го заловят. Някакъв шофьор го е засякъл с фаровете си, когато е пресичал пътя, и се опитал да го догони.

— Не виждате ли, че точно това не трябва да позволим да се случи — каза Хортън. — Всички тук очевидно са били полудели...

— Трябва да разберете, че всичко това беше съвсем невероятно — поясни шефът на болницата. — Никой не можеше да разсъждава хладнокръвно.

— Ако Блейк е онова, което Даниълс смята, че е — рече Хортън, — трябва да го върнем. Загубили сме два века напредък в човешкото биоинженерство, защото се е смятало, че проектът на Космическата администрация се е провалил, и поради това, че случаят е бил потулен. Бих добавил, потулен толкова ефикасно, че е бил забравен. От него са останали единствено митове и легенди. Възможно е точно сега някъде в гората да разполагаме с доказателство за неговия успех.

— Провалил се е, така е — каза Лукас. — Защото не е станало така, както е възнамерявала Администрацията. Струва ми се, че подозрението на Даниълс е правилно. Щом характеристиките на някое извънземно бъдат вкарани в андроида, те не могат да се изтрият. Превръщат се в постоянна особеност на самия андроид. Той се превръща в две същества — в човек и в извънземно. Във всяко едно отношение. И като физически особености, и като мисловна нагласа.

— Тази работа с мисленето — попита шефът на болницата. — Изкуствена ли е била мисловната система на андроида? Искам да кажа — внимателно разработена мисловна система, предварително синтезирана и вградена в него?

— Съмнявам се, докторе — поклати глава Лукас. — Това би бил примитивен и доста глупав метод. В документите или поне в онези, които съм виждал аз, не се споменава подобно нещо, но предполагам, че върху мозъка му е бил отпечатан мисловният модел на истински човек. Вече са разполагали с такива методи. Преди колко време са били създадени мисловните банки?

— Преди малко повече от триста години — отвърна Хортън.

— Значи са разполагали с методиката за такова отпечатване. А тази работа със създаването на изкуствен разум би била трудна дори днес, да не говорим за преди двеста години. Съмнявам се, че дори в наше време са ни известни всички компоненти за създаването на уравновесен разум — разум, който да е човешки. Той се състои от прекалено много неща. Можем да синтезираме разум да, предполагам, че бихме могли, — но странен разум, който предизвиква странни постъпки, странни емоции, не съвсем човешки, в едно по-малко от човешки, в друго — навярно повече.

— Значи смятате, че Блейк носи в мозъка си копие на разума на човек, живял по времето, когато андроидът е бил произведен? — попита Хортън.

— Почти съм сигурен — отвърна Лукас.

— Аз също — каза шефът на болницата.

— В такъв случай — продължи Хортън, — той наистина е човек — или поне има човешки разум?

— Не виждам друг начин, по който биха могли да му дадат разум — рече Лукас.

— Всичко това са пълни глупости — обади се сенатор Стоун. — През целия си живот не съм чувал толкова много глупости накуп.

Никой не му обърна внимание. Шефът на болницата погледна Хортън и попита:

— Смятате ли, че е жизненоважно да върнем Блейк?

— Да — отвърна Хортън. — Преди полицията да го е убила — него или каквото и тяло да обитава. Преди да го накарат да се скрие в толкова дълбока дупка, че да ни трябват месеци, за да го открием, ако изобщо успеем.

— Съгласен съм — каза Лукас. — Помислете за всичко онова, което има да ни каже той. Помислете за онова, което бихме могли да научим, като го подложим на изследване. Щом Земята се готви да започне програма за човешко инженерство, било то сега или в бъдеще, онова, което бихме могли да научим от Блейк, ще е безценно.

Шефът на болницата объркано поклати глава.

— Но Блейк е специален случай. Той е екземпляр, представляващ принципа за отворената завършеност. Доколкото разбирам, предложената програма за биоинженерство няма предвид такова същество.

— Докторе — каза Лукас, — това, което казвате, е вярно, но всеки вид андроид, всеки вид организиран изкуствен...

— Губите си времето, господа — прекъсна го Стоун. — Няма да има никаква програма за човешко биоинженерство. Аз и някои мои колеги ще се погрижим за това.

— Соломон — търпеливо каза Хортън, — хайде да се занимаем с политическата страна на въпроса по-късно. В момента някъде там в гората се крие един уплашен човек и трябва да измислим някакъв начин да му покажем, че не му мислим злото.

— И как предлагате да направим това?

— Ами, изглежда ми съвсем просто. Да прекратим преследването, после да разпространим новината. Да съберем вестниците и електронните медии и...

— Смятате, че един вълк ще седне да чете вестник или да гледа димензино ли?

— Най-вероятно той няма да остане вълк — отвърна Даниълс. — Имам предчувствието, че ще възвърне човешката си форма колкото е

възможно по-скоро. Поради факта, че, за едно извънземно същество тази планета може да е объркваща и непригодна.

— Господа — каза шефът на болницата. — Моля ви, господа.

Всички се обърнаха към него.

— Не можем да направим това — продължи той: — Такава история би представила болницата в смешна светлина. Така или иначе ще е достатъчно лошо, но помислете си какво ще кажат за върколака! Представяте ли си заглавията във вестниците? Представяте ли си какъв празник ще настъпи за пресата за наша сметка?

— Но ако сме прави? — попита Даниълс.

— Това е въпросът. Не знаем дали сме прави. Може и да имаме всички основания на света да смятаме, че сме прави, но това все още не е достатъчно. При това положение трябва да сме абсолютно сигурни, а ние не сме.

— Значи отказвате да допуснете разгласяването на всичко това?

— Не, що се отнася до болницата. Ще се съглася, ако Администрацията даде разрешение. Но на своя глава не мога. Дори да сме прави. Администрацията ще се стовари върху мен, като цял тон тухли. Ще вдигнат такава врява...

— Дори след двеста години?

— Да, дори след толкова време. Не разбирате ли, че ако Блейк е такъв, какъвто смятаме, той принадлежи на Администрацията? Всичко зависи от тях. Той е тяхна рожба, не моя. Те са го започнали и...

— Чандлър — изсмя се Стоун. — Давайте, разкажете на вестниците всичко. Лично разпространете историята. Нали сте смел. Последвайте убежденията си. Наистина се надявам да го направите.

— Знам — отвърна Хортън.

— Но ако го направите — продължи Стоун, — предупреждавам ви, приятелю. Една публична дума от вас и ще ви направя на нищо.

ГЛАВА 20

Звъненето на телефона най-после стигна до илюзорния свят, създаден от димензиното. Илейн Хортън се изправи и излезе от кабината, в която наблюдаваше сенчестия свят на старите времена.

Телефонът продължаваше да звъни, видео екранът примигваше с нетърпеливи пулсации. Тя отиде до него и го включи на приемане. Към нея погледна едно лице, осветено от слаба електрическа крушка на тавана на телефонна кабина.

— Андрю Блейк? — изненадана извика тя.

— Да, аз съм. Виждате ли...

— Нещо лошо ли се е случило? Сенаторът беше извикан в...

— Попаднах в малко затруднение — каза Блейк. — Навярно сте чули какво се случи.

— Искате да кажете в болницата? Гледах известно време, но нямаше какво толкова да се види. Нещо за някакъв вълк, а казаха, че като че ли и един от пациентите бил изчезнал... — Тя рязко си пое дъх. — Един от пациентите е изчезнал! Вас ли са имали предвид, Андрю?

— Боя се, че е така. Имам нужда от помощ, а вие сте единственият човек, когото познавам, единственият, когото мога да помоля...

— За каква помощ?

— Трябват ми някакви дрехи — отвърна той.

— Искате да кажете, че сте тръгнали от болницата без никакви дрехи? Но навън е студено и...

— Това е дълга история — каза той. — Ако не искате да ми помогнете, кажете. Ще ви разбера. Не искам да ви забърквам в това, но постепенно започвам да замръзвам. Избягах и...

— Искате да кажете, че сте избягали от болницата?

— Да.

— Какви дрехи ви трябват?

— Каквито и да е. Абсолютно гол съм.

Тя се поколеба за миг. Може би трябваше да попита сенатора. Но той не си беше вкъщи. Не си беше дошъл от болницата и тя не знаеше кога ще се върне. Опитва се гласът и да звучи спокойно и твърдо.

— Значи така. Вие сте онзи, който е изчезнал от болницата, и нямате дрехи. И казвате, че нямате намерение да се върнете. Казвате, че бягате. Това означава ли, че някой ви преследва?

— Известно време ме гонеше полицията — отвърна той.

— Но вече не ви гонят?

— Не. В момента не. Успяхме да им се изплъзнем.

— Колко сте?

— Обърках се. Исках да кажа, че успях да им се изплъзна.

Тя дълбоко си пое дъх и се съсредоточи.

— Къде сте?

— Не съм съвсем сигурен. Градът вече не е такъв, какъвто го познавах. Предполагам, че съм в южния край на стария мост Тафт.

— Стойте там — каза тя. — Внимавайте за колата ми. Ще карам бавно и ще ви търся.

— Благодаря...

— Един момент. Сетих се нещо. Обаждате се от телефонна будка, нали?

— Точно така. — Трябва ви монета, за да задействате този вид телефон. Без дрехи и така нататък откъде монета?

На лицето му се изписа кисела усмивка.

— Монетите падат в едни малки кутийки. И с един камък...

— Разбили сте касичката?

— Аз съм роден престъпник — отвърна той.

— Разбирам. Най-добре ми дайте номера на телефона и стойте близо до него, за да ви се обадя, ако не успея да ви открия — ако не сте там, където ви се струва.

— Един момент.

Той погледна към табелката над апарата и прочете номера. Тя намери молив и го записа на полето на един вестник. После каза:

— Нали разбирате, че поемате риск? Номерът може да бъде проследен и ако ме чакате...

Той се усмихна иронично.

— Разбирам. Но поемам риска. Вие сте единственият човек, на когото мога да разчитам.

ГЛАВА 21

„Тази жена? — попита Търсача. — Жена е, нали?“

„Да — отвърна Променливия. — Истинска жена. Бих казал, че е красива.“

„Почти нищо не разбирам — каза Мислителя. — Концепцията е нова за мен. Жена е същество, към което може да се проявява обич ли? Привличането, доколкото разбирам, трябва да е взаимно. Жена, на която да можеш да се довериш?“

„Понякога — отвърна Променливия. — Зависи от много неща.“

„Не разбирам отношението ти към жените — измърмори Търсача. — Те не са нещо повече от обикновени продължители на расата. В подходящото време и сезон...“

„Твоята система — прекъсна го Мислителя — е неефикасна и отворителна. Ако се появи нужда, аз сам съм си продължител. Въпросът сега, струва ми се, не е в социалното или биологичното значение на тази жена, а дали можем да ѝ се доверим?“

„Не знам — отвърна Променливия. — Но мисля, че можем.“

Треперейки, той приклекна зад някакви храсти. Зъбите му започваха да тракат. Във вятъра, който вееше от север, се усещаше дъх на мраз. Блейк предпазливо размърда крака, за да облекчи болката в тях. Докато тичаше в мрака, беше наранил пръстите си. Бе стъпил на нещо остро и сега го болеше.

Пред него беше телефонната кабина. Надписът над нея слабо светеше. Зад нея бе улицата, почти съвсем пуста. От време на време профучаваше по някой земеход, но винаги много бързо. Мостът кухо отекваше, когато колите минаваха по него.

Блейк се приведе по-ниско зад храстите. За Бога, какво положение! Клекнал тук, гол и полузамръзнал, чакаше едно момиче, което беше виждал само два пъти, да му донесе дрехи, а не бе съвсем сигурен, че то ще го направи.

При спомена си за телефонния разговор той сбърчи лице. Беше му се наложило да събере цялата си смелост, за да се обади, и не би я

обвинявал, ако бе отказала да го изслуша. Но тя го беше изслушала. Уплашена, естествено, и навярно донякъде изпълнена с подозрение, но кой не би се държал така? Съвсем непознат мъж, който се обажда с глупава, ако не и смущаваща молба за помощ.

Не можеше да има претенции към нея. И за да направи ситуацията още по-смешна, това бе вторият път, когато му се налагаше да иска от семейството на сенатора дрехи, за да се прибере. Макар че този път нямаше да се прибере вкъщи. Полицията щеше да го чака и да го залови още преди да стигне дотам.

Той потрепери и пхна ръце под мишниците си в напразен опит да се стопли. Над него се разнесе вибриращ звук и той бързо вдигна поглед нагоре. Една къща се спускаше над дърветата, навярно насочила се към някой от паркингите в центъра на града. От прозорците и блестеше светлина и до него се донесоха смях и музика. Там горе имаше безгрижни хора, а той клечеше и трепереше от студ.

Наблюдава къщата, докато тя не изчезна, спускайки се все по-ниско на изток.

И какво щеше да прави сега? Какво щяха да правят сега тримата? Какъв щеше да е следващият им ход, щом се облечеше?

От онова, което му беше казала Илейн, той очевидно все още не бе публично идентифициран като мъжа, избягал от болницата. Но след няколко часа историята щеше да се разчуе. Тогава лицето му щеше да гледа от всички вестници и щяха да го показват по димензиното. В такъв случай нямаше надежда да избяга, без да го познаят. Мислителя или Търсача биха могли да поемат контрола, разбира се, и тогава нямаше да има лице, което да бъде разпознато, но и двамата трябваше да се крият още повече от него. Климатът беше срещу тях — прекалено студено за Мислителя и прекалено горещо за Търсача. Имаше и друго усложнение — от него зависеше да поема и съхранява енергията, която поддържаше и зареждаше тялото. Може би имаше храна, с която Търсача да е в състояние да се справи, но за да я открият, трябваше да я търсят и подлагат на проверка. Имаше места близо до енергийни източници, от които Мислителя можеше да изсмуче енергия, но бе трудно да ги открият и в същото време да останат незабелязани.

Дали щеше да е безопасно, ако се опиташе да се свърже с Даниълс? Реши, че ще е изключително опасно. Знаеше отговора, който

щеше да получи — да се върне в болницата. А болницата беше капан. Там щяха да го подложат на безкрайни разпити, нови медицински изследвания и навярно на психиатрично лечение. Нямаше да може да разполага със себе си. Щеше да бъде любезно охраняван. Щеше да е затворник.

„И макар че човекът ме е създал — яростно си каза Блейк, — аз не съм негова собственост.“

Трябваше да остане самия себе си.

А какво представляваше всъщност? Не само човек, разбира се, а човек и още две други същества. Дори да искаше, не би могъл да избяга от другите умове, които заедно с него владееха материята, служеща им за тяло. Сега, когато си помисли за това, той разбра, че не иска да избяга от тези умове. Те му бяха близки, по-близки от всичко друго, което бе или можеше да бъде. Бяха му приятели — е, навярно не точно приятели, а сътрудници, съществуващи в общите граници на една плът. А дори да не му бяха приятели и сътрудници, имаше още нещо, което не можеше да пренебрегне. Бяха се забъркали в тази каша с негово участие и от тази гледна точка той нямаше друг път, освен да остане с тях докрай.

Дали Илейн щеше да дойде, или щеше да предаде информацията в полицията или в болницата? Не можеше да я обвинява, ако го предадеше. Откъде тя можеше да е сигурна, че не е луд, дори опасен луд? Спокойно можеше да си помисли, че ще е по-добре да го предаде.

Всеки момент можеше да пристигне пронизително свирещ полицейски кръстосвач и от него да се изсипе орда ченгета.

„Търсачо — каза Променливия, — може би сме в беда. Тя се забави прекалено дълго.“

„Има и други начини — отвърна Търсача. — Ако тя ни провали, ще намерим други начини.“

„Ако пристигне полиция — продължи Променливия, — ще трябва да се превърнем в теб. Никога не бих могъл да избягам от тях. Не виждам много добре в тъмното, болят ме краката и...“

„Когато поискаш — прекъсна го Търсача. — Ще бъда готов. Само ми кажи.“

В ниското се обади миеща мечка. Блейк потръпна.

„Още десет минути — помисли си той. — Давам и още десет минути. Ако дотогава не дойде, ще изчезваме оттук.“

И се зачуди как ще разбере, че са изтекли десет минути, без часовник.

Клечеше нещастен, разколебан, самотен. Извънземен. Извънземен в един свят на същества, чието тяло носеше. Имаше ли изобщо някакво място, не само на тази планета, а в цялата Вселена, за него?

„Аз съм човек — беше казал той на Мислителя. — Настоявам, че съм човек.“

Но какво право имаше да настоява?

„Спокойно, момче — каза Търсача. — Спокойно. Спокойно. Спокойно.“

Времето минаваше. Миещата мечка мълчеше. Някъде в гората зацвъртя птичка, разбудена и смутена от някаква дебнеща я опасност или въображаема заплаха.

По настланата ивица бавно се приближи кола и спря до тротоара срещу телефонната кабина. Клаксонът и тихо сигнализира.

Блейк се изправи иззад храстите, махна с ръка и тихо извика:
— Насам.

Вратата на автомобила се отвори и оттам излезе Илейн. Носеше вързоп.

Момичето мина покрай телефонната кабина, насочи се към храстите и на три метра от него спря.

— Дръжте — каза тя и му подхвърли вързоп.

С вцепенени от студ пръсти Блейк го развърза и се намъкна в дрехите. Сандалите бяха здрави, робата — от черна вълна, с качулка. Щом се облече, излезе от храстите и тръгна към нея.

— Благодаря — каза Блейк. Почти бях замръзнал.

— Съжалявам, че се забавих толкова — рече тя. — През цялото време си мислех, че умираете от студ. Но трябваше да намеря нещата.

— Какви неща?

— Нещата, които ще ви трябват.

— Не разбирам — каза той.

— Нали казахте, че бягате. Имате нужда не само от дрехи. Хайде, елате в колата. Пуснала съм отоплението. Вътре е топло. Блейк се отдръпна и каза:

— Не. Не разбирате ли? Не мога да ви забърквам повече. Не че не съм ви признателен...

— Глупости — прекъсна го тя. — Вие сте доброто ми дело за днес.

Той се загърна по-здраво в робата.

— Вижте — каза тя, — вие замръзвате. Влезте в колата.

Блейк се поколеба. Беше му студено, а в колата бе топло.

— Хайде — настоя Илейн.

Той тръгна с нея към автомобила, изчака, докато тя влезе и седне зад волана, после се вмъкна и затвори вратата. Гореща вълна обля глезените му. Илейн превключи скоростния лост и колата потегли.

— Не мога да остана спряла тук — поясни тя. — Някой ще съобщи за мен или ще дойде да види какво става. Тъй че трябва да продължим да се движим. Документите ми са в ред. Искате ли да отидете някъде?

Той поклати глава. Дори не му бе идвало наум къде възнамерява да отиде.

— Извън Вашингтон навярно?

— Точно така — отвърна той. Това поне беше някакво начало.

— Можете ли да ми разкажете какво се случи, Андрю?

— Не съвсем — отвърна той. — Ако ви разкажа, сигурно ще спрете колата и ще ме изхвърлите навън.

Тя се засмя.

— Не се опитвайте да драматизирате нещата каквито и да са те. Ще обърна и ще поема на запад. Това устройва ли ви?

— Напълно — отвърна той. — Там има къде да се скрия.

— Колко време — искам да кажа, колко време смятате, че ще трябва да се криете?

— Не знам — отвърна той.

— Знаете ли какво си мисля? Изобщо не вярвам, че ще успеете да се скриете. Някой ще ви открие. Единственият ви шанс е постоянно да се движите и да не оставате за дълго никъде.

— Много ли сте мислили по въпроса?

— Не. Просто е логично. Робата, която ви донесох — една от вълнените роби, с които татко толкова се гордее — е като онези, които носят пътуващите студенти.

— Пътуващи студенти ли?

— О, постоянно забравям. Все още не сте влезли в крачка с всичко, което става. Те не са истински студенти, а артистични

безделници. Скитат, някои от тях рисуват, други пишат книги, а трети стихове — нали знаете, всякакви подобни артистични изяви. Не са много, но са достатъчно, за да ги разпознават. И никой, разбира се, не им обръща внимание. Можете да си сложите качулката и никой няма да може да види добре лицето ви. Не че някой изобщо ще се опита.

— И смятате, че трябва да стана пътуващ студент?

Тя не обърна внимание на забележката му.

— Намерих ви една стара раница, като онези, който използват те. Няколко тефтера, моливи и една-две книги за четене. Най-добре е да ги погледнете, за да знаете какви са. Нали разбирате, независимо дали ви харесва, вие ще бъдете писател. При първа възможност надраскайте някоя и друга страница. Така че ако някой ви попита, да изглеждате истински.

Той се наслаждаваше на топлината. Илейн зави и се насочи на запад. На фона на небето се издигаха огромни жилищни блокове.

— Бръкнете в отделението вдясно от вас — каза тя. — Сигурно сте гладен. Направих няколко сандвича и напълних термос с кафе.

Той извади пакета, отвори го, взе си сандвич и с пълна уста каза:

— Наистина съм гладен.

— Така си и мислех — отвърна Илейн.

Колата се носеше напред. Жилищните блокове оредяваха. Тук-там се виждаха малки села с решетките на единични къщи.

— Можех да ви намеря гравитолет — каза тя. — Навярно дори автомобил. Но и за двете трябва документи, а и лесно се проследяват. Освен това никой не обръща голямо внимание на човек, който пътува пеш. Така ще сте в безопасност.

— Илейн — попита той, — защо толкова се безпокоите за мен? Не съм ви молил за това.

— Не знам — отвърна тя. — Предполагам, защото сте изживели много тежки моменти. Докарали са ви от космоса, после са ви отвели в болница, където са ви преглеждали и изследвали. Пуснали са ви за кратко на свобода в онова малко селце, после отново са ви прибрали.

— Просто правеха за мен, каквото, могат.

— Да, знам. Но сигурно не е било приятно. Не ви обвинявам, че сте избягали. Известно време пътувах в тишина. Блейк изяде сандвичите и пийна малко кафе.

— Ами този вълк? — ненадейно попита тя. — Какво знаете за него? Казаха, че било вълк.

— Доколкото знам, не е било вълк — отвърна той и се утеши, че от техническа гледна точка е прав. Търсача не беше вълк.

— В болницата е настъпило ужасно вълнение — продължи Илейн. — Извикаха сенатора по телефона.

— Аз ли съм причината за вълнението, или вълкът? — попита той.

— Не знам. Когато излязох, сенаторът още не се бе върнал.

Стигнаха до едно кръстовище. Илейн намали скоростта, зави и спря.

— Дотук мога да ви докарам — рече тя. — Не трябва много да закъснявам.

Той отвори вратата, поколеба се за момент и каза:

— Благодаря. Помогнахте ми много. Надявам се някой ден...

— Не бързайте — прекъсна го момичето. — Ето ви раницата. Вътре има малко пари...

— Я почакайте...

— Не, вие почакайте. Ще имате нужда от тях. Не са много, но ще ви бъдат от полза. От личните ми пари са. Някой ден ще ми ги върнете.

Той протегна ръка, взе раницата и праметна ремъка през рамо.

— Илейн... Илейн, не знам какво да кажа...

В сумрака му се стори, че тя е по-близо до него. Рамото и докосваше ръката му и той можеше да усети сладостния и аромат. Почти несъзнателно Блейк протегна ръка, притегли я към себе си, наведе се и я целуна. Тя вдигна ръка и прегърна главата му. Пръстите и бяха студени и нежни.

После се откъснаха един от друг и тя го погледна, уверено и спокойно.

— Не бих ти помогнала, ако не те харесвах — каза Илейн. Мисля, че не правиш нищо, от което да се срамуваш.

Той не отговори.

— А сега тръгвай — продължи тя. — Тръгвай. Когато можеш, ми се обади.

ГЛАВА 22

Ресторантът се намираше на разклона на пътя. В предутринния здрач червеният надпис на покрива му изглеждаше розов.

Блейк закуцука по-бързо. Щеше да има възможност да се стопли, докато си почива, и да се снабди с храна.

Сандвичите, които му беше донесла Илейн, го подкрепяха през дългата нощ, но сега отново бе гладен. С настъпването на сутринта трябваше да намери място, където да поспи и в същото време да е на скрито — навярно копа сено. Той се зачуди дали все още има копи сено, или от Земята, която познаваше, бяха изчезнали дори такива прости неща.

От север вееше силен вятър и той вдигна качулката. Ремъците на раницата протриваха раменете му и той се опита да ги намести, да намери участък от кожата си, който да не е ожулен, но изглежда, такъв не беше останал.

Най-после наближи Ресторанта, пресече паркинга и се изкачи по стълбището до вратата. Беше пусто. Тезгяхът лъщеше до блясък, хромът на кафеварката блестеше на светлината на лампите, които висяха от тавана.

— Как сте? — попита Ресторанта с тръбния глас на духовита сервитьорка. — Какво ще желаете тази сутрин?

Блейк се огледа, не видя никого, после осъзна ситуацията. Още един робот като летящите къщи. Прекоси помещението и седна на едно от столчетата.

— Питка — каза той. — И бекон. И кафе. Смъкна раницата и я пусна на пода до столчето.

— Подрали сте май — констатира Ресторанта. — Не ми казвайте, че сте вървели цяла нощ.

— Не цяла нощ — отвърна Блейк. — Просто станах рано.

— Вече не виждам много като вас — рече Ресторанта. — С какво се занимаваш, приятел?

— Пописвам по малко — каза Блейк. — Поне се опитвам.

— Е — каза Ресторанта, — поне обикаляш страната. А пък аз съм закотвен тук. Не съм видял абсолютно нищо. Само слушам разговори. Не че не обичам да слушам разговори — припряно допълни той. — Поне имам с какво да запълвам ума си.

Един чучур изля тесто в тигана, после се придвижи по релса, за да повтори още два пъти същата операция, и бързо се върна на първоначалното си място. Монтираната до кафеварката метална ръка се разгъна, протегна се и натисна един лост. Оттам се появиха три резена бекон и цопнаха в тигана. Ръката сръчно се наведе и ги строи в редица.

— Сега ли ще искате кафето? — попита Ресторанта.

— Да, моля — отвърна Блейк.

Металната ръка взе една чаша, постави я под кранчето на кафеварката и се вдигна, за да активира чучура. Кафето потече и напълни чашата, ръката се завъртя, постави я пред Блейк, после се спусна под тезгяха, появи се със сребърна захарница и любезно я побутна към него.

— Сметана? — попита Ресторанта.

— Не, благодаря — отвърна Блейк.

— Онзи ден чух една интересна история — рече Ресторанта. — Разказа ми я някакъв тип. Изглежда, че...

Вратата зад Блейк се отвори и Ресторанта изпищя:

— Не! Не! Изчезвай! Колко пъти трябва да ти казвам, никога да не влизаш, когато имам клиенти?

— Наминах да видя клиента ти — отвърна един писукащ глас, който накара Блейк да се обърне.

На вратата стоеше един брауни. Ясните му мънистени очи блестяха, от високия, напомнящ на кубе череп, стърчаха завършващите с пискюлчета уши. Панталоните му бяха на зелени и розови райета.

— Аз го храня — извика Ресторанта. — Търпя го. Казват, че носели късмет, но този ми причинява само проблеми. Пълен е с трикове. Нахален е. Не ме уважава...

— Това е, защото се правиш на човек — каза съществото — и забравяш, че не си такъв, а само заместител на човек, че отнемаш честния труд, който би могъл да върши някой човек. Защо изобщо някой трябва да те уважава?

— Повече никакво подаяние за теб! — изпищя Ресторанта. — Никакво преспиване тук в студените нощи. Не искам повече нищо от мен. До гуша ми дойде от теб.

Съществото не обърна внимание на тирадата, енергично пресече помещението, спря и официално се поклони на Блейк.

— Добро утро, почитаеми господине. Надявам се, че се чувствате добре. Можете да ми казвате Брауни.

— Приятно ми е — отвърна Блейк. Беше развеселен и в същото време изпитваше някакво дълбоко предчувствие. — Искаш ли да закусваш с мен?

— С удоволствие — отвърна Брауни, подскочи върху столчето до Блейк и се намести на него с увиснали във въздуха крака. — Ще хапна същото като вас. Изключително великодушно и любезно от ваша страна е, че ме поканихте, защото умирам от глад.

— Чу приятеля ми — обърна се Блейк към Ресторанта. — Ще яде същото като мен.

— Вие ли ще платите за него? — попита Ресторанта.

— Разбира се.

Механичната ръка се вдигна и чучурът започна да излива нови порции тесто.

— Удоволствие е да ядеш нормална храна — поверително каза Брауни на Блейк. — Повечето хора ми дават отпадъци. И макар че гладът не подбира, понякога вътрешното ми същество копнее за повече внимание.

— Не му позволявайте да ви измами — предупреди Ресторанта. — Платете му за тази закуска, щом трябва, но после се избавете от него. Не го оставяйте да се залепи за вас или ще ви изсмуче докрай.

— Машините — каза Брауни — нямат чувства. Не познават пофините инстинкти. Безчувствени са за страданията, на онези, на които са създадени да служат и нямат душа.

— Нито пък ти, езическо извънземно такова — разбесня се Ресторанта. — Ти си измамник, крадец и паразит. Използваш безмилостно човечеството, неблагодарен си и не знаеш кога да спреш.

Брауни сведе мънистените си очи към Блейк и вдигна ръце с дланите нагоре в безпомощен жест.

— Такъв си — огорчено каза Ресторанта. — Всяка дума, която казах, е чистата истина.

Ръката загреба първите три питки, постави ги в чиния, нареди резените бекон до тях, натисна един бутон и с изключителна сръчност подхвана трите парчета масло, които изскочиха от един улей. После постави чинията пред Блейк, спусна се под тезгяха и се появи с кана сироп. Носът на Брауни се сбърчи от удоволствие.

— Миришат вкусно — рече той.

— Не пипай! — извика Ресторанта. — Изчакай да станат готови твоите. Някъде отдалеч се разнесе слаб вой. Брауни се вцепени, ушите му щръкнаха и пламнаха. Воят се разнесе отново.

— Още един! — извика Ресторанта. — Нали трябваше да ни предупреждават, а не да идват така изведнъж. А ти, измамнико, също би трябвало да си навън и да следиш за първия признак за тях. Затова те храня.

— Прекалено рано е за тях — каза Брауни. — Следващият би трябвало да дойде късно вечерта. Освен това трябва да се движат по различни пътища, а не всички да вървят по един и същ. Воят се разнесе отново, по-високо и по-близо — самотен, стенещ звук откъм хълмовете.

— Какво е това? — попита Блейк.

— Крайцер — обясни му Брауни. — Голям морски товарен кораб. Превозва нещо чак от Европа, а може би и от Африка, пристигнал е на брега преди около час и сега се изкачва по пътя.

— Искаш да кажеш, че не спира, когато стигне до брега?

— Че защо да спира? — попита Брауни. — Той се движи на същия принцип като земеходите, на въздушна възглавница и с реактивен двигател. Може да пътува и по суша, и по вода. Качва се на брега, без изобщо да се колебае — просто се понася по пътя.

Чу се скърцане и тъп звук на метал в метал. Блейк видя, че прозорците се покриват с огромни стоманени капаци. От стената излязоха скоби и здраво залостиха вратата.

Стенанието изпълни стаята и се разнесе ужасен вой, сякаш бушуваше страшна буря.

— Всички долу! — кресна Ресторанта, за да надвика шума. — Най-добре легнете на пода. По звука ми се струва, че е голям. Сградата се тресеше.

Брауни се беше шмугнал под столчето и се бе вкопчил здраво, прегърнал с две ръце стълба, върху който беше монтирано. Устата му

бе отворена и очевидно викаше нещо на Блейк, но гласът му потъваше във воя, който се разнасяше от пътя.

Блейк скочи от стола си и се хвърли на пода. Опитва се да забие нокти в пода, но покритието му беше твърда и гладка пластмаса, за която не можеше да се хване.

Ресторантът направо подскачаше. Воят на крайцера бе непоносим. Блейк откри, че се плъзга по пода.

После звукът се отдалечи и заглъхна, превърна се в слаб далечен вой. Блейк се изправи.

Върху тезгяха, където беше стояла чашата му, имаше локвичка кафе, а от самата чаша нямаше и следа. Чинията с питките и беконата бе на пода, разбита на парчета. Питките лежаха върху столчето. Онези, които бяха предназначени за Брауни, все още бяха в тигана, но пушеха и бяха почернели.

— Ще разтребя — каза Ресторанта.

Ръката се протегна, грабна една лъжица, изстърга изгорелите питки от тигана и ги пусна в кошчето за боклук под печката.

Блейк погледна над тезгяха и видя, че пространството зад него е покрито с изпотрошени съдове.

— Да, вижте това! — изкряска Ресторанта. — Трябва да има закон. Ще уведомя шефа и той ще ги накара да си платят — винаги досега е успявал. Вие, момчета, също можете да подадете жалба. За нанесени психически страдания или нещо подобно. Имам готови бланки, ако искате да го направите.

Блейк поклати глава.

— Ами шофьорите? Какво ще стане, ако се сблъскаш с такова нещо на пътя?

— Нали сте видели онези бункери край пътя, високи около три метра и с пътеки, които водят към тях?

— Да, видях ги — отвърна Блейк.

— Крайцерът трябва да надуе клаксона си още щом излезе от водата и поеме по сушата. Щом чуе сирена, тръгват към най-близкия бункер и се скриват.

Чучурът целенасочено се придвижи по релсата си и изсипа тесто в тигана.

— Как така, господине — попита Ресторанта, — не знаете за крайцерите и бункерите? Може би идвате от затънтената провинция?

— Не е твоя работа — отвърна Брауни вместо Блейк. — Я побързай закуската ни.

ГЛАВА 23

— Ще те поизпратя малко по пътя — каза Брауни, когато излязоха от ресторанта.

Утринното слънце се беше показало на хоризонта зад тях и издължените им сенки подскачаха по пътя. Настилката бе разбита и разядена.

— Вече не поддържат пътищата — каза той. — Едно време не беше така.

— Не е необходимо — отвърна Брауни. — Вече няма колела. Няма нужда от равна повърхност, тъй като няма контакт. Всички коли се движат на въздушни възглавници. Пътищата са необходими единствено като обозначение, за да държат движението настрани от хората. Сега, когато прокарват нови пътища, поставят само двоен ред от бордюри, за да покажат на шофьорите разположението на магистралата.

Вървяха, без да бързат. Откъм блатото от лявата им страна в облак от пляскащи криле се издигна ято косове.

— Събират се на ята — рече Брауни. — Скоро ще отлетят. Нахални създания са тези косове. Не са като чучулигите или червеношийките.

— Какво знаеш за тези диви същества?

— Ние живеем с тях — отвърна Брауни. — Научили сме се да ги разбираме. С някои сме свикнали толкова, че почти можем да разговаряме. Не с птици обаче. Птиците и рибите са глупави. Но миешите мечки, лисиците, мускусните плъхове, норките — всички те са истински народ.

— Доколкото разбирам, вие живеете в горите.

— В горите и из полята. Приспособяваме се към средата. Приемаме нещата такива, каквито ги намираме. Адаптираме се към условията. Ние сме кръвни братя с всички форми на живот. Не се караме с никого.

Блейк се опита да си спомни какво му беше казал Даниълс. Странен малък народ, който харесал Земята не заради обитаващата я господстваща форма на живот, а заради самата планета. „Навярно — помисли си той, — защото сред подчинените видове, сред малкото оцелели диви обитатели на горите и полята са открили онези простички връзки, които са харесвали. И упорито продължават да водят собствения си начин на живот, макар в същото време да са просяци и крадци, присламчващи се към всеки, който задоволява непретенциозните им нужди.“

— Преди няколко дни срещнах един от твоя народ — рече Блейк. — Извинявай, но не съм сигурен. Да не си...

— А, не — отвърна Брауни. — Беше друг от нас. Онзи, който те откри.

— Който ме е открил ли?

— Да де. Каза, че сте били повече от един от теб и че си бил в беда. Съобщи ни при възможност всеки от нас да те наглежда.

— Очевидно се справяте добре с това. Не ти трябваше много време, за да ме намериш.

— Когато се захванем с нещо — гордо отвърна Брауни, — го правим отлично.

— Ами аз? Каква е моята роля?

— Не съм съвсем сигурен — рече Брауни. — Ние просто трябва да те наглеждаме. Това ти стига. Можеш да разчиташ на нас.

— Благодаря ти — каза му Блейк. — Много ти благодаря.

Това ли беше всичко, от което се нуждаеше? Тези невероятни малки същества да го наглеждат? Известно време вървяха мълчаливо, после Блейк попита:

— Той ти е казал — онзи, с когото се срещнах — да ме наглеждаш...

— Не само на мен...

— Знам, разбрах — прекъсна го Блейк. — Казал е на всички ви. Имаш ли нещо против да ми обясниш, как е съобщил на останалите? Или може би въпросът ми е глупав? По пощата и телефона?

Брауни изпръхтя с погнуса.

— И насила не можеш да ни накараш да използваме такива средства — отвърна той. — Би било противно на принципите ни, пък и

всъщност не е нужно да ги използваме. Просто разпространихме съобщението помежду си.

— Искаш да кажеш, че сте телепати?

— Ами, да ти кажа честно, не знам дали е така. Не можем да предаваме думи, ако това имаш предвид. Но сме едно цяло. Малко ми е трудно да ти го обясня.

— Представям си — каза Блейк. — Някаква племенна психическа връзка.

— Думите ти нямат никакъв смисъл за мен — рече Брауни, — но предполагам, че няма да ни навреди да мислиш така.

— Изглежда — каза Блейк, — че наглеждате много хора. Това чудесно би им подходило — множество от малки врътковци, ужасно загрижени за живота на хората.

— Няма други — отвърна Брауни. — Във всеки случай не и в момента. Той ни каза, че сте били повече от един от теб и...

— Какво общо има това?

— Ами че точно в това е въпросът — каза Брауни. — Колко често може да се открие същество, което да е повече от едно? Ако не възразяваш, че те питам, чудя се точно колко...

— Аз съм трима — отвърна Блейк.

Брауни триумфално подскочи и ликуващо възкликна:

— Знаех си! Обзаложих се със себе си, че си трима. Единият от теб е топъл и рошав, но има ужасен нрав. Би ли ми казал дали е така?

— Да — отвърна Блейк. — Май е така.

— Но другият — продължи Брауни — съвсем ме обърква.

— Не се изненадвам — рече Блейк. — Той обърква и мен.

ГЛАВА 24

Блейк го видя в долината, още щом изкачи хребета. Стоеше на дъното на долината и като че ли го изпълваше — огромна черна грамада, която удивително приличаше на чудовищен бръмбар, изгърбен по средата и заоблен в двата края.

Щом го зърна, Блейк спря. Никога не беше виждал крайцер, но не можеше да има съмнение, че нещото в подножието на хълма е крайцерът, който бе разтърсил ресторанта.

Покрай Блейк профучаваха коли и въздушната вълна от бръмчащите им реактивни двигатели шибаше лицето му.

Брауни го беше оставил преди час и оттогава той се бе влачил сам, търсейки някакво място, където да се скрие и да поспи. Но от двете страни на пътя се простираха единствено поля, отдавна ожънати и разпрострели се в есенното си златистокафяво одеяние. Покрай пътя нямаше никакви жилища — всички бяха отдалечени поне на километър. Блейк се зачуди дали движението на крайцерите и навярно на други големи превозни средства по тази магистрала не е наложило отдалечеността на къщите, или това се дължи на някаква друга причина.

Далеч на югозапад се извисяваше малка група блестящи кули — навярно комплекс от жилищни небостъргачи. Хем недалеч от Вашингтон, хем, осигуряващи на обитателите си преимуществата на провинциалния живот.

Блейк се спусна по хълма и най-после стигна до крайцера. Машината беше спряла край магистралата и се бе отпуснала върху шестте си подобни на клечки крака, които я държаха високо над земята. Отблизо беше още по-голяма, отколкото изглеждаше отдалеч — издигаше се на около шест метра над главата на Блейк.

До предницата и седеше човек, облегал се на стълбичката, която водеше до кабината. Седеше отпуснат, изпружил напред крака. Носеше омазнен каскет, нахлупен почти до очите.

Блейк спря и каза:

— Добро утро, приятел. Проблем ли имаш?

— Привет и на теб, братко — отвърна мъжът, поглеждайки към черната роба и раницата на Блейк. — Прав си. Изгоря един от реактивните двигатели и крайцерът започна да се тресе. Имах късмет, че не катастрофирах. — Той презрително се изплю в праха. — А сега трябва да седим и да чакаме. Поисках по радиото нова част за двигателя и ремонтен екип, обаче на тях им трябвало време, разбира се.

— Казваш „ние“?

— Трима сме — отвърна техникът. — Другите двама са вътре. Спят.

Той посочи с палец към малкото жилищно отделение, монтирано зад кабината, и продължи:

— Движехме се по график. Това е най-трудното. Отначало всичко беше наред — морето бе спокойно и край брега нямаше мъгла. Но сега ще стигнем в Чикаго с часове закъснение.

— Пътувате към Чикаго?

— Да. Този път. Винаги пътуваме за различни места. Никога два пъти за едно и също. — Той вдигна ръка, дръпна козирката на каскета си и продължи: — Постоянно си мисля за Мери и за хлапетата.

— За семейството си ли? Сигурно можеш да се свържеш с тях и да им съобщиш какво се е случило.

— Опитах. Но ги няма вкъщи. Накрая помолих телефонистката да отиде да им каже, че няма да се прибера. Поне не навреме. Нали разбираш, винаги, когато тръгвам по този път, те знаят кога ще се прибера, излизат на пътя и чакат, за да ми махнат, докато минавам покрай тях. Децата ужасно се кефят, когато ме виждат да карам това чудовище.

— Сигурно живееш някъде наблизо — рече Блейк.

— В едно малко градче — отвърна техникът. — Затънтено място на около сто и шейсет километра оттук. Стар град, надалеч от пътя. Точно така, както си е било и преди двеста години. О, от време на време поставят нови фасади на сградите по главната улица или пък някой си преправя къщата, но като цяло градчето си е същото както винаги. Няма ги онези големи жилищни комплекси, дето ги строят навсякъде. Абсолютно нищо ново. Добро място за живеене. Спокойно място. Никой не бърза. Няма Търговска камара. Никой не драпа да

забогатее. Всеки, който иска да стане богат, да се издигне или нещо подобно, просто напуска града. Има много риба, много дивеч. Играем и на разни стари игри. — Той вдигна поглед към Блейк. — Предполагам, че ти стана ясно.

Блейк кимна.

— Добро място да гледаш деца — рече техникът. — Казва се Уилоу Гроув. Чувал ли си някога за него?

— Не — отвърна Блейк. — Май не...

Но това не беше вярно, изведнъж разбра той. Бе чувал за него! В онова съобщение по пощографа, което го чакаше, когато стражът го докара вкъщи от дома на сенатора, се споменаваха за Уилоу Гроув.

— Значи си чувал — каза техникът.

— Струва ми се, че да — отвърна Блейк. — Някой ми е споменавал за него.

— Добро място за живеене — рече мъжът.

Какво пишеше в онова съобщение? Че ако се свърже с някого в гр. Уилоу Гроув, ще научи нещо интересно. Следваше името на човека, с когото трябваше да се свърже. Как ли се казваше? Блейк отчаяно се опитваше да си спомни, ровеше в ума си, но не успя да открие нищо.

— Трябва да тръгвам — каза той. — Надявам се, че ремонтният екип ще пристигне скоро.

Мъжът презрително се изплю.

— О, ще дойдат, разбира се. Когато им скимне.

Блейк пое към хълма, който се издигаше над долината. На върха му се виждаха дървета, извита линия от есенни багри, най-последно някакъв отдых от жълто-кафявите полета. Навярно някъде сред тях щеше да намери място, където да поспи.

Опита се да си спомни случилото се през нощта, но то бе изцяло обгърнато в нереалност. Почти сякаш беше присъствал на поредица от инциденти, случили се не с него, а с някого друго.

Все още го преследваха, разбира се, но за момента, изглежда, се бе откопчил от лапите на властите. Навярно Даниълс вече беше разбрал какво се е случило и го търсеха, търсеха не само вълка, но и самия него.

Стигна до билото на хълма и видя пред себе си дървета, не просто малка горичка, а гъста гора, която покриваше по-голямата част от стръмния склон от двете страни на пътя. Нататък в долината се

простираха поля, но склонът отвъд нея отново беше покрит с дървета. Тук хълмовете, изглежда, започваха да се издигат прекалено стръмно за земеделие и това редуване на обработваеми долини и гористи възвишения може би продължаваше с километри.

Спусна се по склона и на края на гората долови плахо движение. Можеше да е птица, прехвъркваща от клон на клон в ниския шубрак, или някакво животно. Гората бе спокойна, сред пъстроцветните листа шумолеше ленив вятрец. После нещо му подсвирна. Блейк спря и се обърна.

— Насам! — прошепна висок писукащ глас и той го видя чак сега — с кафява козина и тъмнозелени панталони, скрито в гората.

Още един. Мили Боже, още един, а този път нямаше храна, която да му предложи. Е, поне знаеше как да го нарича. Всичките се казваха Брауни.

Той бързо слезе от бордюра, прескочи канавката, и навлезе в гората. Докато не го наближи съвсем, съществото оставаше само неясен силует, който се сливаше с дърветата.

— Търсех те — каза Брауни. — Разбрах, че си уморен и може би ти трябва място, където да си починеш.

— Вярно е — отвърна Блейк. — Досега нямаше нищо друго освен поля.

— Тогава — рече Брауни — си добре дошъл в моя дом. Ако нямаш нищо против да го споделиш с едно нещастно създание, на което предложих закрилата си.

— Ни най-малко — отвърна Блейк. — Какво е другото създание?

— Миеща мечка — каза Брауни. — Била е най-безжалостно преследвана от кучета, доста се е изтощила, но накрая успяла да избяга. Сред тези хълмове, нали разбираш, има един популярен човешки спорт, за който може и да си чувал, известен като лов на миещи мечки.

— Да — отвърна Блейк, — чувал съм.

Но съвсем ясно разбираше, че не си бе спомнял за това, докато Брауни не заговори за него.

Отново няколко думи бяха събудили други спомени, неподозирани до този момент, и още едно късче от човешката му памет се беше върнало точно на мястото си. Той осъзна тази памет, осъзна я остро — осветената от фенер нощ, той, застанал на билото на хълма с

пушка в една ръка в очакване на кучетата да открият и проследят жертвата, а после внезапно далечният лай на куче, попаднало на следа. А след миг и на други кучета, докато хълмът и долината не закънтят от лай. Блейк отново усети сладкия характерен мирис на покрити със скреж паднали листа, отново видя голите клони на дърветата на фона на изгряващата луна и усети вълнението на предстоящото преследване. После стремглавото спускане по склона, подскащата бледа светлина на фенера, бързо при кучетата...

— Опитих се да ѝ обясня — каза Брауни, — че ако дойдеш, ще бъдеш приятел. Не съм съвсем сигурен обаче, че ме разбра. Както можеш да си представиш, не е много умно животно, пък и е ранено.

— Ще се опитам да не го плаша — увери го Блейк. — Няма да правя резки движения. Ще има ли място и за двама ни?

— О, да, разбира се — отвърна Брауни. — Домът ми е едно кухо дърво. Достатъчно е широко.

Мили Боже, възможно ли беше това наистина да се случва — да стои в гората, да разговаря със същество, което би трябвало да е в някоя детска книжка, да го канят да се скрие в някакво кухо дърво и да сподели хралупата с миешца мечка?

И откъде идваше споменът за лов на миешци мечки? Дали наистина беше участвал в такъв лов? Струваше му се невъзможно. Защото Блейк знаеше какво представлява — химически създаден човек, при това създаден с една-единствена цел, и от тази гледна точка изглеждаше съвсем невероятно някога да е ходил на лов за мечки.

— Последвай ме и ще те отведа до дървото — каза Брауни.

Блейк го последва и му се стори, че попада във вълшебното царство на луд художник. Навсякъде по храстите се виждаха златисто червени, напомнящи на скъпоценности листа с всякаква форма, които повтаряха по-фино детайлите и по-изящно и ярко багрите на палитрата от есенни краски на надвисналите над тях дървета. И отново го връхлетя споменът за друго място или може би много други места като това. Спомени без подробности за време и място, но спиращи дъха с красотата на друга гора и друг ден, уловени в онзи миг, когато есенните багри са най-ярки и прелестни преди да са ги докоснали първите признаци на смъртта, точно в онзи момент преди да започнат да вехнат. Вървяха по незабележима пътека, толкова незабележима, че едва ли някой би могъл да я различи.

— Красиво е тук — рече Брауни. — Есента ми харесва най-много. Разбрах, че на старата родна планета не е имало такова нещо като есен.

— Все още ли си спомняте за вашата планета?

— Разбира се — отвърна Брауни. — Старите разкази се предават от един на друг. Това все пак е наше наследство. След време, струва ми се, ще забравим за нея, защото тогава нашата планета ще бъде Земята. Но засега трябва здраво да се държим и за двете.

Стигнаха до огромно дърво, мощен дъб с дънер, дебел около два и половина метра, чворест и изкорубен, изкривен, с дебели люспи от лишеи, обагрили кората му в сребристокафяво. Брауни разтвори настрани листата на папратите и каза:

— Тук е. Извинявай, но трябва да застанеш на четири крака и да пропълзиш вътре. Това място не е предназначено за хора.

Блейк коленичи и пропълзя вътре. Папратите докоснаха лицето и врата му и той се оказа в нежен и прохладен мрак, който миришеше на старо дърво. Някъде отгоре се процеждаше слаба светлина и разкъсваше мрака. Той внимателно се обърна и предпазливо седна.

— След малко очите ти ще привикнат и отново ще можеш да виждаш — рече Брауни.

— И сега виждам малко — отвърна Блейк. — Има някаква светлина.

— От дупките нагоре по дънера е. Дървото умира от старост. То е просто една обвивка. Някога, много отдавна, е пострадало от горски пожар и това е поставило началото, на загиването му. Но ако не го разтърси прекалено силен вятър, ще оцелее още дълги години. Междувременно служи за наш дом, а по-нагоре е дом за семейство катерички. Пък и много птици са свили гнезда по клоните му, макар че повечето птици вече отлетяха. През годините това дърво е било дом на много същества. Като живееш в него, изпитваш усещане за принадлежност.

Очите му донякъде свикнаха с мрака и сега Блейк можеше да се огледа. Вътрешната на дървото бе сравнително гладка — очевидно всички изгнили части бяха почистени. Кухината се издигаше като шахта над главата му и далеч нагоре в този тунел той видя малки петна светлина, където лъчите се процеждаха през дупките.

— Никой няма да те безпокои — рече Брауни. — Тук има още двама от нашите. Предполагам, че хората биха ги нарекли съпруги. Но те много се срамуват от хората. Има и няколко деца.

— Извинявай — каза Блейк. — Не помислих, че...

— Не е нужно да се извиняваш — каза Брауни. — Съпругите ще използват времето, за да съберат коренчета и орехи, а децата така или иначе никога не стоят тук. Имат толкова много горски приятели, че прекарват цялото време с тях.

Блейк огледа хралупата. Вътре нямаше нищо.

— Няма мебели — тихо каза Брауни. — Никаква материална собственост. Никога не сме имали нужда от такова нещо, не се нуждаем и сега. Имаме малко храна — складове с орехи, царевица, зърно и корени, натрупани за зимата, но това е всичко. Надявам се, че няма да си помислиш лошо за нас заради непредвидливостта ни. Блейк поклати глава, наполовина в отговор, наполовина от смущение. Нещо лекичко се помръдна в тъмния ъгъл на хралупата и Блейк обърна глава. Едно напомнящо на маска косматото лице го гледаше втренчено с блестящи в мрака очи.

— Нашият друг приятел — каза Брауни. — Като че ли не се страхува от теб.

— Няма да му сторя нищо лошо — малко сковано отвърна Блейк.

— Гладен ли си? — попита Брауни. — Имаме...

— Не, благодаря — прекъсна го Блейк. — Ядох сутринта с един от вашите. Брауни разбиращо кимна.

— Той ми каза, че идваш. Затова те чаках. Нямам възможност да ти предложа място за сън, имал само една дупка, прекалено, малка за хора.

Брауни се обърна, за да излезе.

— Не знам как да ти се отблагодаря — каза Блейк.

— Ти вече ни се отблагодари — отвърна Брауни. — Прие ни и прие помощ от нас. А това е най-важното. Уверявам те, че обикновено именно ние търсим помощ от хората. За нас е много важно да се отплатим за частица от тази помощ.

Блейк погледна към миещата мечка. Тя все още го гледаше с ярките си като огън очи. Когато отново се обърна, Брауни беше излязъл.

Блейк свали раницата и провери съдържанието и. Тънко одеяло, каквото никога не бе виждал, със странна металическа лъскавина; нож в ножница; сгъваема брадва; малък комплект с прибори за готвене; запалка и кутия с течност; сгъната карта; фенерче...

Карта!

Той я извади, разгъна я и освети с фенерчето, навел се към нея, за да може да чете надписите.

Уилоу Гроув, на около сто и шейсет километра оттук, беше му казал техникът. Това бе мястото, където можеше да отиде. Най-последен в този свят и в това положение, в което му се беше струвало, че няма никакви цели. Точка на картата и човек с незапомнено име, разполагащ с информация, която можеше да представлява интерес за него.

Той остави одеялото настрана и прибра останалите вещи обратно в раницата.

Мечката бе пропълзляла малко по-близо — очевидно любопитството и беше привлечено от нещата, които бе извадил от раницата.

Блейк се приближи до стената, разгъна одеялото, уви се с него и легна на земята. То като че ли се прилепи до тялото му, сякаш тялото му беше магнит, и въпреки че бе тънко, топлеше много. Земята бе мека и равна. Блейк загреба с шепа от нея и я остави бавно да изтече между пръстите му. Малки парченца гнило дърво, парченца падали с години от кухия дънер.

Затвори очи и сънят го обгърна. Съзнанието му като че ли потъна в яма и в нея имаше нещо — други две същества, които го хванаха и го поеха, така че той се сля с тях. Сякаш се връщаше у дома, сякаш се срещаше със стари приятели, които не беше виждал от много дълго време. Тук го посрещнаха топло и с разбиране и той вече не бе Андрю Блейк, не беше човек, а същество, което нямаше име, нещо, което бе много по-голямо и от Андрю Блейк, и от човек.

Но в единението, покоя и топлотата се промъкна и го загложди натрапчива мисъл. Той се бореше с нея, измъкна се и отново се превърна в себе си, отново придоби самоличност — не Андрю Блейк, а Променливия.

„Търсачо, когато се събудим, ще е по-студено. Можеш ли да вземеш контрол за през нощта? Така ще пътуваме по-бързо, ще

усещаш пътя в мрака и...“

„Мога. Но тук са дрехите и раницата и после пак ще бъдеш гол, и...“

„Можеш да ги носиш. Имаш ръце и длани, спомняш ли си? Непрекъснато забравяш, че имаш ръце.“

„Добре! — отвърна Търсача. — Добре. Добре. Добре.“

„Уилоу Гроув“ — каза Променливия.

„Да, знам — рече Търсача. — Прочетохме надписите на картата заедно с теб.“

Сънят отново започна да го обгръща, но нещо докосна ръката му и го накара да отвори очи.

Миещата мечка беше допълзяла още по-близо и сега лежеше до него.

Той повдигна ъгъла на одеялото и зави косматото тяло, после заспа.

ГЛАВА 25

Променливият беше казал, че ще е по-студено, и наистина бе така, но въпреки това бе прекалено топло за тичане, наистина прекалено топло. Но когато Търсача стигна хребета на хълма, режещият северен вятър приятно го поразхлади.

Той застана върху каменистата земя, изложен на вятъра, защото поради някаква геологическа причина тук не растяха дървета, а спираха на малко разстояние от върха. Необичайно обстоятелство, тъй като повечето от хълмовете бяха изцяло покрити с гъста гора.

Небето бе чисто и тази нощ имаше звезди, макар на Търсача да му се струваше, че не са толкова много, колкото можеше да се видят на родната му планета. А тук, на това високо място можеше да стои и да улавя образи от звездите, макар вече да знаеше от Мислителя, че това не са само образи, а цяла мозайка от впечатления за други раси и култури. Именно те осигуряваха необработените данни, от които някой ден можеше да се изгради истината за Вселената.

Той потрепери при тази мисъл — при мисълта как умът и сетивата му можеха да се протягат през светлинните години, за да пожънат плодовете на други умове и сетива. Потрепери, но в същото време знаеше, че Мислителя няма да потрепери, дори да беше създаден така — с мускули и нерви, — че да е в състояние да го направи. Защото нищо, абсолютно нищо не можеше да удиви Мислителя; за него във Вселената и живота нямаше нищо мистично, те представляваха маса от факти и данни, от принципи и методи, които умът му можеше да поеме и да използва със способността си за логично мислене.

„Но за мен — помисли си Търсача, — за мен всичко това е мистика. Аз нямам нужда от анализиране, нямам причина да търся логика, не изпитвам непреодолимо желание да се ровя във факти.“

Той стоеше на каменистия хребет със спуснатата почти до земята опашка, вдигнал сребристата си муцуна към режещото острие на вятъра. За него бе достатъчно, че Вселената е пълна с чудеса и красота,

и той никога не беше искал повече — и сега Търсача разбра, че горещо се надява нищо никога да не притъпява тези чудеса и красота.

А може би този процес на притъпяване вече бе започнал? Дали не се беше оказал в положение (дали не го бяха поставили в положение), което повече от всякога му даваше възможност да търси нови чудеса и тайнства, но чието въздействие бе отслабено от знанието, че осигурява материал за логиката на Мислителя?

Той се опита да провери тази мисъл, но мистиката и почудата все още си бяха тук. Тук, на този брулен от вятъра хребет, с блестящите в небето над него звезди, с вятъра, който люлееше дърветата надолу по склона и те разговаряха с мрака, със странните чуждопланетни миризми и непознати вибрации, които тръпнеха във въздуха, все още имаше място за почуда, която пробягваше като хлад по нервите му.

Разстоянието до следващия хребет изглеждаше безопасно. В далечината наляво ленти от движещи се светлини бележеха преминаването на коли по пътя, който прорязваше хълмовете. В долината имаше къщи — издаваха ги лъчите светлина и вибрациите, струящи от тях — вибрации и излъчвания (както и да ги наречеше) на самия човешки живот и на онази странна сила, която хората наричаха електричество.

По дърветата бяха накацали птици и някакво по-голямо животно (макар и по-малко от самия него) се прокрадваше в гъсталака от дясната му страна, мишки се гушеха в гнездата си, мармот лежеше в бърлогата си — безчетни орди от малки същества, които се движеха под земята и сред гниещите на повърхността и листа. Но той ги усещаше само подсъзнателно, защото за момента не го интересуваха. Търсача тихо се спусна по гористия склон, като оглеждаше всяко дърво и храст по пътя си, каталогизираше и преценяваше всички по-големи същества, готов за всякаква опасност и страхуващ се единствено, че може да срещне опасност, която да не разпознае.

Гората свърши и започнаха полетата — полета, пътища и къщи — и тук той отново се забави, за да провери района пред себе си.

Край потока вървеше човек с куче, по пътя, който водеше до една къща отатък потока, бавно се движеше кола, на полето спяха стадо крави, но освен всичко това, освен мишките, лалугерите и други малки създания, долината изглеждаше чиста.

Той стисна раницата под лявата си мишница. Раницата беше издута, защото в нея бяха дрехите и другите вещи на Променливия. Пречеше му, защото нарушаваше равновесието му, и Търсача трябваше да компенсира това, а също и да внимава да не се закачи за някой храст или клон.

Той спря за миг, пусна раницата на земята и разтърси лявата си ръка. Освободена от товара си, тя уморено се намести в раменната му става. Търсача протегна дясната си ръка, взе раницата, намести я под мишницата си и отново пое напред. Навярно трябваше да премества товара си по-често. Така може би щеше да му е по-лесно.

Пресече долината, изкачи се по следващия дълъг хълм и спря на хребета му да си почине преди да продължи.

Уилоу Гроув, беше казал Променливия; Сто и шейсет километра. Можеше да стигне дотам по разсъмване, ако тичаше, както досега. А какво ли щеше да очаква, когато стигнеха в Уилоу Гроув? Името означаваше Върбова горичка. Имената, с които хората наричаха някои географски точки, бяха странни. В тях нямаше никаква логика, тъй като върбовата горичка можеше да загине и да изчезне и тогава името на мястото щеше да загуби смисъла си.

„Непостоянно“ — помисли си той. Но пък самите хора като раса бяха непостоянни. Вечната промяна на лицата им и онова, което те наричаха прогрес, допринасяха за непостоянството. Той направи крачка надолу по хълма, сетне спря, напрегна се и се заслуша. Звукът отново се разнесе — слаб, далечен лай.

„Куче — каза си Търсача. — Куче, надушило следа.“

Заспуска се надолу бързо, но предпазливо, като протягаше сетивата си напред и настрани. В края на гората спря, за да провери равното дъно на долината пред себе си. Нямаше нищо, което да представлява интерес, и той препусна по долината, стигна до някаква ограда, прескочи я и продължи нататък.

За първи път почувства наченки на умора. Въпреки сравнително студената нощ Търсача не беше привикнал към топлината на Земята. Тичаше усилено, опитвайки се да измине колкото се можеше по-голямо разстояние, за да стигне в Уилоу Гроув до сутринта. Трябваше да поуспокои темпото за известно време с надеждата, че ще възстанови силите си. Трябваше да тича по-бавно.

Пресече долината в тръс, стигна до отсрещния склон и бавно се заизкачва по него. На билото щеше да седне и да си почине, а когато поемеше отново, навярно щеше да е в състояние да възобнови предишното си темпо.

По средата на склона отново чу лая и сега му се стори, че е по-близо и по-силен. Вятърът обаче го разнасяше и той не можеше да е сигурен за точното разстояние или посока.

На билото спря и седна. Луната изгряваше и дърветата, сред които се намираще, хвърляха — дълги сенки по малката поляна.

Лаят определено се бе приближил и кучето не беше само едно. Той се опита да ги преброи. Бяха поне четири, може би и пет-шест.

Лов на миещи мечки, навярно. Брауни бе казал, че някои хора използват кучета, за да преследват мечки, и наричат това спорт. Но разбира се, това изобщо не беше спорт. Такава гледна точка изискваше особена извратеност — макар че, като се замислеше за това, хората изглеждаха извратени в много повече отношения. Доблестната война бе нещо друго, разбира се, но това нито беше война, нито бе честно.

Лаят бързо се приближаваше по склона зад него. Сега в джавкането на кучетата имаше нещо диво и обезумяло. Бяха на гореща следа и бързо приближаваха. На гореща следа!

Търсача скочи на крака и се обърна, насочвайки сетивния си лъч надолу. И те бяха там — катереха се по хълма, без вече да свеждат носове към земята, а вдигнали високо муцуни, за да не изпуснат миризмата, която следваха.

С изумление осъзна — а трябваше да се досети още на предишния хълм, когато за първи път беше чул лая, че кучетата не преследват миеща мечка. Бяха попаднали на по-едър дивеч.

Обзе го ужас и той се обърна, за да се втурне надолу по хълма. Кучешката глутница зад него стигна до хребета и дивата песен на преследването, вече незаглушавана от стръмния склон, закънтя съвсем ясно.

Търсача се приведе ниско над земята, краката му се превърнаха в размазано от скоростта петно, опашката му се носеше зад него. Той стигна долината, пресече я и пое нагоре по следващия склон. Беше успял да спечели преднина пред кучетата, но отново почувства, че изтощението изсмуква силата на тялото му, и разбра какъв ще е крайният резултат — можеше да надбяга преследвачите си в отчаяни

изблици на бързина, но накрая щеше да загуби, щеше да бъде победен, когато умората се усилише и го забавеше. Навярно по-разумно беше да спре и да се обърне, за да ги изчака. Но те бяха прекалено много. Две-три — той бе сигурен, че е в състояние да се справи с две-три. Но те бяха повече. Можеше да захвърли раницата и облекчен от тежестта и, възстановил равновесието си, да тича по-бързо. Но това нямаше да му помогне много, а беше обещал на Променливия да я носи. Променливия щеше да се ядоса, ако я оставеше. Променливия вече му се бе ядосвал за това, че от време на време забравя за ръцете и дланите си.

Странно, че кучетата го бяха проследили. Като чуждоземец на тази планета, той сигурно беше различен от всичко, което кучетата познаваха, сигурно оставяше различна следа и имаше различна миризма. Но разликата (ако имаше такава), изглежда, не пораждаше у тях страх, а като че ли само усилваше ловната им ярост. Навярно не бе чак толкова различен от съществата на тази планета, колкото си мислеше.

Продължи напред с решителни скокове, но с по-бавно темпо, защото вече се изтощаваше прекалено бързо. Скоро щеше да му се наложи да тича с усилие на волята и знаеше, че когато това стане, краят му ще е близо.

Можеше, разбира се, да накара Променливия да поеме контрола. Навярно, ако следата се превърнеше в човешка, кучетата щяха да я загубят, а дори да продължеха да го преследват, нямаше да нападнат човек. Но не искаше да стори това. Би трябвало да се справи сам. Търсача откри в себе си упорита гордост, която не му даваше да се обърне към Променливия.

Стигна на хребета и под него се разпротря долината, а там светеше самотният прозорец на къща. И в ума му започна да се оформя план.

Не Променливия, а Мислителя. Това можеше да свърши работа.

„Мислителю, можеш ли да извлечеш енергия от къща?“

„Да, разбира се. Вече го направих веднъж.“

„Ако си извън къщата?“

„Стига да съм достатъчно близо.“

„Добре тогава. Когато стигна...“

„Давай напред — прекъсна го Мислителя. — Знам какво си си наумил.“

Търсача запрепуска надолу по хълма, остави кучетата да се приближат, увеличи скоростта си, когато стигна долината, и се насочи към къщата. Лаят прекъсна, когато кучетата, вече забелязали жертвата си, използваха цялата си сила, всеки дъх, за да, я настигнат.

Обърна се за миг и видя глутницата — ужасни, устремени напред силуети, очертани на фона на лунната светлина. До него се донесе тревожно скимтене, възбудено дишане на животни, готови да убиват.

Внезапно лаят отново избухна — вик за кръв, който отекна в небето и заехтя по хълмовете.

Къщата вече бе на съвсем малко разстояние и изведнъж, докато лаят кънтеше в нощта, светнаха още прозорци и пред нея с ослепителен блясък грейна лампа. Очевидно някой вътре се беше събудил от кръвожадния лай на кучетата.

Ниска ограда от колове отделяше къщата от полето и Търсача я прескочи, попадайки под ярките лъчи на прожектора. С изненадващ скок той се хвърли към къщата и се долепи до нея.

„Давай — извика той на Мислителя. — Давай!“

ГЛАВА 26

Беше студено — хапещ, вцепеняващ студ, като физически удар, който караше тялото и ума да залитат.

Спътникът на планетата висеше над неравните върхари на извисилите се растения, земята бе стерилна и суха, а оттатък сградата хората викаха на разярените същества, определени като кучета, да прескочат оградата.

Но някъде наблизо имаше източник на енергия и Мислителя отчаяно, почти панически се протегна към него. Протегна се и изсмука повече, много повече, от което се нуждаеше. Светлините в къщата и прожекторът навън угаснаха. Студът беше изчезнал, тялото му придоби пирамидална форма и заблестя. Данните отново бяха там, както преди, по-отчетливи, по-стегнати, отколкото когато и да било по-рано, строени в редици и картотеки, в очакване да бъдат използвани. Логичният процес в ума му бе ясен и силен — беше минало прекалено много време, откакто го бе прилагал.

„Мислителю — извика Търсача. — Махни ги! Кучетата! Кучетата! — Кучетата!“

И това беше правилно, разбира се. Той бе разбрал за кучетата и за плана на Търсача и планът действаше.

Кучетата забиха лапи в земята, за да спрат стремглавия си бяг, скимтейки и джавкайки във внезапен жалък страх от този призрак, появил се на мястото на преследвания от тях вълк.

Имаше прекалено много енергия, със страх осъзна Мислителя. Ужасно много — повече, отколкото му трябваше. Той се избави от нея. И запламтя. Проблеснаха пращящи мълнии и долината за миг се освети от пламъци. Боята на къщата започна да се топи, почерня и се обели.

Кучетата заскимтяха и заквичаха, когато мълниите се протегнаха към тях, прескочиха оградата и побягнаха, подвили опашки под все още димящите си задници.

ГЛАВА 27

Уилоу Гроув беше град, който бе познавал някога в миналото. Кое то не беше възможно, разбира се. Навярно много приличаше на място, за което сигурно бе чел или беше виждал на снимка, но никога не бе посещавал.

И все пак, докато стоеше на уличния ъгъл в ранната утрин, старите спомени не преставаха да го глождат и образът в ума му съответстваше на нещата, които виждаше — как стъпалата се изкачваха към банката диагонално от паважа, огромните брястове, които заобикаляха малкия парк през улицата. Знаеше, че в парка трябва да има статуя, издигната в центъра на фонтан, който през повечето време не работи, и древен топ върху масивни колелета, с дуло, покрито с гълъбови курешки. Не съответстваше във всичко, имаше и малки разлики. В сградата, в която някога бе имало магазин за градинарски принадлежности, сега имаше дюкянче за дреболии и бижутерия, а бръснарницата, която все още си беше на мястото, имаше нова фасада. Сградата, улицата и целият град бяха обвити в дъх на старост, липсвал тогава, когато бе идвал за последен път. Когато бе идвал за последен път! Възможно ли беше да е виждал някога този град?

Как би могъл да го е виждал и да го е забравил до този момент? Защото, поне от техническа гледна точка, би трябвало да помни всичко, което някога е знаел. Нали в болницата си беше спомнил всичко — всичко, което представляваше, което бе направил. И ако беше така, защо и как му бе убягнал споменът за Уилоу Гроув?

Стар град — почти древен — без летящи къщи, накацали по решетъчните си основи, без огромни масиви от жилищни комплекси в предградията. Солидни, истински сгради, построени от дърво, тухли и камък, издигнати там, където да останат завинаги, без във функциите им да са вградени възможности за движение. Върху покривите на някои от тях обаче тромаво се мъдреха акумулатори за слънчева енергия и в края на града имаше голяма общинска слънчева

електростанция, очевидно използвана, за да отвежда енергия в онези къщи, които нямаха такива акумулатори.

Блейк намести раницата по-удобно и смъкна качулката на робата по-ниско над лицето си. Пресече улицата и бавно се заразхожда по паважа — навсякъде около себе си виждаше дребни неща, които събуждаха нови спомени. Сещаше се за имена и места. Джейк Удс беше банкер и сигурно вече не бе жив. Защото ако някога бе виждал този град, това трябва да беше преди повече от два века. А пък с Чарли Брийн бяха избягали от училище и бяха отишли за риба.

„Невероятно — каза си той, — невероятно.“ И все пак спомените продължаваха да се връщат, не мъгляви и неясни, а съвсем триизмерни случки, лица и образи от миналото. Спомняше си, че Джейк Удс бе куц и носеше бастун, помнеше и какъв беше бастунът — тежък и лъскав, от полирано на ръка дърво. Чарли имаше лунички и широка усмивка и винаги го бе вкарвал в неприятности. Спомняше си Мини Шорт, дрипавата смахната старица, която препускаше в странен тътрещ се тръс и работеше почасово като счетоводителка в склада за дървен материал. Но склада го нямаше и на негово място стоеше агенция за гравитолети, построена от стъкло и пластмаса. Стигна до една пейка, поставена пред ресторанта срещу банката, и тежко се отпусна на нея. Малцината минувачи го поглеждаха, когато го подминаваха.

Чувстваше се добре. Дори след тежката нощ на преследването на Търсача тялото му беше свежо и силно. Навярно това се дължеше на откраднатата от Мислителя енергия — енергия, прехвърлена от Мислителя на Търсача и от Търсача на него. Свали раницата, сложи я до себе си на пейката и смъкна качулката от главата си.

Магазините и дюкянчетата започваха да отварят. С тихо бръмчене по улицата мина самотна кола.

Зачете се в надписите. Не бяха старите. Имената на магазините и на хората, които ги бяха притежавали, бяха изчезнали.

На прозорците на етаж над банката имаше позлатени надписи, съобщаващи за обитателите им — зъболекари, доктори, адвокати. Алвин Банк, доктор по медицина; Х. Х. Оливър, зъболечение; Райън Уилсън, адвокат; Дж. Д. Лийч, очни болести; У. Смит...

Един момент! Върни назад! Райън Уилсън, това беше! Райън Уилсън бе името, което се споменава в съобщението.

Там, отатък улицата, беше офисът на човека, който посочваше в писмото си, че има да му съобщи нещо интересно.

Часовникът над вратата на банката показваше почти девет. Уилсън сигурно вече бе в офиса си или щеше да пристигне скоро. Ако офисът беше още затворен, можеше да го почака.

Блейк стана от пейката и пресече улицата. Вратата, водеща към стълбите за етаж над банката, изскърца, когато я отвори. Стълбището беше стръмно и тъмно, а кафявата му боя бе избеляла и олющена. Офисът на Уилсън беше точно в този коридор и вратата му зееше отворена.

Блейк влезе в предното помещение, което бе пусто. Във вътрешната стая седеше мъж по къси ръкави и работеше по някакви документи; други бяха натрупани високо върху бюрото му. Мъжът вдигна поглед и каза:

— Влезте.

— Вие ли сте Райън Уилсън?

Мъжът кимна.

— Секретарката ми още не е дошла. С какво мога да ви бъда полезен?

— Пратихте ми писмо. Казвам се Андрю Блейк.

Уилсън се отпусна на стола си и се загледа в него.

— Е, мътните ме взели — накрая рече той. — Изобщо не си мислех, че ще ви видя. Реших, че сте изчезнали завинаги.

Блейк объркано поклати глава.

— Четохте ли сутрешните вестници? — попита Уилсън.

— Не — отвърна Блейк. — Не съм.

Мъжът протегна ръка към сгънатия вестник, който лежеше в ъгъла на бюрото му, разтвори го и го обърна към Блейк. Основното заглавие гласеше:

ВЪРКОЛАК ЛИ Е ЧОВЕКЪТ ОТ ЗВЕЗДИТЕ?

И по-надолу:

ВСЕ ОЩЕ ПРОДЪЛЖАВА ПРЕСЛЕДВАНЕТО НА БЛЕЙК

Под заглавието Блейк видя снимката си. Почувства, че лицето му се вцепенява. Почувства и че Търсача отчаяно се размърдва.

„Не! Не! — извика той на Търсача. — Остави аз да се справя с това.“

Търсача утихна.

— Интересно е — каза Блейк на Уилсън. — Благодаря, че ми го показахте. Предложили ли са вече награда?

Уилсън затвори вестника и го постави обратно в ъгъла на бюрото си.

— Единственото, което трябва да направите — продължи Блейк, — е да се обадите по телефона. Номерът на болницата е...

Уилсън вдигна ръка и го прекъсна:

— Това не е моя грижа. Не ме интересува какъв сте.

— Дори да съм върколак?

— Дори да е така — отвърна адвокатът. — Можете да се обърнете и да излезете, ако желаете, а аз ще се върна към работата си. Но ако искате да останете, има въпроси, които трябва да ви задам, и вие да се опитате да ми отговорите...

— Въпроси ли?

— Да. Само два съвсем прости въпроса.

Блейк се поколеба.

— Работя за един клиент — каза Уилсън. — Клиент, който е умрял преди век и половина. Това е въпрос, предаван от поколение на поколение в тази адвокатска кантора. Прадядо ми е бил човекът, поел отговорността да изпълни искането на клиента ми.

Блейк поклати глава в опит да прочисти мъглата от мозъка си. Тук имаше нещо ужасно объркано. Беше го почувствал в мига, в който бе видял града.

— Добре — отвърна той. — Задайте въпросите си.

Уилсън издърпа едно от чекмеджетата на бюрото си и извади два плика. Единия остави настрана, а другия отвори и извади от него лист хартия, който пропука, докато го разгръщаше. Постави листа пред себе си и се втренчи отблизо в него.

— Добре, Блейк — рече той. — Първият въпрос: как се е казвала първата ви учителка?

— Ами казваше се — почна Блейк, — казваше се... Сляпо започна да търси отговора и веднага го откри.

— Казваше се Джоунс — довърши Блейк. — Госпожица Джоунс. Ада Джоунс, струва ми се. Беше толкова отдавна...

Но някак си не му изглеждаше толкова отдавна. Още докато произнасяше думите, внезапно я видя в ума си. Превзета, със старо момински маниери, с бухнала прическа и строга уста. И носеше лилава блуза. Как можеше да забрави онази лилава блуза?

— Добре — рече Уилсън. — Какво направихте с Чарли Брийн с пъпешите на дякона Уотсън?

— Ами ние — запъна се Блейк, — ние... как разбрахте за това?

— Няма значение — каза Уилсън. — Просто отговорете на въпроса.

— Добре — съгласи се Блейк. — Струва ми се, че беше мръсен номер. И двамата се чувствахме отвратително, след като го направихме. Не казахме на никого. Чарли задигна една спринцовка от баща си — старецът му беше лекар, предполагам, че знаете.

— Не знам нищо — рече Уилсън.

— Е, взехме спринцовката и кутия с керосин и инжектирахме по малко във всеки от пъпешите. Не много, нали разбирате. Точно колкото да имат странен вкус.

Уилсън остави листа, взе другия плик и каза:

— Издържахте изпитанието. Предполагам, че това е ваше. И подаде плика на Блейк.

Блейк го взе и видя, че е надписан — думите бяха изписани с треперливия почерк на грохнал старец, мастилото бе избледняло в мътно кафяво. Надписът гласеше:

„На човека, който има моя ум“. А отдолу имаше подпис: „Тиодор Робъртс“. Ръката на Блейк затрепери.

Вече знаеше — вече отново знаеше, вече всичко си беше на мястото, всички неща, които бе забравил, всички стари хора и лица.

— Това съм аз — рече той, като движеше с усилие вцепенените си устни. — Това бях аз. Теди Робъртс. Аз не съм Андрю Блейк.

ГЛАВА 28

Стигна до огромната желязна порта, която беше заключена, отиде при задния вход и откри чакълената пътека, извиваща се по склона. Под него лежеше градът Уилоу Гроув, а тук, навсякъде около него, обозначени с полегнали, обрасли в мъх камъни, заобиколени от борове и старата желязна ограда, бяха всички онези, които бяха млади в детството му.

— Тръгнете по пътеката наляво — беше му казал Уилсън. — Ще откриете фамилния парцел по средата на склона, точно отдясно. Но Тиодор, нали знаете, всъщност не е мъртъв. Той е в Мисловната банка, а също и във вас. Там горе е само тялото му. Не ги разбирам тия неща.

— Аз също — отвърна Блейк. — Но чувствам, че трябва да отида.

Така и направи. Изкачи се по стръмния, неравен и рядко използван път до портата на гробището. И когато стигна горе, си помисли, че от целия град гробището му изглежда най-познато. Борове, заобиколени от желязната ограда, бяха по-големи и по-високи, отколкото си ги спомняше и ако изобщо бе възможно на ярката слънчева светлина, по-мрачни, отколкото си мислеше, че са. Но вятърът, който стенеше сред тежките им иглички, свиреше реквием, идващ направо от детските му спомени.

Тиодор, гласеше подписът на писмото. Но това не беше Тиодор, а по-скоро Теди. Малкият Теди Робъртс, а по-късно все още Теди Робъртс, младият физик, завършил Калифорнийската политехника и Масачузетския технически институт, пред когото Вселената беше поставила ярък и блестящ механизъм, плачещ да бъде разбран. Тиодор щеше да дойде по-късно — Тиодор Робъртс, доктор на науките, стар и важен човек, с бавна походка, тежък глас и побеляла коса, човек, когото никога не беше познавал и нямаше да познава. Защото умът, който носеше, умът, отпечатан върху изкуствения мозък в изкуственото му тяло, бе умът на Теди Робъртс.

Сега единственото, което трябваше да направи, за да поговори с Теди Робъртс, беше да вдигне слушалката, да набере номера на Мисловната банка и да се представи. И тогава, след като навярно почакаше малко, щеше да се разнесе глас и зад гласа — умът на Тиодор Робъртс. Но не гласът на самия човек, защото гласът бе мъртъв; нито умът на Теди Робърт, а по-старият, по-мъдър, по-сериозен ум, развил се от ума на Теди Робъртс. Нямаше да му бъде от полза — щеше да е разговор с непознат. Дали? Защото Тиодор, а не Теди му беше написал писмото, човек в дълбока старост, със слаба, трепереща ръка, надраскала обръщението и текста.

Можеше ли умът да бъде човек? Или умът бе самостоятелно същество, съвсем отделно от човека? Каква част от този човек беше ум и каква — тяло? И каква част от човечеството представляваше самият той, присъстващ като обикновена идея за човек в тялото на Търсача — и като нещо още по-малко в тялото на Мислителя? Защото Мислителя бе същество, много далеч от човешките представи, биологична машина, която преработваше енергия, със сетива, които не съответстваха съвсем на човешките, с нещо средно между логика, инстинкт и разум, което заместваше ума.

Той спря под плътната сянка на боровете. Въздухът беше изпълнен с тежкия мирис на иглолистна растителност, вятърът стенеше и далеч нагоре по хълма, сред обраслите с мъх гранитни плочи се виждаше някакъв мъж, а слънчевите лъчи се отразяваха в инструмента, с който работеше.

Зад портата бе параклисът — древната белота на облицованите му с дърво стени блестеше сред зелените сенки на боровете, острият му покрив се издигаше нагоре, безуспешно опитвайки се да достигне върхарите на дърветата. През отворената врата Блейк зърна мекия блясък на светлини.

С бавна крачка той мина покрай параклиса и пое нагоре: Чакълът под краката му го приветстваше с хрущене. По средата на хълма и вдясно. И когато стигна дотам, откри камъка, който спокойно съобщаваше на света, че в земята под него лежи тялото на Тиодор Робъртс. Блейк се поколеба. Защо беше поискал да дойде?

За да посети мястото, където почиваше тялото му — не, не неговото тяло, а тялото на мъжа, чийто ум носеше.

И ако онзи ум все още бе жив — ако двата ума бяха все още живи, — какво общо имаше тялото? То беше обвивка и смъртта му не би трябвало да предизвиква съжаление, а мястото му на покой нямаше значение.

Той бавно се обърна и се насочи обратно към портата. Когато стигна до параклиса, спря и се загледа надолу към града.

Не бе готов да се върне в града, знаеше го — и надали изобщо някога щеше да стане готов. Защото когато отново влезеше в него, трябваше да знае какво ще прави. А той не знаеше. Нямаше никаква представа. Обърна се, изкачи се до параклиса и седна на стъпалата пред него.

Какво щеше да прави сега? Какво му беше останало да направи?

Сега, когато най-последно знаеше кой е, нямаше нужда повече да бяга. Вече имаше на какво да се опре, но тази опора нямаше смисъл. Той бръкна в джоба на робата си, извади писмото, разгъна го и отново го препречете:

„Уважаеми господине — това, предполагам, може би е странен и тромав начин да се обърна към Вас. Опитах други възможности и всички те не звучаха добре. Трябваше да се спра на онази, която, макар че може да изглежда официална, поне е почтителна.

Разбира се, вече знаете кой съм аз и кой сте Вие, така че не е необходимо да обяснявам връзката помежду ни, която, доколкото знам, е първата по рода си на тази земя и навярно е малко смуцаваща и за двамата ни.

Живях с надеждата някой ден да се върнете и двамата да поседим заедно, навярно с нещо за пийване в ръка, и да прекараме някой и друг приятен час в сравняване на впечатленията си. Сега вече изпитвам известни опасения, че може да не се върнете. Тъй като заминахте толкова отдавна, аз се страхувам, че може да се е случило нещо, което да ви попречи да се върнете. Но дори да се върнете, това трябва да е скоро, защото крайт на живота ми приближава.

Крайт на живота ми, казвам, и все пак това не е съвсем вярно. Крайт на живота, разбира се, от физическа гледна точка. Но умът ми ще продължи да съществува в Хранилището на интелект — един ум сред много други, способен да функционира като самостоятелно същество или да оказва сътрудничество като някакъв консултативен съвет с другите улове, които съществуват там.

Приех предложението с известно колебание. Съзнавам, разбира се, честта, която ми е оказана, но въпреки че приех, не съм убеден доколко е разумно и за мен, и за човечеството. Не съм сигурен, че човек може да живее спокойно само като ум и освен това се страхувам, че след време човечеството може да стане прекалено зависимо от натрупаната мъдрост и знания, съдържащи се в така наречената Мисловна банка. Ако ние останем, каквото е положението днес, просто като консултативен съвет, на който да се предлагат за обсъждане и препоръки различни въпроси, Банката може да изиграе полезна роля. Но ако светът на човека някога изпадне в зависимост само от мъдростта на миналото, независимо дали я възвеличава, или отрича, дали и се кланя и пренебрегва мъдростта на своето настояще, ние ще се превърнем в пречка.

Не съм сигурен защо Ви пиша това. Навярно защото сте единственият, на когото мога да го напиша — тъй като в много отношения Вие всъщност сте самия мен. Или самият аз.

Изглежда странно да карат някого да взима две такива сходни решения през живота си. Защото когато бях избран да отпечатам ума ми върху Вашия мозък, аз почувствах, че в много отношения той може да не е онзи, който би бил най-полезен за Вас. Имах предчувствието, че може би Ви правя лоша услуга. Това ме гризе през всички тези години и често се чудя дали умът ми Ви е послужил добре, или не.

Всъщност човек е изминал дълъг път от обикновеното животното, което е бил, ако ще разсъждаваме по такива въпроси. Понякога се питам дали може и да не сме стигнали толкова надалеч, дали в суетата на разума си не вървим по забравени земи. Но тези мисли ме налегнаха едва напоследък. Това са насъбраните съмнения на човек, който остарява и на когото не трябва да обръщат внимание.

Може да Ви се струва, че това писмо е пълно с празни приказки и напълно безполезно. Ако успеете да издържите, ще се опитам бързо да се насоча към онази малка полза, от която може да е то.

През годините често съм си мислил за Вас и съм се питал как сте, дали все още сте жив и ако е така, кога ще се върнете. Струва ми се, трябва вече да сте разбрали, че някои, навярно дори мнозина от хората, които Ви създадох, Ви разглеждаха само като биохимически проблем. Смятам, че след като сте живели с това през всички тези години, откровеното ми мнение няма да Ви притесни. Смятам, че

трябва да сте човек, който ще го разбере и приеме. Но аз никога не съм мислил за Вас по какъвто и да било начин освен като за друг човек, човек като самия мен. Както знаете, аз бях само дете. Нямам братя и сестри. Често съм се чудил дали съм мислил за Вас като за брата, който никога не съм имал. Но напоследък мисля, че знам истината за това. Вие не сте ми брат. Вие сте ми по-близък от брат. Вие сте моето второ аз, равно на мен във всяко отношение и в никакъв случай второстепенно. Надявам се, че ако се върнете, дори физически да съм мъртъв, може да пожелаете да се свържете с човека, написал Ви това писмо. Много съм любопитен какво сте правили и какво мислите. Струва ми се, че от гледна точка на това къде сте били и на работата, която сте вършили, трябва да имате някои интересни и осветляващи възгледи.

Това дали наистина да се свържете с мен трябва да зависи от собствената Ви преценка. Не съм съвсем сигурен, че ние двамата би трябвало да разговаряме, макар че много би ми се искало. Оставям решението на Вас с пълната увереност, че ще знаете кое е най-доброто.

В момента много ме вълнува въпросът дали е разумно умът да продължава да съществува. Струва ми се, че макар умът навярно да е по-голямата част от човека, човекът не е само ум. В него има много повече от разум, памет, способност да възприема факти и да си създава възгледи. Възможно ли е човек да се ориентира в онова вълшебно царство, което трябва да съществува, когато оцелее само умът? Той може да остане човек, разбира се, но остава въпросът за неговата човечност. Не се ли е превърнал в нещо повече или по-малко от човек?

Ако смятате, че е подходящо да поговорим, навярно ще можете да ми кажете какво мислите за всичко това.

Но ако според Вас е по-добре да не се свързваме, моля, бъдете уверен, че ако някак си науча, ще Ви разбера. И в такъв случай бих искал да знаете, че пожеланията и обичта ми ще Ви съпътстват вечно. Искрено Ваш Тиодор Робъртс.“

Блейк сгъна писмото и го прибра в джоба на робата си.

„И все пак съм Андрю Блейк — помисли си той, — а не Тиодор Робъртс. Теди Робъртс може би, но в никакъв случай Тиодор Робъртс.“

И ако седнеше пред телефона и набереше номера на Мисловната банка, какво щеше да каже, когато от другата страна са обадаше Тиодор Робъртс? Какво би могъл да каже? Защото нямаше какво да му

предложи. Щяха да бъдат двама мъже, всеки нуждаещ се от помощ, всеки търсещ от другия помощта, която нито един от двамата не би могъл да предложи.

Можеше да каже: „Аз съм върколак — така ме наричат вестниците. Аз съм само отчасти човек, не повече от една трета човек. Останалата част от мен е нещо друго, нещо, за което никога не сте чували, нещо, в което не бихте повярвали дори да чуете за него. Аз вече не съм човек и тук на Земята за мен няма място. Не принадлежа на никой свят. Аз съм чудовище, урод и мога само да нараня всеки, когото докосна.“

И това беше така. Щеше да нарани всеки, когото докоснеше. Илейн Хортън, която го бе целунала — момиче, което би могъл да обича, което навярно вече обичаше. Но можеше да я обича само с човешката си част, с една трета от себе си. Можеше да нарани баща и, онзи чудесен старец със здрав гръбнак и твърди принципи. Можеше да нарани и онзи млад лекар, Даниълс, който беше неговият първи и за известно време единствен приятел. Можеше да нарани всички тях — щеше да нарани всички, освен ако...

Да. Освен ако.

Имаше нещо, което трябваше да направи, постъпка, която трябваше да извърши. Прерови ума си за това нещо, което трябваше да направи, но то не беше там.

Блейк бавно стана от стъпалата и се обърна към портата, после отново се завъртя, влезе в параклиса и бавно запристъпва по пътеката между столовете.

Беше тихо и сумрачно. Монтираният на аналоя електрически свещник не разпръскваше сенките, а мъждееше като слаб огън, светец в мрачната пустота на необитаема равнина.

Място за мислене. Място, където да разсъждава, да се приюти за известно време. Място, където да подреди мислите си, да прецени положението и да разбере какво трябва да направи.

Стигна до първия ред столове, но не седна. Остана прав в сумрачната тишина — тишина, по-скоро подсилвана, а не нарушавана от лекия вятър в боровете навън.

Това беше решителният момент. Тук най-после бе стигнал до времето и мястото, от които нямаше връщане. Преди бе бягал, беше бягал с определена цел, но от простия и импулсивен акт на бягството

вече нямаше никакъв смисъл. Защото вече нямаше къде да бяга — беше стигнал крайната точка и сега, ако отново трябваше да бяга, трябваше да знае накъде.

Тук, в това малко градче, бе открил кой и какъв е бил, и този град бе задънена улица. Цялата планета беше задънена улица и за него нямаше място на тази Земя, за него нямаше място сред човечеството.

Защото, макар да бе от Земята, той не можеше да има претенции към човечеството. Беше хибрид — от ужасните замисли на човека се бе появило нещо, което преди не беше съществувало.

Той бе сбор, сбор от три различни същества. Този сбор даваше възможност и способност за развитие и навярно за решаване на основен универсален проблем, но този проблем нямаше конкретна връзка със Земята или с живота, който я обитаваше. Тук той не можеше да направи нищо и нищо не можеше да бъде направено за него.

Навярно на някоя друга планета, на някой пуст и необитаем свят, където никой нямаше да му пречи, където нямаше култура нито културни смущения — навярно там би могъл да изпълни функцията си — той, сборът, не човекът, а той, тримата заедно.

През мъглите на времето и разстоянието той отново си спомни вълнението на осъзнаването, че е по силите им да разберат целта и смисъла на Вселената. И ако не изцяло да ги разберат, то поне да стигнат по-близо до същността, отколкото който и да било друг разум преди.

Отново си помисли за онова, което може би се криеше в мощта на тези три разума, свързани в едно от несъзнателната и непреднамерена изобретателност, родена от човешките умове — мощта и красотата, чудото и величието. И отново потръпна от мисълта, че тук е създадено оръдието, нарушаващо целта и смисъла, които биха могли да се потърсят във Вселената.

Навярно след време трите разума можеха да се превърнат в един и ако това се случеше, неговата човечност вече нямаше да има значение, защото щеше да е изчезнала. Връзката му с планетата, наречена Земя, и с расата от двуноги същества, които обитаваха Земята, щеше да бъде прекъсната и той щеше да е свободен. Тогава щеше да може спокойно да се отпусне, да забрави. И когато забравеше, когато вече нямаше да бъде човек, щеше да е в състояние съвсем

спокойно да погледне на силите и възможностите, които се криеха в този общ разум. Защото човешкият ум, той знаеше, макар че можеше да е пъргав, беше много ограничен. Той зяпваше в почуда и страх от цялостната концепция за Вселената. Но макар да бе ограничен, той беше сигурен, топъл и уютен.

Бе надраснал човечността, с която го бяха надарили, и това го караше да страда. Правеше го слаб и пуст, изгонен от уюта и топлотата.

Приклекна и обгърна ръце около себе си. Дори това ограничено пространство, дори това малко помещение, в което клечеше — дори то не му принадлежеше, нито пък той принадлежеше на него. За него нямаше място. Той бе объркано нищо, създадено случайно. Изобщо не го бяха замислили така. Беше натрапник. Навярно натрапник не само на тази планета, но човечността, която все още бе в него, придаваше точно на тази планета огромно значение — тя бе единственото място във Вселената, което имаше значение.

След време може би щеше да се отърси от човечността, но ако изобщо станеше, това щеше да е след хилядолетия. А за него бе важно настоящето. Настоящото и Земята, а не вечността и Вселената. Почувства, че към него се протяга състрадание, и смътно осъзна откъде идва то. Въпреки мъката и отчаянието си разбра, че това е капан, и извика срещу него.

Съпротивляваше се, но те продължаваха да го впримчват и Блейк чу думите и мислите, които двамата си разменяха, както и онези, които отправяха към него, макар да не ги разбираше.

Те се протегнаха, хванаха го и го свиха плътно до себе си, а извънземната им топлина го държеше сигурно и здраво.

Блейк потъна в спокойствието на забравата и смазаната същност на страданието му като че ли се стопи в свят, в който нямаше нищо друго освен тях тримата — само той и другите двама завинаги.

ГЛАВА 29

Декемврийският острозъб вятър брулеше земята и отнасяше последните кафяви сбръчкани листа от самотния дъб, който растеше по средата на склона. Гигантските борове на билото, където беше гробището, стенеха в студа на отиващата си година. Дрипави облаци се влачеха по небето и вятърът донасяше мирис на сняг. На портата на гробището стояха две сини фигури. Слабите зимни лъчи за миг пробиха през разкъсаните облаци и проблеснаха по излъсканите копчета и дулата на пушките им. Край портата се беше скупчила малка група зяпачи, загледани през железните пръчки към белия параклис.

— Днес няма много хора — каза Райън Уилсън на Илейн Хортън. — Когато времето беше хубаво, особено през почивните дни, се събираха цели тълпи. — Той затегна яката на дивата си роба и добави: — Не че одобрявам това. Че Тиодор Робъртс е там горе. Не ме интересува каква форма приема, но той пак си е Тиодор Робъртс.

— Доколкото разбрах — каза Илейн, — в Уилоу Гроув много са го обичали.

— Така е — потвърди Уилсън. — Бил е единственият от града, достигнал такова положение. Градът се гордее с него. — А вие се възмущавате от всичко това.

— Не знам дали може да се нарече възмущение. Докато се поддържа съответното благоприличие, струва ми се, ние нямаме нищо против. Но тълпите от време на време се разбесняват и това не ни харесва.

— Навярно не трябваше да идвам — рече Илейн. — Мислих дълго за това. Но колкото повече мислех, толкова повече ми се струваше, че трябва да го направя.

— Бил е ваш приятел — сериозно каза Уилсън. — Имате право да дойдете. Не мисля, че е имал чак толкова много приятели. Малката тълпа настръхнали от студ хора вече се спускаше надолу по хълма.

— В ден като този няма много какво да видят — рече Уилсън. — Затова не остават дълго. Само параклиса. При хубаво време, разбира

се, вратите на параклиса са отворени и можете да надзърнете. Но дори и тогава няма много за гледане. В началото само парче мрак, парче нищо, пък и невинаги можете да го видите. Но когато вратата е отворена, зървате блясък, нещо, което блести вътре. Отначало не блестеше. Не можеше да се види нищо. Все едно гледате в дупка, която виси точно над пода. Всичко е съвсем скрито. Някакъв щит, предполагам. Но после щитът, защитната маскировка, наречете го както искате, постепенно падна и сега можете да го видите да блести.

— Ще ме пуснат ли вътре? — попита Илейн.

— Мисля, че ще ви пуснат — отвърна Уилсън. — Ще съобща на капитана. Не можете да обвинявате Космическата администрация за това, че го пази толкова усърдно. Отговорността е изцяло тяхна. Те са започнали проекта преди двеста години. Онова, което се случи тук, нямаше да се случи, ако го нямаше проекта „Върколак“.

Илейн потръпна.

— Извинете — рече Уилсън. — Не трябваше да казвам това.

— Защо не? — попита тя. — Колкото и да е неприятно, така го наричат всички.

— Разказах ви за онзи ден, когато той дойде в офиса ми — продължи Уилсън. — Симпатичен младеж.

— Уплашен младеж — каза Илейн, — който бягаше от целия свят. Само да ми бе казал...

— Навярно още не е знаел...

— Знаел е, че е в беда. Заедно със сенатора щяхме да му помогнем. Доктор Даниълс щеше да му помогне.

— Не е искал да ви забърква. Това не е нещо, в което човек би забъркал приятелите си. И е искал да запази приятелството ви. Най-вероятно се е страхувал, че ако ви каже, ще го загуби.

— Мога да разбера — отвърна Илейн. — Но дори не се опитах да го накарам да ми каже. Обвинявам себе си за това. Но не исках да го нараня. Мислех си, че трябва да получи шанс да намери сам отговора. Тълпата се спусна по склона, мина покрай тях и продължи надолу.

ГЛАВА 30

Пирамидата стоеше вляво пред редицата столове. Блестеше мътно, леко пулсираше и около нея висеше завеса от светлина.

— Не се приближавайте много — каза капитанът. — Може да го уплашите.

Илейн не отговори. Загледа се в пирамидата и ужасът и удивлението от нея се надигнаха задушавашо в гърлото и.

— Можете да се приближите още два-три реда напред — рече капитанът. — Възможно е да стане опасно, ако се опитате да се приближите повече. Всъщност не знаем точно. Думите сами изскочиха от устата и.

— Да го уплаша ли?

— Не знам — отвърна капитанът. — Така се държи. Сякаш се плаши от нас. Или е подозрително. А може би просто не иска да има нищо общо с нас. Доскоро беше така. Беше съвсем невидимо, къс пустота, сякаш там нямаше нищо. Създаваше свой собствен свят, скрило се в защитната си стена.

— А той сега знае, че няма да му направим нищо лошо, така ли?

— „Той“?

— Андрю Блейк — отвърна тя.

— Познавате ли го, госпожице? Господин Уилсън каза, че го познавате.

— Виждала съм го три пъти — рече Илейн.

— Относно това, че няма да му сторим нищо лошо — каза капитанът, — може би е така. Някои учени смятат така. Мнозина се опитваха да го проучат. Но не постигнаха нищо. Нямаше върху какво да работят.

— Сигурни ли са? — попита тя. — Сигурни ли са, че е Андрю Блейк?

— Под повърхността на пирамидата — каза капитанът. — В основата и, откъм дясната страна.

— Робата! — възкликна тя. — Онази, която му дадох!

— Да. Онази, която е носил. Тя е там, на пода. Стърчи само краят и. Тя пристъпи напред по пътеката.

— Не прекалено близо — предупреди я капитанът. — Не чак толкова. Тя направи още една крачка и спря.

„Това е глупаво — помисли си Илейн. — Ако той е там, той знае. Ще разбере, че съм аз, и няма да се уплаши — ще разбере, че изпитвам към него единствено любов.“

Пирамидата леко пулсираше.

„Но навярно не знае — каза си тя. — Навярно се е оградил от света и ако е така, има причина да го стори.“ Какво ли беше да знаеш, че умът ти е ум на друг човек взет на заем ум, след като не можеш да имаш свой собствен, защото изобретателността на човека не е била достатъчна, за да го създаде? Изобретателност, достатъчна, за да създаде кости, плът и мозък, но не и ум. А колко ли по-тежко е да знаеш, че си част от два други разума — поне два други разума.

— Капитане? — обади се тя.

— Да, госпожице.

— Знаят ли учените колко разума има там? Възможно ли е да са повече от три?

— Изглежда, не знаят — отвърна той. — При това положение е възможно да няма граница.

Да няма граница! Пространство за безброй разуми, за цялата мисъл, която се крие във Вселената.

— Аз съм тук — тихо каза тя на създанието, което някога бе Андрю Блейк. — Аз съм тук. Не разбираш ли, че съм тук? Ако някога имаш нужда от мен, ако отново се превърнеш в човек...

Но защо трябваше да се превръща отново в човек? Навярно се беше превърнал в това, за да не изпитва нужда да бъде човек, за да не вижда човечеството, от което не можеше да е част. Тя се обърна да си тръгне, после пак се извъртя да го погледне.

Пирамидата леко блестеше и изглеждаше толкова спокойна и солидна, и в същото време толкова изоставена, че гърлото и се сви и очите и се наляха със сълзи.

„Няма да плача — яростно си каза тя. — Няма да плача, защото за кого бих плакала? За Андрю Блейк? За самата себе си? За обърканата човешка раса?“

„Не е мъртъв“ — помисли си тя. Но това сега навярно беше още по-лошо от смъртта. Ако той бе човек и бе мъртъв, тя щеше да може да си отиде. Щеше да може да се сбогува.

Веднъж той се беше обърнал към нея за помощ. Сега вече бе отвъд нейната помощ, отвъд помощта на който и да било човек. Навярно дори отвъд всякаква човечност. Тя отново се обърна и каза:

— Тръгвам си. Капитане, моля ви, бихте ли тръгнали с мен?

Той я хвана под ръка и тръгна до нея по пътеката между столовете.

ГЛАВА 31

Всичко беше тук. Огромните черни кули, забити в гранитната кора на планетата, се извисяваха в небето. Зелената поляна с цветята и весело играещите животни стоеше неподвижна във времето. Розово-бялата сграда се издигаше във весели заоблени линии и спирали над лилавото, покрито с пяна море. И по огромното сухо плато — навсякъде, докдето можеха да стигнат сетивата — тичаха оцветените като синап куполи на отшелнически разум.

И много друго — и не само образи, уловени от ледените звезди, пръснати като кристалчета по небето, покриващо една планета на носещи се пясъци и снегове — а идеите, мислите и концепциите, които вървяха с всички образи, като парченца пръст, полепнали по коренчета. Повечето от мислите и концепциите бяха просто отделни късчета без връзка помежду си, но всички бяха отправна точка за създаването на огромна логична мозайка.

Задачата беше необятна и от време на време объркваща, но различните данни парченце по парченце попадаха на местата си и веднъж определени, вече не се подлагаха на активно анализиране, а оставаха на местата си и бяха подръка в случай, че възникнеше нужда от тях.

Работеше със задоволство и щастие — и това го безпокоеше. Задоволството бе съвсем оправдано и напълно допустимо, но щастieto беше нередно. То бе нещо, което не познаваше и не би трябвало да изпитва; то бе чуждопланетно чувство. За да постигне оптимален резултат, не биваше да допуска никакви чувства, и той се дразнеше от щастieto и се опитваше да го заличи.

То бе зараза. Зараза, прихваната от Променивия, а навярно и от Търсача, който в най-добрия случай беше нестабилно създание. Положение, от което трябваше да се пази, защото щастieto бе достатъчно лошо — но другите двама изпитваха и други нелогични чувства, които можеха да са още по-опасни.

Така че той заличи щастието, постави защита срещу него и продължи да работи, редуцирайки идеите, мислите и концепциите дотолкова, доколкото можеха да се редуцират, във формули, аксиоми и символи, като внимаваше да не загуби в процеса същината им, защото по-късно щеше да му трябва.

Изпитваше тревожното подозрение, че има нужда от още анализи и навярно дори от още данни. Логичният модел беше потенциално солиден, но дотолкова екстраполиран, че оставяше място за грешки и се нуждаеше от още данни, които да покажат насоката. Имаше много фини моменти и нищо не ставаше лесно. Процесът изискваше строга дисциплина и постоянен самоанализ, за да е сигурен, че е елиминирал субективността. Именно това правеше щастието толкова неприятно.

Материалът на черната кула например. Беше толкова тънък, че изглеждаше невъзможно да стои, камо ли да има някаква здравина. Но в тънкостта му не можеше да има никакво съмнение — информацията бе съвсем ясна и солидна. Но подозрението за неутроните беше нещо друго — неутроните се съгъстяваха толкова силно, че възприемаха особеностите на метал и в това състояние на здрава връзка ги държеше сила, за която нямаше определение. Подозрението му насочваше към времето, но беше ли то сила? Навярно изкривено време. Време, опънато, за да заеме съответното си място или в миналото, или в бъдещето, завинаги устремено към цел, която някакъв фантастичен механизъм правеше невъзможна, като изкривяваше хода му.

И космическите рибари, които хвърляха мрежите си през пустите светлинни години и улавяха енергията, изхвърлена там от всички гневни слънца. И в процеса улавяха невероятни останки от непознати неща, които някога бяха пътували или живели в космоса — отпадъците на огромните пространства от изоставения космос. Нищо за рибарите, за мрежите, които хвърляха, или за това как тези мрежи улавяха енергията. Просто мисълта, че рибарите я улавят. Навярно някаква фантазия или някакъв замъглен общ разум, религия, вяра или мит — а може би рибарите наистина съществуваха?

Тези и много други неща, а също и онова бледо впечатление, толкова слабо, че едва го регистрира, слабо, навярно, защото идваше от толкова далечна звезда, че разстоянието уморяваше дори светлината. Универсален разум, гласеше то, и това бе всичко. Навярно разум, от

който произхождаше цялото мислене. Навярно разум, който побираше цялото мислене. Или разум, който определяше законите и реда, въртящи електроните около ядрото, и установяваше ритъма на галактиките.

Всичко беше разпокъсано и изключително озадачаващо. А това бе просто звезда. Това беше само реколтата от един миг на една-единствена планета. Но бе важно всичко това, всяко късче информация, всяко бледо впечатление. Някъде всичко това се подреждаше, някак си намираще мястото си в принципа на закона и реда, причината и следствието, действието и противодействието, които изграждаха Вселената.

Имаше нужда единствено от време. С още данни и логика цялата картина щеше да се подреди. А факторът време не беше от значение. То бе цяла вечност.

Настанил се на пода на параклиса, Мислителя леко пулсираше и логичният механизъм, който представляваше умът му, се устремяваше към универсалната истина.

ГЛАВА 32

Променливия се бореше. Трябваше да се измъкне. Трябваше да избяга. Не можеше да остане погребан в тази чернота и тишина, в спокойствие и сигурност, в братството, което го заобикаляше и обгръщаше.

Не искаше да се бори. Предпочиташе да остане точно където си е, да остане онова, което беше. Но нещо го караше да се съпротивлява — изглежда, не нещо в, а извън него, създание, същество или ситуация, което го викаше и му казваше, че не може да остане, че колкото и да иска, не може да го направи. Нещо бе останало недовършено и не можеше да остане така, а той беше единственият, който бе в състояние да изпълни задачата каквато и да беше тя.

„Тихо, тихо — каза Търсача. — Най-добре остани там, където си. Навън те очаква прекалено много скръб, прекалено много мъка.“

„Навън?“ — зачуди се той. И си спомни нещо. Женско лице, високи борове и порта — друг свят, видян така, както някой би го видял през стена от течаща вода, далечен и невероятен.

„Ти ме затвори! — извика Променливия. — Трябва да ме пуснеш.“

Но Мислителя не му обърна внимание. Мислителя продължаваше да мисли и цялата му енергия беше насочена към многобройните късчета информация и факти — към огромните черни кули, синапените куполи, подозрението за нещо или някой, който създава законите на Вселената. Силата и волята му се изтощиха и той потъна в чернотата и тишината.

„Търсачо“ — каза Променливия.

„Не — отвърна Търсача. — Мислителя работи усилено.“

Той безмълвно беснееше в ума си към другите двама. Но от това нямаше полза.

„Аз не се отнесох към тях така — каза си той. — Когато бях в тялото си, винаги се вслушвах в тях. Не ги изолирах.“ Лежеше отпуснат и из ума му витаеше мисълта, че е по-добре да остане в

спокойствието и тишината. Какво значение имаше онова друго нещо каквото и да бе то? Какво значение имаше Земята? И ето, това беше — Земята!

Земята и човечеството. Те имаха значение. Навярно не за Търсача или за Мислителя — макар че онова, което имаше значение за един от тях, трябваше да има значение и за тримата.

Той немощно се опита да се съпротивлява, но нямаше сила, а навярно и воля.

Затова отново се отпусна и зачака, събирайки сила и търпение.

Те го обичаха. Бяха се пресегнали и го бяха прибрали в час на болка, а сега го държаха плътно до себе си, за да го излекуват, и нямаше да го пуснат.

Опита се да си спомни отново болката, надявайки се, че в нея ще открие силата и волята. Но не успя. Болката беше изчезнала от ума му. Можеше да стигне до краищата и, но не и да я обхване цялата. Затова се сгуши плътно в мрака и остави тишината да го обгърне, но въпреки това знаеше, че отново ще се мъчи да се освободи, слабо и навярно с надеждата, че най-вероятно няма да успее, но знаейки, че трябва да продължава и не бива никога да спира, защото има някаква не съвсем разбираема, но наложителна причина за това.

Лежеше тихо и си мислеше колко прилича на сън всичко това, сън, в който се изкачва по планина, но никога не стига до върха или в който се е вкопчил в ръба на пропаст, докато пръстите му не се изплъзват и не започва да пада безкрайно, изпълнен с ужас от мисълта за падането и за удара долу, но без никога да стига дотам.

Времето и безплодността се простираха пред него и самото време, той разбираше това, бе безплодно, защото Променливия знаеше, че Мислителя знае — че времето не е фактор.

Опита се да постави положението си в правилна перспектива, но то не искаше да се вмести в модела, на фона, на който можеше да се измери перспективата. Времето беше неясно петно, а реалността — мъгла и през мъглата към него доплува лице — лице, което отначало не означаваше нищо за него, но после той разбра, че е на някой, когото познава, и накрая осъзна, че лицето, което вижда в мрака само наполовина, завинаги се е запечатало в ума му.

Устните се мърдаха и той не можеше да чуе думите, но и те, споменът за тях, също бяха вдълбани в ума му.

„Когато можеш — казваха те, — ми се обади.“

Това беше. Трябваше да ѝ съобщи. Тя чакаше да чуе какво се е случило с него.

Той изплува от мрака и тишината и му се стори, че около него се разнася рев — яростният рев на протеста на другите двама.

В мрака навсякъде около него се въртяха черни кули — черно въртене в тъмното, с усещането за движение, но без да вижда нищо. И изведнъж прогледна.

Стоеше в параклиса. Мястото беше полутъмно от слабата светлина на свещника и отвън се чуваше стенанието на боровете.

Някой викаше и той видя, че по пътеката към него тича войник, а друг е вдигнал сепнат оръжието си.

— Капитане! Капитане! — викаше тичащият мъж. Другият войник направи крачка напред.

— Спокойно, приятел — рече Блейк. — Не отивам никъде.

Около глезените му беше увито нещо и той видя, че е въже. Изрита го, наведе се да го вдигне и го провеси на рамото си. По пътеката към него вървеше мъж със златни пагони. Доближи го и спря.

— Аз съм капитан Сандърс — каза той. — От Космическата администрация. Ние ви пазим.

— Пазите ли ме? — попита Блейк. — Или не ме пускате?

Капитанът съвсем леко се усмихна и отвърна:

— Навярно по малко от двете. Позволявам си да ви поздравя с превръщането ви отново в човек.

Блейк загърна робата около раменете си.

— Грешите — отвърна той. — Вече трябва да сте разбрали, че грешите. Знаете, че аз не съм човек — че не съм изцяло човек.

Навярно в сегашното си тяло беше само човек. Нали бе създаден като човек, предназначението му беше човешко. Бе настъпила промяна, разбира се, но не толкова голяма, че да го превърне в не-човек. Просто достатъчно не-човек, за да е неприемлив. Просто достатъчно не-човек, за да е чудовище в очите на човечеството.

— Ние чакахме — каза капитанът. — Надявахме се...

— От колко време? — попита Блейк. — Колко време е изминало?

— Почти година — отвърна капитанът.

Година! Не му се беше сторило чак толкова дълго. Струваше му се, че са изминали само часове. Колко ли време го бяха държали, без да

знае, в целителните глъбини на общия ум преди да разбере, че трябва да се освободи? Или пък е разбрал още отначало и е започнал да се съпротивлява още от мига, в който Мислителя го е изместил? Едва ли можеше да научи. Времето в откъснатия от света ум можеше да изгуби напълно смисъла си, можеше да стане съвсем безполезно за измерване на периодите.

Но поне достатъчно дълго, за да има някакъв целителен ефект, защото сега ужасът и изостреното страдание бяха изчезнали, сега той можеше да се изправи и да застане лице в лице с перспективата, че не е човек в достатъчна степен, за да претендира за място на Земята.

— А сега? — попита той.

— Заповядано ми е да ви отведа във Вашингтон, в Космическата администрация, веднага щом това стане безопасно — отвърна капитанът.

— В момента е безопасно — каза Блейк. — Няма да ви създавам проблеми.

— Не исках да кажа това — рече капитанът. — Имах предвид тълпата отвън.

— Какво искате да кажете — каква тълпа?

— Тълпа от поклонници. Изглежда, има култове, според които вие сте месия, пратен да избави човека от цялото зло в него. Друг път идват групи, които твърдят, че сте чудовище... Моля да ме извините.

— Тези групи — попита Блейк, — имам предвид и двете, създавали ли са ви някакви проблеми?

— От време на време — отвърна капитанът. — Понякога големи проблеми. Затова трябва да се измъкнем незабелязано.

— Но няма ли да е по-добре просто да излезем? Да сложим край на всичко това?

— За съжаление положението не е такова, че да сме в състояние да се справим с него толкова лесно — рече капитанът. — Мога да бъда откровен с вас. Никой освен неколцина от нас не трябва да разберат, че ви няма. Часовият отпред ще остане на пост...

— И ще карате хората да си мислят, че все още, съм тук?

— Да. Така ще е най-лесно.

— Но някой ден...

Капитанът поклати глава.

— Дотогава ще мине много, много дълго време. Никой няма да ви види. Приготвили сме кораб, който ви очаква. Така че можете да тръгнете — ако искате да тръгнете, разбира се.

— За да се избавите от мен?

— Навярно — призна капитанът. — Но така и вие ще можете да се избавите от нас.

ГЛАВА 33

Земята искаше да се избави от него. Навярно се страхуваше или просто се отвращаваше от него, от гнусния продукт на собствените си амбиции и фантазия, който бързо трябваше да бъде изметен изпод чергата. Защото на Земята и сред човечеството за него нямаше място и все пак той беше човешки продукт, осъществен от сръчните мозъци и мъглявите познания на земните учени. Бе се чудил и размишлявал над този въпрос още когато беше влязъл в параклиса за пръв път, и сега, застанал до прозореца в стаята си, загледан към вашингтонските улици, знаеше, че е бил прав, че точно е преценил реакцията на човечеството.

Макар че нямаше откъде да знае до каква степен тази позиция наистина се застъпваше от хората на Земята, от Космическата администрация. За Администрацията той бе само една стара грешка, съвсем погрешен план, и колкото по-бързо се избавеха от него, толкова по-добре.

Спомняше си, че на хълма пред гробището имаше тълпа — тълпа, събрала се, за да изрази почитта си към онова, което смятаха, че представлява той. Фанатици естествено, най-вероятно членове на култове — от онези хора, които прегръщат всяка нова сензация, за да запълнят празния си живот, но все пак хора, все пак човешки същества, все пак представители на човечеството.

Стоеше и гледаше облените в слънчеви лъчи улици на Вашингтон, малкото коли, които се движеха по булеварда, ленивите минувачи, които се шляеха по тротоарите. Земята. Земята и хората, които живеяха на нея — хора, които имаха работа и семейство, при което да се прибират, които имаха своите задължения и хобита, тревоги и малки триумфи, и приятели. Но хора, които принадлежаха на общността. Дори да можеше да принадлежи към тях, ако по някаква невъобразима случайност човечеството го приемеше, щеше ли да е в състояние да реши? Защото той не беше сам. Не можеше да вземе

решение на своя глава, защото имаше още двама и те притежаваха наравно с него тази маса от материя, която изграждаше тялото му.

Това, че бе попаднал в емоционален капан, не беше техен проблем, макар там, в параклиса, да го бяха превърнали в свой. Нямаше никакво значение, че самите те не бяха способни на такива чувства — макар че, като се замисли за това, той се зачуди дали емоционалният капацитет на Търсача не бе толкова голям, колкото и неговия.

Но да бъде отхвърлен, да бъде изгонен от Земята да се скита из Вселената, му се струваше повече, отколкото би могъл да понесе.

Корабът го чакаше вече почти готов и зависеше само от него — да замине или да остане. Макар Администрацията да му беше дала ясно да разбере, че е за предпочитане да замине. Всъщност нямаше какво да спечели като останеше освен слабата надежда, че някой ден отново може да стане човек.

И ако можеше да стане — само да можеше — щеше ли да го иска?

Мозъкът му кънтеше от отсъствието на отговор и той стоеше, загледан през прозореца, без да вижда улицата. Към действителността го върна почукване на вратата. Тя се отвори и Блейк вида стража, който стоеше в коридора.

После влезе някакъв мъж и за миг, полуослепен от ярката слънчева светлина на улицата, — Блейк не можа да го познае. Сетне видя кой е.

— Сенаторе — каза той и тръгна към влезлия, — много любезно от ваша страна да дойдете. Не мислех, че ще го сторите.

— Защо да не дойда? — попита Хортън. — В писмото си казвате, че бихте искали да разговаряте с мен.

— Не знаех дали ще искате да се срещнем — отвърна Блейк. — В края на краищата, навярно имам известен принос за резултата от референдума.

— Навярно — съгласи се Хортън. — Да, навярно имате. Стоун постъпи крайно неетично, като ви използва за ужасяващ пример. Макар че трябва да му отдам дължимото — използва ви изключително ефикасно.

— Съжалявам — рече Блейк. — Точно това исках да ви кажа. Бих дошъл да ви видя, но изглежда, че за момента съм под някаква

мека форма на арест.

— Е, вижте — каза Хортън. — Струва ми се, че има какво още да си поговорим за това. Референдумът и последствията от него, както можете да се досетите, са доста болезнен въпрос за мен. Онзи ден си подадох оставката. Честно казано, ще ми трябва малко време, за да свикна, че вече не съм сенатор.

— Няма ли да седнете? — покани го Блейк. — Може би на онзи стол. Мога да намеря и малко бренди.

— Добра идея — рече сенаторът. — Подкрепям я с цялото си сърце. Тъкмо е време да започнем с пиенето за деня. Онзи път, когато дойдохте в къщата ми, нали си спомняте, пийнахме бренди. Не знам дали си спомняте, но беше наистина от най-доброто. Той седна на стола и огледа стаята, после каза:

— Личи, че се грижат добре за вас. Това е най-малко офицерска квартира.

— И с часовой пред вратата — допълни Блейк.

— Е, сигурно малко се страхуват от вас.

— Може и да е така. Но не е необходимо.

Блейк отиде при барчето, извади бутилка и две чаши, върна се и седна на канапето с лице към Хортън.

— Доколкото разбирам — каза сенаторът, — вие се готвите да ни напуснете. Казаха ми, че корабът е почти готов.

Блейк кимна, наля и подаде едната чаша на сенатора.

— Малко се чудех за кораба — отвърна той. — Без никакъв екипаж. Само аз. Напълно автоматичен. Да постигнат всичко това само за една година...

— О, не е за една година — възрази сенаторът. — Никой ли не си е направил труда да ви разкаже за кораба?

Блейк поклати глава.

— Обясниха ми. Казаха ми кои лостове да натискам и кои копчета да въртя, за да отида, там, където искам. Как работят машините за храна и за поддържането на кораба. Но това е всичко, което ми казаха. Аз питах, разбира се, но не ми отговориха. Изглежда, основният им проблем е да ме изхвърлят колкото може по-бързо от Земята.

— Разбирам — отвърна сенаторът. — Вечната игра на военните. Наследство от старите дни. Правителствени канали и прочее. И най-

вече секретност. — Той разклати брeндитo в чашата си и вдигна поглед към Блейк. — Не е трябвало да се страхувате, ако това искахте да кажете. Това не е капан. Корабът ще изпълни всичко, което са ви казали.

— Радвам се да го чуя.

— Корабът не е построен — продължи Хортън. — Може да се каже, че е отгледан. От четирийсет или повече години постоянно е върху чертожните маси. Проектираха го отново и отново. Построяваха го и после пак го разглобяваха, за да добавят нови подобрения или нова конструкция. Подлагаха го на безброй изпитания. Нали разбирате, опит за построяване на съвършен кораб. В него са вложени милиони човекодни и милиарди долари. Това е кораб, който може да работи вечно, и в него човек може да живее завинаги. Това е единственият начин личност, създадена като вас, да излети в космоса и да върши работата, за която е предназначена. Блейк сбърчи вежди.

— Един въпрос, сенаторе. Защо да си правим целия този труд?

— Труд ли? Не ви разбирам.

— Ами, вижте — онова, което казвате, е вярно. Странното създаване, за което говорим — от което аз представлявам една трета част — може да излети и да се скита с такъв кораб из Вселената, за да върши работата ни. Но какво ще получи в замяна? С какво е задължено то на човешката раса? Вярвате ли, че някой ден ще изминем всички тези мега светлинни години, за да се върнем и да ви предадем онова, което сме научили?

— Не знам — отвърна сенаторът. — Може да е така. Може дори да го сторите. Може би във вас има достатъчно човечност, за да се върнете.

— Съмнявам се, сенаторе.

— Е — рече Хортън, — няма никакъв смисъл да разговаряме за това. Навярно ще е невъзможно, дори да искате. Ние съзнаваме колко време ще отнеме работата ви и човечеството не е толкова глупаво — или поне аз не мисля, че сме толкова глупави, — за да си въобразяваме, че сме вечни. Когато намерите отговора си, ако изобщо стигнете до него, вече може да не съществува човешка раса.

— Ще открием отговора. Ако тръгнем, ще го открием.

— И още нещо — каза сенаторът. — Идвало ли ви е наум, че човечеството е в състояние да ви прати, да направи така, че да

излетите в космоса, за да търсите своя отговор, дори да разбираме, че няма да имаме никаква изгода от това? Само защото знаем, че някъде във Вселената трябва да има някакъв разум, за който вашите данни и отговор ще бъдат полезни.

— Не съм се сещал за това — призна Блейк. — И не съм сигурен, че го вярвам.

— Мразите ни, нали?

— Не съм сигурен — отвърна Блейк. — Не знам какво точно чувствам. Чувствам се като човек, който отново се е върнал у дома си и не му позволяват да остане. Когато изритват едва ли не в момента, в който пристига.

— Не е задължително да заминете, разбира се. Мислех си, че искате да го направите. Но ако желаете да останете...

— За какво да оставам? — извика Блейк. — За да ме затворят с официална любезност в красива клетка? За да ме гледат и сочат с пръст ли? За да могат разни глупаци да коленичат пред клетката, както, коленичеха и се молеха на онзи хълм в Уилоу Гроув?

— Да, няма да има някакъв смисъл — каза Хортън. — Да останете тук, искам да кажа. В космоса поне ще имате да вършите работа и...

— Това е друго — прекъсна го Блейк. — Откъде знаете толкова много за мен? Откъде изровихте всичко това? Как разбрахте какъв е истинският проблем?

— Разбрах — отвърна сенаторът, — че е въпрос на принципна дедукция, основана на усилено наблюдение и проучване. Но нямаше да стигнем доникъде без помощта на брауните.

Значи това беше. Отново брауните.

— Те се интересуват от вас — продължи Хортън. — Изглежда, че се интересуват от всичко живо. От полските мишки, насекомите, таралежите — дори от човешките същества. Предполагам, че могат да се нарекат психолози. Макар че думата не е точна. Способността им далеч надхвърля психологията.

— Не са се интересували от мен, разбира се — каза Блейк. — От Андрю Блейк, искам да кажа.

— Не. Като Андрю Блейк, вие бяхте просто още един човек. Но те са усетили трима ви — много преди да го разберем ние, макар че накрая щяхме да стигнем до истината. Прекарвали са много време с

Мислителя. Просто са клечали и са го гледали, макар да подозирам, че ние сме го наблюдавали много повече.

— Значи вие хората и брауните сте разбрали основните факти.

— Не всички — отвърна Хортън. — Но достатъчно, за да разберем способностите, които притежавате, и какво бихте могли да направите с тях. Разбрахме, че тези способности не бива да бъдат хвърлени на вятъра. Трябва да имате шанс да ги използвате. А освен това решихме, че не можете да ги използвате тук на Земята. Именно тогава Администрацията реши да ви даде кораба.

— Значи всичко се свежда до това — каза Блейк. — Че имам да върша работа. Независимо дали искам, имам да върша работа.

— Предполагам, че зависи от вас — малко притеснено отвърна Хортън.

— Не съм молил за тази работа.

— Да — съгласи се сенаторът. — Знам, че не сте. Но тя трябва да ви донесе известно удовлетворение.

Известно време мълчаха, и двамата притеснени от насоката, която беше приел разговорът. Хортън допи блендита си и остави чашата настрана. Блейк се пресегна към бутилката.

Сенаторът поклати глава.

— Не, благодаря. Трябва да тръгвам. Но преди това искам да ви задам един въпрос. Какво очаквате да откриете там? Какво вече знаете?

— Що се отнася до това какво очаквам — отвърна Блейк, — нямам ни най-малка представа. А какво вече знаем... — много неща, които не ни дават нищо.

— Нито дори някакво загатване? Никаква идея какво могат да ви дадат накрая? Не е ли започнал да се долавя някакъв принципен модел?

— Има едно указание. Не е много явно, но го има. Универсален разум.

— Искате да кажете разум, който движи Вселената — който натиска всички необходими бутони?

— Може би — отвърна Блейк. — Може би нещо подобно.

— О, Боже мой! — въздъхна Хортън.

— Да — о, Боже мой — рече Блейк. Не иронично, но доста близо до иронията.

Хортън сковано се изправи и каза:

— Трябва да тръгвам. Благодаря ви за питието.

— Сенаторе — рече Блейк, — пратих писмо на Илейн и не получих отговор. Опитах се да й телефонирам.

— Да — каза Хортън. — Знам.

— Трябва да я видя. Преди да тръгна. Искam да й кажа някои неща...

— Блейк — каза сенаторът, — моята дъщеря не иска нито да се среща, нито да разговаря с вас.

Блейк бавно се изправи и го погледна.

— Но каква е причината? Можете ли да ми кажете защо?

— Струва ми се, че причината трябва да е очевидна дори за вас — отвърна Хортън.

ГЛАВА 34

В стаята вече бяха започнали да пропълзват сенки, а Блейк все още седеше неподвижен на кушетката и мислите му уморено продължаваха да се въртят около безпощадния факт.

Тя не искаше да го види, нито да разговаря с него — а именно споменът за лицето и го беше накарал най-после да изплува от мрака и тишината. Ако онова, което му каза сенаторът, бе вярно, всички усилия и копнежи бяха напразни. Спокойно можеше да си остане там, където си беше, докато Мислителя не завършеше размишленията и изчисленията си, да остане там и да се изцели.

Но дали сенаторът казваше истината? Дали не скриваше огорчението си от ролята, която Блейк беше изиграл в отхвърлянето на биоинженерния проект? Дали по този начин не му връщаше, поне отчасти, за разочарованието, което бе преживял?

Това не изглеждаше много вероятно, защото сенаторът естествено разбираше достатъчно от политика, за да съзнава, че работата с биоинженерството в най-добрия случай е рискован залог. А и във всичко това имаше нещо странно. Отначало Хортън се беше държал любезно и не обърна внимание на споменаването на референдума, после внезапно стана рязък и студен. Почти сякаш играеше добре обмислена предварително роля, макар че такова нещо просто нямаше никакъв смисъл.

„Приемаш го отлично — каза Мислителя. — Не си скубеш косите, не скърцаш със зъби, не стенеш.“

„О, я млъквай! — изръмжа Търсача. — Остави човека на мира.“

„Исках само да му направя комплимент — възрази Мислителя — и да му предложа морална подкрепа. Той се справя с това на високо церебрално равнище без емоционални изблици. Това е единственият начин за решаването на такъв проблем.“ Мислителя изпусна мислена въздишка. „Макар да признавам — каза той, — че не мога да вникна в значението на този проблем.“

„Не му обръщай внимание — каза Търсача на Блейк. — Каквото и решение да вземеш, аз ще го приема. Изобщо няма да възразя, ако искаш да останеш за известно време на тази планета. Ще се справим с положението.“

„О, естествено — рече Мислителя. — Няма никакъв проблем. Какво е един човешки живот? Ти не би искал да останеш тук повече от един човешки живот, нали?“

— Господине — попита Стаята, — да запаля ли светлините?

— Не — отвърна Блейк. — Не още.

— Но вече става тъмно.

— Тъмнината не ми пречи — каза Блейк.

— А ще желаете ли да вечеряте?

— В момента не, благодаря.

— Кухнята може да приготи всичко, каквото пожелаете.

— По-късно — отвърна Блейк. — Още не съм гладен.

Бяха казали, че няма да възразят, ако поиска да остане на Земята, ако реши да опита да стане човек, но какъв смисъл имаше това?

„Би могъл да опиташ — рече Търсача. — Женската може да промени мнението си.“

„Не смятам, че ще го направи“ — отвърна Блейк.

И това, разбира се, беше най-лошо от всичко — това, че можеше да разбере защо тя няма да промени решението си, защо няма да иска да има нищо общо със същество като него.

Но въпросът не бе само в Илейн, макар че тя беше в основата му. Проблемът бе и в скъсването на последната връзка с онези хора, за родство, с които можеше да претендира, в копнежа за дома, който никога не беше имал, но, за който човешкото в него крещеше, че трябва да е негов, в това, че трябваше да се откаже от рожденото си право преди да има възможност да претендира за него. Това беше — домът, рожденото право и родството бяха още по-ценни за него, защото дълбоко в сърцето си знаеше, че не може да ги притежава. Разнесе се тих звън.

— Телефонът, господине — рече Стаята.

Той се плъзна по кушетката и застана пред апарата. Протегна ръка и натисна копчето. Екранът премигна и продължи да мига, но не се появи образ.

— Този разговор — разнесе се гласът на телефонистката — трябва да бъде проведен без визуална връзка. Имате право да откажете да го приемете.

— Не — отвърна Блейк. — Продължавайте. За мен няма значение.

Един глас, стегнат и леден, произнасящ безизразни думи, без намек за никакви чувства, каза:

— Тук е умът на Тиодор Робъртс. Вие ли сте Андрю Блейк?

— Да — отвърна Блейк. — Как сте, Робъртс?

— Добре съм. Как иначе бих могъл да бъда?

— Съжалявам. Забравих. Не се сетих.

— Вие не се свързахте с мен, затова го правя аз. Смятам, че трябва да поговорим. Разбрах, че скоро ще заминавате.

— Корабът е почти готов — рече Блейк.

— Отивате, за да разберете, нали?

— Точно така — каза Блейк.

— И тримата ли?

— И тримата.

— Често съм си мислил за това — каза умът на Тиодор Робъртс, — откакто научих за положението. Разбира се, ще дойде ден, когато няма да сте трима, а само един.

— И аз съм си мислил за това — рече Блейк. — Дотогава ще мине много, много време.

— За вас времето няма значение — каза умът на Тиодор Робъртс. — За никого от вас. Имате безсмъртно тяло, което може да загине само от насилствена смърт. Аз нямам тяло и затова не се поддавам на насилие. Единственото, което може да ме убие, е повреда в техниката, която поддържа ума ми. Земята също няма значение. Струва ми се, че е важно да осъзнаете този факт. Земята е само една точка в пространството — мъничка точка в пространството, която е съвсем маловажна. Като се замислите, има съвсем малко неща, които наистина са от значение. Като прехвърлите всичко, единственото, което наистина е важно, е разумът. Ако търсите общ знаменател във Вселената, търсете разум.

— А човешката раса? — попита Блейк. — Човечността? И това ли няма значение?

— Човешката раса — отвърна прецизният леден глас — е отломка от разум, но не като човешко същество не като каквото и да било същество.

— Но разумът... — започна Блейк и замълча.

Беше безполезно да се опитва да изложи друга гледна точка пред това нещо, с което разговаряше — не човек, а безплътен ум, предубеден от средата си така, както би било предубедено съществото от плът и кръв в своята.

Загубен за физическия свят, спомнящ си го навярно съвсем смътно, както възрастният човек може да помни времето, когато е бил бебе, умът на Тиодор Робъртс, съществуваше в свят, който имаше само едно измерение. Малък свят с гъвкави параметри, но, в който не се случваше нищо, освен като интелектуално упражнение.

— Сигурно ми казвате това, защото... — почна Блейк.

— Казвам ви го — прекъсна го Тиодор Робъртс, — защото знам, че сигурно сте полагали болезнени усилия и сте ужасно озадачен. И тъй като сте част от мен...

— Не съм част от вас — възрази Блейк. — Преди два века сте ми дали ум. Този ум се промени. Той вече не е вашият.

— Мислех си... — започна Тиодор Робъртс.

— Знам. Много любезно от ваша страна. Но няма никаква полза. Стоя здраво на двата си крака. Трябва. Нямам друг избор. Прекалено много хора имат пръст в мен и аз не мога да се разкъсам на части, за да дам всекиму дължимото — нито на вас, нито на биолозите, които са ме проектирали, нито на лаборантите, които са изградили костите, плътта и нервите ми. Съжалявам. Не би трябвало да ви казвам това. Надявам се, че не съм ви ядосал.

— Не сте — отвърна умът на Тиодор Робъртс. — Дори се чувствам удовлетворен. Вече не трябва да се тревожа, не трябва да се чудя дали пристрастията и предразсъдъците ми не ви пречат. Но аз си позволих да бърборя прекалено много. Искях да ви кажа нещо, нещо, което смятам, че би трябвало да знаете. Имаше, още един като вас. Друг изкуствен човек, пратен с друг кораб...

— Да, знам — рече Блейк. — Често съм се чудил — какво знаете за него?

— Той се върна — отвърна умът на Тиодор Робъртс. — Върна се на Земята. Също като вас...

— Искате да кажете с преустановени жизнени функции?

— Да. Но този път корабът се върна. Няколко години, след като излетя. Екипажът беше уплашен от онова, което се бе случило, и...

— Значи аз не съм ви изненадал много?

— Не. Склонен съм да мисля, че не сте. Никой не ви свързва с онова, което се е случило толкова отдавна. Малцина в Администрацията знаят за това. Съвсем малко преди да избягате от болницата; след анкетата по биоинженерството, всички започнаха да се чудят дали не е възможно вие да сте другият. Но вие изчезнахте преди да може да се направи нещо по въпроса.

— А другият? Все още ли е на Земята? В Администрацията ли е?

— Не мисля — отвърна умът на Тиодор Робъртс. — Всъщност не знам. Той изчезна. Толкова ми е известно...

— Изчезнал? Искате да кажете, че са го унищожили!

— Не знам.

— По дяволите, трябва да знаете! — изкрещя Блейк. — Кажете ми! Ще отида и ще ги разкъсам на парчета. Ще го открия...

— Безполезно е — каза Тиодор Робъртс. — Той не е там. Вече не.

— А кога? Преди колко време?

— Преди години. Доста преди да ви върнат от космоса.

— Вижте, откъде знаете? Кой ви каза?

— Тук сме хиляди — отвърна Тиодор Робъртс. — Каквото знае един, е достъпно на всички. Не пропускаме почти нищо.

Блейк усети, че го обгръща смразяващият дъх на безплодността. Другият човек беше изчезнал. Казваше го Тиодор Робъртс, а той несъмнено би трябвало да знае. Но къде? Мъртъв ли беше? Скрит някъде? Отново пратен в космоса?

Единственият човек, единственото друго същество във Вселената, към което би могъл да изпитва тясна близост — а сега този човек го нямаше.

— Сигурен ли сте?

— Сигурен съм — каза Тиодор Робъртс и след кратко мълчание попита: — В космоса ли се връщате? Решихте ли вече?

— Да — отвърна Блейк. — Да. Струва ми се, че трябва. Тук на Земята няма нищо!

И той знаеше, че тук на Земята наистина няма нищо. Ако другият бе изчезнал, на Земята не беше останало нищо. Илейн Хортън отказваше да разговаря с него, баща и, толкова приятелски настроен преди, се бе държал официално и хладно, когато се сбогуваха, а Тиодор Робъртс беше леден глас, говорещ от пустотата на едноизмерния свят.

— Когато се върнете — каза Тиодор Робъртс, — аз все още ще съм тук. Обадете ми се, моля ви. Нали ще се свържете с мен?

„Ако се върна — помисли си Блейк. — Ако все още сте тук. Ако тук изобщо има някой. Ако Земята заслужава да се върна.“

— Да — отвърна той. — Да, разбира се. Ще ви се обадя. Протегна ръка и натисна копчето, за да прекъсне връзката.

И остана седнал неподвижно в мрака и тишината, чувствайки как Земята се отдръпва от него, как изтича навън в разширяващ се кръг, който го оставяше съвсем сам.

ГЛАВА 35

Земята остана назад. Слънцето се отдалечаваше, но все още си оставаше Слънцето, а не някоя друга звезда. Корабът летеше в дългия тунел от гравитационни вектори, който скоро щеше да увеличи скоростта му дотолкова, че щеше да му се струва, че звездите започват да изменят формата и цвета си. И тогава корабът щеше да започне бавното си прехвърляне в онази друга вселена, която съществуваше отвъд скоростта на светлината.

Блейк седеше на мястото на пилота и гледаше през заоблената прозрачност, която разкриваше пред него космосът. Тук беше толкова тихо, толкова тихо и мирно със спокойствието на пустотата, която изпълваше пространството между звездите. Скоро трябваше да стане и да обиколи кораба, за да се успокои, че всичко е наред, макар да знаеше, че ще е така. С такъв кораб не можеше да се случи нищо лошо.

„Връщаме се у дома — тихо каза Търсача в ума на Блейк. — Отново у дома.“

„Но не за дълго — рече му Блейк. — Само за толкова, колкото да съберем данните, които пропуснахме по-рано — които нямаше време да събереш. После продължаваме нататък, откъдето сетивата ти ще могат да стигнат до други звезди.“

„И ще продължаваме все напред — помисли си той — ще пътуваме вечно, за да жънем плодовете на други звезди, и ще обработваме данните, събрани от тях чрез биологичния компютър ума на Мислителя. Ще търсим, вечно ще търсим загатвания и отговори, които да впишат модела на Вселената в разбираема рамка. Много неща, които все още никой не подозира.“

„Търсача греша — каза Мислителя. — Ние нямаме дом. Ние не можем да имаме дом. Променивия разбира това. След време ще осъзнаем, че не се нуждаем от дом.“

„Корабът ще бъде наш дом“ — рече Блейк.

„Не корабът — възрази Мислителя. — Щом настояваш за дом, нека бъде Вселената. Целият космос е наш дом. Цялата Вселена.“

Това по същество беше същото, което се беше опитал да му каже умът на Тиодор Робъртс, че Земята е точка в пространството. Както, разбира се, и всички други планети, всички други звезди, — само точки от материя и енергия, концентрирана някъде, с пустота помежду им. Разумът, беше казал Робъртс, е единственото, което има значение. Не животът, материята или енергията, а разумът. Без разума цялата тази пръсната материя, цялата пламтяща енергия, цялата пустота не беше от значение, защото нямаше никакъв смисъл. Макар че, помисли си Блейк, би било добре да има пристан някъде из цялата тази пустота, да може да посочи, дори само наум, някоя конкретна точица от енергия и да каже — „Това е моят дом“. Да има място, с което да се свързва, да притежава някаква отправна точка.

Седеше и гледаше космоса, спомняйки си отново за онзи миг в параклиса, когато за първи път беше изпитал чувството, че няма дом — че никога не би могъл да принадлежи към нещо, нито на Земята, нито където и да било другаде, че макар и от Земята, никога не би могъл да е от Земята, че макар и човек по форма, никога не би могъл да бъде човек. Но онзи миг, осъзна той, му бе показал също, че колкото и бездомен да е, не е сам и не би могъл да е сам. Че има другите двама и нещо много повече. Че има Вселената и всички идеи, всички фантазии, целия интелектуален кипеж, надигал се някога в нея.

Земята би могла да бъде негов дом и той имаше право да го очаква от нея. Точка в пространството. Да, Земята бе мъничка точка в пространството. Но колкото и мъничка да беше, човек имаше нужда от такава точка като сигнал за завръщане, като пристанищен фар. Вселената не бе достатъчна, защото беше прекалено голяма. Като човек от Земята той представляваше нещо, притежаваше самоличност, но човекът на Вселената бе загубен сред звездите. Чу тихи стъпки, скочи и се обърна. На вратата стоеше Илейн Хортън. Той понечи да пристъпи, но спря и замръзна.

— Не! — извика Блейк. — Не! Ти не знаеш какво правиш!

Пътник без билет! Един смъртен на безсмъртен кораб. А тя беше отказала да разговаря с него, беше...

— Напротив — възрази тя. — Знам какво правя. Аз съм там, където е мястото ми.

— Андроид — горчиво каза той. — Изкуствен човек. Пратен да ме направи щастлив. Докато истинската Илейн...

— Андрю — прекъсна го тя. — Аз съм истинската Илейн.

Той понечи да вдигне ръце, да направи някакъв жест и тя внезапно се оказа в ръцете му, а той я прегръщаше, силно, тялото го болеше от щастие, че тя е тук, че има още един човек, най-желания човек.

— Но ти не можеш! — извика той. — Не можеш. Не разбираш какво става. Аз не съм човек. Невинаги изглеждам така. Превръщам се в други неща.

Тя вдигна глава, погледна го и каза:

— Знам — каза Илейн. — Ти не разбираш. Аз съм другият — другият от двама ни.

— Имало е още един мъж — малко глупаво рече той.

— Имало е... — Не мъж. Жена. Другият е жена. Аз съм другият.

— Но Хортън? Нали си дъщеря на Хортън? Тя поклати глава.

— Имало е Илейн Хортън, но тя е умряла. Самоубила се е. Поради някаква жалка причина. А това щяло да унищожи кариерата на сенатора.

— Значи ти...

— Точно така. Не че знаех нещо за това. Когато сенаторът се заел да изрови, фактите за стария проект „Върколак“, разбрал за мен. Видял ме и останал поразен от приликата ми с дъщеря му. Разбира се, тогава жизнените ми функции били преустановени от дълги години. Ние сме били много непослушни, Андрю. Не сме се оказали такива, каквито са ни замислили.

— Знам — отвърна той. — Знам. В момента дори се радвам, че е така. Значи през цялото време си знаела...

— Разбрах съвсем скоро — прекъсна го тя. — Разбираш ли, сенаторът притиснал Администрацията, те много искали да запазят проекта в тайна. Така че, когато отишъл при тях, обезумял от мъка от смъртта на дъщеря си, полудял от мисълта, че е унищожен, те ме дали на него. Аз си мислех, че съм негова дъщеря. Обичах го като свой баща. Мозъкът ми е бил промит, както са сторили и с теб, за да ме накарат да мисля, че съм негова дъщеря.

— Сигурно му е било много тежко. Да скрие смъртта на дъщеря си и после да те вземе...

— Той е човек, който е в състояние да се справи с всичко — каза Илейн. — Прекрасен човек и прекрасен баща — но е безпощаден,

когато става дума за политика.

— Ти го обичаш.

Тя кимна.

— Така е, Андрю. В много отношения той все още ми е баща. Никой не може да си представи какво му е струвало да ми каже.

— Ами на теб? — попита Блейк. — На теб също ти е струвало много, нали?

— Не разбираш ли? — каза тя. — Не можех да остана. Щом разбрах, просто не можех да остана. Щях да бъда урод, точно като теб. И щях да живея вечно. А когато сенаторът умреше, какво щеше да остане за мен?

Той кимна. Мислеше си за двама души, за двама човеци, които бяха взели това решение.

— Освен това — продължи Илейн, — моето място беше при теб. Струва ми се, че го разбрах от самото начало — от мига, в който ти се появи цял измокрен и замръзнал в старата ни каменна къща.

— Сенаторът ми каза...

— Че не искам да те виждам, че не искам да разговарям с теб.

— Но защо? — попита той. — Защо?

— Опитвах се да ме уплашат — отвърна тя. — Страхувах се, че няма да тръгнеш, че ще се опиташ да останеш на Земята. Искяха да си мислиш, че на Земята не е останало нищо за теб. Сенаторът, умът на Тиодор Робъртс и всички останали. Защото ние трябваше да заминем, разбираш ли? Ние сме оръдия на Земята, дарът на Земята за Вселената. Ако някога разумните същества във Вселената разберат какво става, какво се е случило, какво ще се случи, каква е крайната цел, ние можем да помогнем в постигането и.

— Значи ние сме от Земята? Значи Земята все още ни...

— Разбира се — отвърна тя. — Сега, когато знае за нас, земята се гордее с нас.

Той я прегърна и разбра, че Земята най-после е и завинаги ще да бъде негов дом. Че където и да отидат, човечеството ще е с тях. Защото те бяха негово продължение, бяха ръката и умът на човечеството, протегнали се към тайните на вечността.

Издание:

© „Megachrom“ — Петър Христов, оформление на корица, 1996

© ИК „Бард“, 1996

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.